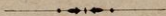

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Κ. ΤΣΟΛΕΚΙΔΟΥ

Δρος ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΒΑΓΕΙΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Καταστήματα ὁ «Ἅγιος Μιχαήλ» Σ. Γ. Βαλλινάκη καὶ Ἄπ Γλοῦ

—
1915

726

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Κ. ΤΣΟΛΕΚΙΔΟΥ

Δρος ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΑΛΒΑΓΕΙΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Καταστήματα ὁ «Ἅγιος Μιχαὴλ» Σ. Γ. Βαλλινάκη καὶ Ἄπ Γλωῦ

1915

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ,

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΤΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ,

1915

ΤΩ, ΚΥΡΙΩ,

ΜΙΚΕ Κ. ΣΑΛΒΑΓΩ,

ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΓΡΑΨΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πολύτιμα βοηθήματα ἔσχομεν τὰ ἑξῆς.

L'instruction publique en Egypte, par Yacoub Ar-tin Pacha.

L'enseignement, la doctrine et la vie dans les uni-versités Musulmanes d'Egypte, par Pierre Arminjon.

De l'instruction publique en Egypte, par Mohamed Saïd.

L'Enseignement Agricole, Industriel et Commercial en Egypte, par Sidney H. Wells.

Statistique Scolaire de l' Egypte Année 1912-13.

” ” ” ” ” 1907-08.

Annuaire Statistique de l'Egypte 1913.

Τὰς σοφὰς ὁδηγίας τοῦ Zecki Pacha.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Οἱ παρατιθέμενοι στατιστικοὶ πίνακες εἶνε τῆς ἐπισημοῦ ἀπογραφῆς τοῦ Τμήματος τῆς Γενικῆς Στατιστι-κῆς τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος 1912-13.

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ,

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

Ἀναλαμβάνοντες πρὸ διετίας τὴν μελέτην τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Αἰγύπτῳ, πρὸς σιγμὴν ἐδιστάσαμεν ἂν θὰ ἦτο ὄντως δυνατὸν νὰ φέρωμεν τὴν μελέτην ἡμῶν ταύτην εἰς πέρας, διὰ τοὺς ἐξῆς δύο οὐσιώδεις λόγους· α) διότι ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ ἐπισήμου Κράτους εὐρῆται καὶ σήμερον ἔτι ἐν τῇ διοργανώσει αὐτῆς, ἀπὸ περιοδου εἰς περίοδον συμπληρουμένη ἐπὶ τὰ βελτίω· β) διότι ἡ ἐκπαίδευσις παρὰ ταῖς παροικίας τῶν διαφόρων Ἐθνικοτήτων, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἄνευ συνοχῆς τυγχάνει προσαρμοζομένη πολλάκις εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας, ὥστε λίαν ἀποκεντρωτικὴ καθίσταται καὶ δύσκολον τῷ μελετῶντι ἀποβαίνει νὰ μορφώσῃ σύστημα τι παιδεύσεως ἐνιαῖον, εἰς ὃ νὰ ὑπαγάγῃ τὴν ἐκπαίδευσιν ταύτην.

Ἄλλὰ καὶ τρίτος λόγος, ἔτι τῶν δύο ἄλλων οὐσιωδέστερος τὸν δισταγμὸν ἡμῶν εἰς φόβον μετέτρεψε, μὴ ἴσως δὲν δυναθῶμεν νὰ φέρωμεν εἰς πέρας τὴν μελέτην ταύτην, διότι οὐδὲν μέχρι σήμερον βοήθημα, γενικῆς τρόπου τινὰ μορφῆς, διὰ τὸν κυκεῶνα τοῦτον τῶν παιδευτικῶν συστημάτων τῶν διαφόρων ἐν Αἰγύπτῳ Ἐθνικοτήτων, ὅσον καὶ διὰ τὴν τοῦ Κράτους ὑπάρχει.

Ἄλλ' ἀκριβῶς ἐκ τοῦ φόβου ἀντλοῦντες τὸ θάρρος προβαίνομεν σήμερον εἰς τὴν ἀτελεῆ ταύτην μελέτην, μὴ ἀξιοῦντες οὔτε

σοφοῦ οὔτε συγγραφέως δόξαν, ἀλλὰ συρραφέως ἐπιμόνου καὶ ὑπομονητικοῦ. Παρακαλοῦμεν δὲ ἄλλους περισσότερον ἡμῶν θάρρος καὶ ὀλιγώτερον φόβον ἔχοντας νὰ συμπληρώσωσι τὴν μελέτην ταύτην ἢ νὰ διορθώσωσιν αὐτήν, ἂν πον σφάλῃ, ἢ καὶ τέλος καταλλήλοτεροι οὔτοι ἐξερευνηταὶ καὶ ἀναδίφαι ὄντες, νὰ εὔρωσι πλείονα βοηθήματα ὥστε τί τὸ τέλειον καὶ τὸ μᾶλλον ἀκριβές νὰ συγγράψωσιν.

Νομίζω καὶ ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ μελέτη μου αὕτη θέλει χρησιμεύσει ὡς ἀπαρχή διὰ νὰ γνωρίσωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες τὴν γενομένην διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν ἐργασίαν, δι' ἣν, ἀπὸ Ἑθνικῆς ἀπόψεως πρέπει νὰ σεμνυνώμεθα διότι ἡμεῖς ἴσως πρῶτοι ἐξ ὄλων τῶν λοιπῶν Ἑθνικοτήτων τὰς βάσεις αὐτῆς ἐθέσαμεν.

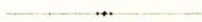
Chatby Ἀλεξανδρείας 25 Σεπτεμβρίου 1914.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

Η

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ,

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΥΠΟ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

Ζητείτε τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἐπιστήμης καὶ εἰς τὴν Κίαν ἂν εὔρητε αὐτήν.

Μωάμεθ.

Ἡ ἐπιστήμη εἶνε πόλις, ἧς ἡ κλεις ὁ Ἄλῃ.

Μωάμεθ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰσλάμ, ἡ Αἴγυπτος ἠκολούθησε τὴν κίνησιν τοῦ Μουσουλμανικοῦ κόσμου.

Οἱ ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ Ἄμρ-Ἰβν-ἐλ-Ἀς Ἀραβες, οἱ ἐπιδραμόντες τὴν Αἴγυπτον μίαν μόνον ἰδέαν, ἓνα μόνον σκοπὸν εἶχον, τὴν κατάκτησιν τῆς πλουσίας ταύτης κοιλάδος.

Πλὴν τῆς ἰδέας ταύτης δὲν ἐσκέφθησαν, οὔτε τὸν πληθυσμὸν νὰ μετατρέψωσιν, οὔτε τὴν γλῶσσαν αὐτῶν νὰ τῷ ἐπιβάλλωσιν.

Εἶνε ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ Ἄμρ-Ἰβν-ἐλ-Ἀς οὐ μόνον δὲν ἐπυρόλησε τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ καὶ ὑπεστήριξε τοὺς Ἑλληνας σοφοὺς, οὓς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εὔρεν. (1)

(1) Ἴδε Heyne, Renaudot, Gibbon.

Ἡ κατὰ τὸ ἀνατολικὸν σύστημα διδασκαλία, τοὔτέστιν ἡ διδασκαλία, ἢ ὡς ἀντικείμενον ἔχουσα τὰς θεολογικὰς καὶ τὰς φιλολογικὰς σπουδὰς ὑφίσταται ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τοῦ 641 μ. Χ.

Τὸ πρῶτον τέμενος, τὸ ἰδρυθὲν ἐν παλαιῷ Καίρῳ ὑπὸ τοῦ Ἄμρ-Ἰβν-ἔλ-Ἄς ταχύτατα κατέστη ἱεροσπουδαστήριον καὶ ἕκαστος μουσουλμάνος κυρίαρχος ὑπερρεοῦτο τρόπον τινὰ νὰ διαιωνίσῃ ἑαυτὸν καὶ νὰ στερεώσῃ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, οἰκοδομῶν τέμενος, οὗ χαρακτηριστικόν ἦτο ἡ ἰδρυσις παρ' αὐτὸ καὶ **Σχολείου**.

Τὸ τέμενος (πανεπιστήμιον) ἔλ-Ἀζχάρ, ἰδρυθὲν κατὰ τὸ ἔτος 975 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ Φατιμίτου στρατηγοῦ Djawhar (Gohar) ἀπέκτησε τοσαύτην φήμην ὥστε διεφιλονείκει τὰ πρωτεῖα πρὸς τὴν πόλιν τῆς Βαγδάτης, ἥτις ἔνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς ἦτο τὸ σημαντικώτερον κέντρον τῆς Ἰσλαμικῆς θρησκείας, ἐλκύουσα εἰς αὐτὴν τοὺς μᾶλλον πεπαιδευμένους καὶ τοὺς σοφοὺς θεολόγους καὶ ἀραβιστὰς τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου. Κατὰ τὸν 13ον καὶ 14ον αἰῶνα ἐφοίτων εἰς αὐτὸ 20000 σπουδασταί. Κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα ἡ πανταχοῦ τοῦ μουσουλμανικοῦ κόσμου ἐκδηλωθεῖσα παρακμὴ ἐπηρέασε καὶ τὸ διάσημον τοῦτο Πανεπιστήμιον.

Τελευταίως διὰ νομοτελεστικῶν διαταγμάτων, ἐγένοντο νεωτεριστικαὶ τινὲς μεταρρυθμίσεις ὡς πρὸς τε τὴν διοίκησιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς διδασκαλίας.

Πλὴν τῶν μεγάλων τούτων ἱεροδιδασκαλείων, ὧν πέντε ὑφίστανται ἐν τῇ χώρῳ καὶ εἰς τὰ ὁποῖα θέλομεν ἐπανέλθῃ, ἵνα ἐκθέσωμεν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, ὑπάρχουσι καὶ σχολεῖα κατωτάτου βαθμοῦ «Kouttabs» καλούμενα, ἔξαρτώμενα εἴτε ἐκ τοῦ κράτους, εἴτε ἐξ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, εἴτε ἐκ τεμενῶν, εἴτε ἐκ δημοσίων κρηνῶν, ἢ τάφων ἢ καὶ τέλος ἐξ ἰδιωτῶν.

Εἰς τὰ κατωτάτου βαθμοῦ ταῦτα σχολεῖα οἱ παῖδες ἐκμανθάνουσι τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀποστήθισιν τοῦ κορανίου.

Ταῦτα τελευταίως διοργανώθησαν μεταρρυθμισθέντα ἐπὶ τὸ νεωτεριστικώτερον διὰ καταρτισμοῦ ἰδίου προγράμματος καὶ, ὅπερ σπουδαιότερον, διὰ διορισμοῦ ἐν αὐτοῖς σχετικῶς καταλλήλου διδάσκοντος προσωπικοῦ.

Ἡ νεωτέρα ἐν τῷ Κράτει διδασκαλία ὀφείλει τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας τοῦ Μωχάμετ Ἄλη, ἰδρυτοῦ τῆς Κεδιβικῆς δυναστείας.

Τὸ σύστημα τῆς Εὐρωπαϊκῆς, οὕτως εἰπεῖν, σχολικῆς ἀγωγῆς, ἀρ-
κούτως διαδεδομένον ἐν τῇ χώρᾳ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, δὲν ὀφείλεται
εἰς τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα ἰθαγενῆ σχολικά στοιχεῖα (τεμένη καὶ
Kouttabs) ἀλλὰ εἰσήχθη ἕξωθεν.

Ὁ Μωχάμετ Ἄλη ὠνομάσθη Πασᾶς ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὸ ἔτος
1805.

Ἀφοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1811 ἀπηλλάγη τῶν ἀπειθαρχήτων Μαιμελού-
κων καὶ τῶν Βέηδων ἀπεφάσισε νὰ ἐδραιώσῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ διὰ τῆς
δημιουργίας δυνάμεως στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς, κατὰ τὰ ἐν Εὐρώπῃ
τότε κρατοῦντα. Οὕτω τὸ 1816 ἤρξατο νὰ ἀποστέλλῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν
(Λιβόρνον, Φλωρεντίαν, Μιλάνον καὶ Ρώμην) καὶ βραδύτερον εἰς τὴν Γαί-
λίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, κατ' ἀρχὰς μὲν νέους Μαιμελούκους καὶ Τούρ-
κους καὶ κατόπιν Αἰγυπτίους πρὸς σπουδὴν τῆς στρατιωτικῆς, μηχανικῆς,
ναυτικῆς, ναυπηγικῆς, ἰατρικῆς, διοικητικῆς ὀργανώσεως κλπ.

Μετά τινα δ' ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῆς δεκαετίας 1824—1834
ἴδρυσεν Ἀστικάς τινὰς Σχολάς, Ἰατρικὴν καὶ Φαρμακευτικὴν, Στρατιωτι-
κὴν (πεζικοῦ, ἵππικοῦ, πυροβολικοῦ) Κτηνιατρικὴν, Ναυτικὴν, Μηχανικὴν
σχολὴν κλπ.

Κατὰ τὸ 1836 ἴδρυσε συμβούλιον Ἐκπαιδεύσεως καὶ μετέφερε τὴν
διεύθυνσιν τῆς Παιδείας ἐκ τοῦ Ἐπιτελείου τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸ
ἐπὶ τοῦτο συσταθὲν Ἐπιτελεῖον τῆς Παιδείας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπομένου ἔτους 1837 τὸ Συμβούλιον τοῦτο
ἠῤῥῆσεν εἰς 50 τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀστικῶν σχολῶν, ἴδρυσε σχολὴν μέσης
παιδείσεως, γεωργικὴν σχολὴν, διοίκησιν λογιστικῆς καὶ μεταφράσεως
καὶ σχολὴν βιομηχανῶν τεχνῶν.

Πᾶσαι αἱ σχολαὶ αὗται ὀργανώθησαν κατὰ τὸ Γαλλικὸν σύστημα.
Ἄλλ' ἢ ἀνάπτυξις τῆς παιδείας δὲν ἦτο ἀνάλογος τῆς ἀναπτύξεως τῆς
χώρας, καὶ οὕτω αἱ σχολαὶ αὗται μετὰ ἔτος ἔκλεισαν τὰς θύρας αὐτῶν,
τινὲς μόνον τούτων ἐπιζήσασαι μέχρι τοῦ ἔτους 1843.

Καίτοι οἱ μαθηταὶ διητῶντο ἐν αὐταῖς, τρεφόμενοι, ἐνδουόμενοι
καὶ περιθαλπόμενοι ἐν ταύταις ἢ συλλογῇ αὐτῶν ἐγένετο ἀναγκαστικὴ,
καὶ ὅπως λέγει ὁ Yacoub Artin Pacha «ἡ ἀντιπάθεια ἦν ὁ Αἰγύ»
«πτιος χωρικός ἔτρεφεν ἐναντίον τῆς στρατιωτικῆς θητείας ἐπεξετάθη καὶ»
«ἐπὶ τῆς Σχολικῆς καὶ μεθ' ὅλα τὰ ὀφέλη, τὰ προσφερόμενα εἰς τοὺς γο-»

»νεῖς—ὄν τὴν συντήρησιν ἀνελάμβανε τὸ κράτος ὡς καὶ τὴν ἀνατροφὴν»
»καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων αὐτῶν—οὗτοι κατὰ γενικὸν κανόνα ἐφαί-»
»νοντο ἀδιάρφοροι μὴ θέλοντες νὰ ὠφεληθῶσι τῶν τοιούτων ἀγαθῶν». Ἡ
ναγκάσθη τότε τὸ Συμβούλιον νὰ προσφύγῃ εἰς τὸν καταναγκασμὸν, δηλα-
δὴ τὴν ὑποχρεωτικὴν μαθητικὴν θητείαν πληρῶσαν οὕτω πάντα τὰ scho-
λεῖα ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τοῦ προορισμοῦ, τοῦ ἀναστήματος, ἀποβάλ-
λον, μεταλλάσσον ἢ καὶ διατηροῦν τοὺς μαθητὰς ἀναλόγως τῆς διανοη-
τικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως.

Ἐο περιορισμὸς τοῦ στρατοῦ μετὰ τὰς στρατιωτικὰς περιπετείας τοῦ
Πασᾶ, ἡ κατάργησις τῶν μονοπωλείων, τὸ κλείσιμον τῶν Ἑργοστασίων
τοῦ Κράτους, ἔσχον ὡς ἀποτελεσμα, ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὸν πλεο-
νασμὸν τῶν πεπαιδευμένων νέων, διότι ἡ προσφορὰ ἦτο μεγαλειτέρα
τῆς ζητήσεως.

Πολλοὶ ὑπάλληλοι ὑπότροφοι τοῦ Κράτους δὲν ἠδύνατο νὰ χρησι-
μοποιηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ.

Ἄμπᾶς ὁ Α΄ ἀνελθὼν τὸν θρόνον τὸ ἔτος 1849 κατήγγησε πάσας
τὰς σχολὰς ταύτας πλὴν τῆς Στρατιωτικῆς.

Ἐο Ἰσμαῖλ Πασᾶς ἀναλαβὼν τὰς ἡγίας τοῦ κράτους κατὰ τὸ ἔτος
1863 ἀνεσύστησε τὰς σχολὰς ταύτας ἐπὶ σχεδίου μᾶλλον φιλοδόξου, ἀλλὰ
ταχέως ἠναγκάσθη νὰ περιορίσῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν παρατηρῶν ὅτι αἱ
δαπάναι δὲν παρῆχον ἄμεσα ἀποτελέσματα. Κατὰ τὴν παραίτησιν τοῦ
Ἰσμαῖλ αἱ δαπάναι διὰ τὴν παιδείαν ἀνήρχοντο ἐτησίως εἰς 20000 λίρας

Ἐπὸ τὸν Ἀγγλο-Γαλλικὸν ἔλεγχον ἡ πίστωσις ἀνῆλθεν εἰς 70000
λίρας. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Βρεττανικῆς κατοχῆς, ἔνεκα τῆς οἰκονο-
μικῆς καταστάσεως τῆς χώρας, μέγισται ἐγένοντο οἰκονομίαι. Ὅποτε δὲ
κατόπιν ἡ κατάστασις ἐβελτιώθη ἐσκέφθησαν διὰ τὰς ἄλλας μᾶλλον ἐπει-
γούσας ἀνάγκας τοῦ κράτους καὶ μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1890 ἢ διὰ τὴν
ἐκπαίδευσιν πίστωσις ἀνῆλθεν εἰς 91000 λίρας, καὶ οὕτως ἔκτοτε συνε-
χῶς ἡ πίστωσις αὕτη καταπληρικτῶς ἠϋξάνετο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.
Ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1904 καὶ ἕξῃς ἡ δημοσίαι παιδεύσεις αἰσθητὴν ἔλα-
βεν ἀνάπτυξιν.

Καὶ ἡδη πλὴν τῶν παντὸς εἴδους Κυβερνητικῶν σχολῶν ὑφίσταν-
ται, ὡς περαιτέρω θὰ ἴδωμεν καὶ πλῆθος ἄλλο ἐλευθέρων (ιδιωτικῶν)
Ἀστικῶν σχολῶν, μέσης παιδεύσεως κλπ.

Πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης μορφώσεως καλῶν τεχνιτῶν καὶ ἵνα ἐν τῷ μέλλοντι δοθῇ εὐρεία κατευθύνσις πρὸς τὴν πρακτικὴν παιδείαν, τὸ κράτος ἀπὸ τοῦ 1907, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, ἱδρυσεν τμημα Γεωργικῆς, Βιομηχανικῆς καὶ Ἐμπορικῆς παιδείσεως, περὶ ἧς θὰ εἰπωμεν κατωτέρω.

Ἐπίσης σημαντικῶς ἀνεπτύχθη καὶ ὠργανώθη ἡ μέση παιδείαις τῶν θηλέων καὶ τῶν διδασκαλείων ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Διὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ νόμου τοῦ 1911 ἐδόθη εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια εὐρεῖα δικαιοδοσία πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας, μὲ τὸ δικαίωμα νὰ δύνανται ταῦτα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον νὰ ἐπιβάλλωσι πρόσθετον ἔγγειον φόρον 5%.

Τέλος τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας παρέχει ἐτησίαις ἐπιχορηγήσεις καὶ βοηθήματα ἐφ' ἅπαξ εἰς ἰδιωτικά, ἀστικά, τεχνικά καὶ μέσης παιδείσεως σχολεῖα, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἔχη τοῦτο τὸ δικαίωμα ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐλέγχου ἐπ' αὐτῶν ἢ καὶ ἀπλῆς ἐπιθεωρήσεως.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ.

Ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1907 διενεργηθεῖσα ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τοῦ κράτους ἀνεβίβασεν τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας εἰς 11.287.359.

Ὁ Μουσουλμανικὸς πληθυσμὸς, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Κοπτῶν, ἀνήρχετο εἰς 10.975.767, ὁ δὲ τῶν ξένων παροίκων πάσης Ἐθνικότητος εἰς 311.592.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν Μουσουλμάνων—Κοπτῶν 469.346 ἄρρενες καὶ 16.344 θήλειαι ἐγνώριζον τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν.

Ἡ ἀναλογία τῶν δύο φύλων εἶνε 992 θήλειαι πρὸς 1000 ἄρρενας· ἄρα ἐπὶ 1000 ἄρρένων 85 καὶ ἐπὶ 1000 θηλέων 3 μόνον ἐγνώριζον ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν.

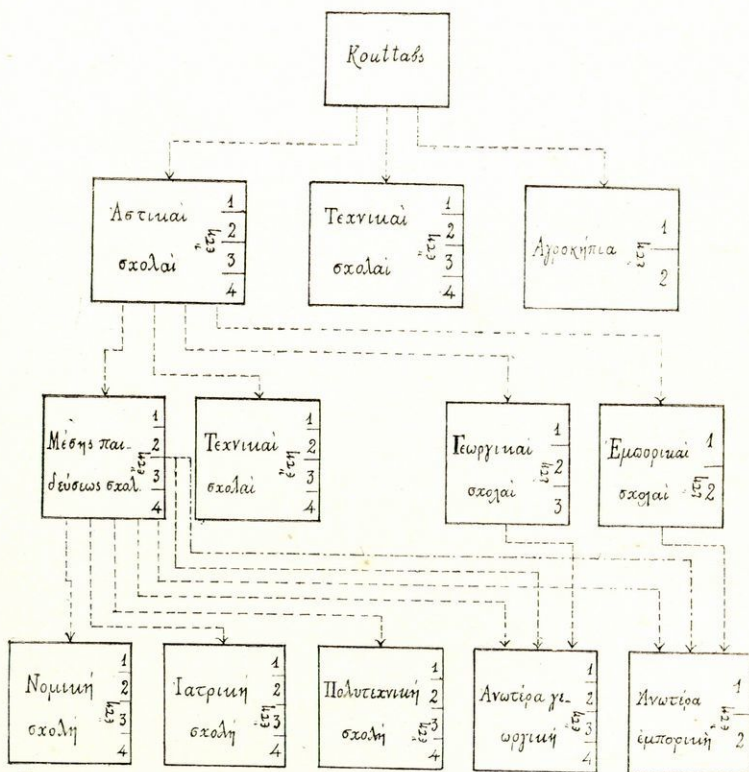
Ἐκ δὲ τῶν ξένων ἐπὶ 1000 ἄρρένων 691 καὶ ἐπὶ 1000 θηλέων 445 ἀνεγίνωσκον καὶ ἔγραφον.

Δὲν θέλω νὰ ἐξαγάγω θλιβερὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἀνωτέρω ἀναλογιῶν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1907 καὶ ἐξῆς, ἦτοι τὴν τελευταίαν ἐπταετίαν, σημαντικωτάτη ἐπετελέσθη πρόοδος εἰς τὴν παιδείαν τῶν ἰθαγενῶν καὶ ἐλπίζω ὅτι εἰς νέαν ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων.

τῆς χώρας θέλει ἐλαττωθῆ τεραστίως ἢ τρομερὰ δυσαναλογία ἢ ὑφισταμένη μεταξὺ ἐγγραμμάτων καὶ ἀγγραμμάτων Αἰγυπτίων. (1)

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ.

* Ἀπλοῦν ρίπτοντες βλέμμα ἐπὶ τοῦ κατωτέρου διαγράμματος κατανοοῦμεν τὴν ὀργάνωσιν τῆς Αἰγυπτίας παιδείσεως.

Σχῆμα 1. Ὁργάνωσις παιδευτικῆς συστῆματος Αἰγυπτιακῶν Σχολῶν.

(1) Κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1906—07 ὁ ὄρθμος τῶν εἰς τὰ ἰθαγενῆ σχολεῖα, πλὴν τῶν **Κουττάβς**, φοιτῶντων μαθητῶν ἀνήρχετο δι' ἀμφοτέρω τὰ φύλα εἰς 58315 ἐνθὸς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13 ἀνέρχεται εἰς 114053.

Ἐκ τοῦ παρακειμένου διαγράμματος βλέπομεν ὅτι οἱ μαθηταί, οἱ ἐγκαταλείποντες τὰ Kouittabs ἢ οἱ ἔχοντες στοιχειωδεστάτην μόρφωσιν ἐκλέγουσι τὰς δημοτικὰς σχολάς, τὰς τεχνικὰς ἢ τὰ ἀγροζήπια.

Οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον δημοτικῆς σχολῆς εἰσέρχονται εἰς τὰς σχολὰς τῆς μέσης παιδείσεως, τῶν βιομηχανῶν τεχνῶν ἢ καὶ τέλος εἰς ἐμπορικὰς ἢ γεωργικὰς σχολάς· καὶ ἐν τέλει οἱ ἐκ τῶν σχολείων τῆς μέσης παιδείσεως ἀποφοιτῶντες, εἰσέρχονται εἰς τὴν Νομικὴν, τὴν Ἰατρικὴν ἢ τὴν Πολυτεχνικὴν σχολὴν καὶ εἰς τὰς Ἐνωτέρας Γεωργικὰς ἢ Ἐμπορικὰς Σχολάς. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ μαθηταί κατωτέρου βαθμοῦ σχολῶν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς σχολὰς ἀνωτέρου βαθμοῦ καὶ οὕτω καὶ οἱ μᾶλλον ἄποροι δύνανται νὰ τύχωσι τοῦ ἀγαθοῦ τῶν ἀνωτέρων ἐδικῶν σπουδῶν.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΘΑΓΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν παντὸς βαθμοῦ καὶ παντὸς εἶδους παιδείσεως Αἰγυπτιακῶν σχολῶν, πλὴν τῶν Kouittabs, ἀνέρχεται εἰς 807.

Τούτων 300 ἰδρύθησαν πρὸ τοῦ 1900, τὰ δὲ λοιπὰ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρατίαν.

Τὰ 807 ταῦτα σχολεῖα ἐσυνᾶζοντο κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13 ὑπὸ 114053 μαθητῶν, ὧν 97318 ἄρρενες καὶ 16735 θήλειαι.

Ἐκ τῶν..... 97318
ἀρρένων μαθητῶν, Αἰγύπτιοι εἶνε..... 95139

Γερμανοὶ 21

Ἄγγλοι 21

Αἰθιοπικοὶ 27

Γάλλοι 93

Ἕλληνες..... 119

Ἰταλοὶ 73

Ὀθωμανοὶ..... 889

Διάφοροι 936

ἦτοι ξένων ἐθνικοτήτων 2179

97318

Ἐκ τῶν.....	16735
μαθητριῶν, Αἰγύπτιαι εἶνε.....	1555
Γερμανίδες..... »	19
Ἀγγλίδες..... »	6
Αὐστριακαὶ..... »	20
Γαλλίδες..... »	35
Ἑλληνίδες..... »	27
Ἰταλίδες..... »	46
᾽Οθωμανίδες..... »	827
Διάφοροι..... »	196

ἦτοι ξένων ἐθνικοτήτων 1176

16735

᾽Ως πρὸς τὸ θρήσκευμα, ἐκ τῶν 97318 τούτων ἀρρένων μαθητῶν εἶνε Μουσουλμάνοι.....	69400
» Κόπται (ὀρθόδοξοι, καθολικοὶ, διαμαρτυρ.).	25425
» ᾽Ορθόδοξοι.....	797
» Καθολικοὶ.....	284
» Διαμαρτυρόμενοι.....	31
» Ἰσραηλίται.....	1154
» Διάφοροι.....	227

μαθηταὶ

97318

Ἐκ τῶν 16735 μαθητριῶν

εἶνε Μουσουλμανίδες.....	9077
» Κόπται.....	6057
» ᾽Ορθόδοξοι.....	641
» Καθολικαὶ.....	116
» Διαμαρτυρόμεναι.....	7
» Ἰσραηλίτιδες.....	744
» Διάφοροι.....	93

μαθήτριά

16735

Εἰς τὰς σχολὰς τῶν ξένων ἐθνικοτήτων κατὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13 ἐφοίτων ἐν ὄλῳ Αἰγύπτιοι μαθηταὶ 17879, ὧν ἄρρενες μὲν 10152 καὶ θήλειαι 7727.

Τούτων ἐφοίτων εἰς τὰς ἐξῆς σχολὰς·

εἰς Γερμανικὰς.....	ἄρρενες	65	καὶ θήλειαι	185
» σχολὰς τῆς Ἑμερ. Ἀποστολῆς »		1995	»	2651
» Ἑλληνικὰς.....	»	1026	»	819
» Αὐστριακὰς.....	»	347	»	523
» Γαλλικὰς.....	»	5622	»	2594
» Ἑλληνικὰς.....	»	4	»	2
» Ἑταλικὰς.....	»	745	»	767
» Διαφόρους ὡς Ὁλλανδικὴν, Βελγικὴν, Περσικὴν, Σουη- δικὴν κλπ.).....	»	348	»	186
Ἐν ὄλῳ ἄρρενες.....		<u>10152</u>	θήλειαι	<u>7727</u>

Ὅποτε ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν Αἰγυπτίων-Κοπτῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τῶν φοιτῶντων εἰς ἰθαγενεῖς καὶ ξένας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 128577, ὧν 105291 ἄρρενες καὶ 23286 θήλειαι.

Ἐκ τῶν 807 τούτων σχολῶν εἶνε

Σχολαὶ Κυβερνητικαὶ.....	68
» συντηρούμεναι ὑπὸ Ἑπαρχιακῶν Συμβουλίων	132
» » ὑπὸ τῶν Βακουφίων.....	21
» » ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου El-Azhar	15
» » ὑπὸ φιλανθρ. μουσουλ. Ἑταιρειῶν	50
» ἰδιωτικαὶ μουσουλμανικαὶ.....	163
» συντηρούμεναι ὑπὸ Κοπτ. φιλανθρ. Ἑταιρειῶν	97
» Ἑθαγγελικαὶ Κοπτικαὶ.....	150
» Κοπτικαὶ ἰδιωτικαὶ.....	91
» Ἰσραηλιτικαὶ.....	12
» συντηρούμεναι ὑπὸ διαφόρων μὴ μουσουλμάνων	8
Τὸ ὅλον σχολαὶ.....	<u>807</u>

Χαρακτηριστικόν εἶνε ὅτι ἐκ τῶν 807 τούτων σχολῶν, μόνον 68 συντηρεῖ τὸ κράτος, τὰς λοιπὰς εἴτε ἀπλῶς ἐπιθεωρεῖ, εἴτε μετὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως παρέχει αὐταῖς καὶ μικρὰς ἐπιχορηγήσεις.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατωτάτου βαθμοῦ σχολείων Koultabs, ἀνέρχεται κατὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13 εἰς 3794 μετὰ 8173 διδασκάλων καὶ 131376 μαθητῶν, ὧν 205657 ἄρρενες καὶ 25719 θήλειαι.

Ἐκ τῶν 3794 Koultabs, μόνον 146 συντηρεῖ τὸ κράτος, τὰ 3287 ἐπιθεωρεῖ καὶ παρέχει αὐτοῖς ἐπιχορηγήσιν, τὰ δὲ λοιπὰ 361 μόνον ἐπιθεωρεῖ.

Ἐκ τῶν 95139 Αἰγυπτίων-Κοπτῶν μαθητῶν καὶ 15559 μαθητριῶν τῶν φοιτῶντων τὰς 807 ταύτας σχολὰς, ἐκπαιδεύονται

εἰς δημοτικὰς σχολὰς	μαθηταὶ	65948	μαθητρίαι	14706
„ σχολὰς μέσης παιδείσεως	„	5271	„	—
„ „ ἐμπορικὰς	„	977	„	—
„ „ ἀνωτέρας	„	16111	„	—
„ „ διδασκαλεῖα	„	1655	„	272
„ „ ἐπαγγελμ. ἢ εἰδικὰς	„	4754	„	581
„ „ γεωργικὰς	„	423	„	—
Τὸ ὅλον μαθηταὶ		<u>95139</u>	μαθητρίαι	<u>15559</u>

Ἐκ τῶν 2261 ἄρρένων καὶ 1094 θηλέων τῶν ξένων ἐθνικότητων τῶν φοιτῶντων εἰς τὰς ἰθαγενεῖς ταύτας σχολὰς ἐκπαιδεύονται

εἰς σχολὰς δημοτικὰς	μαθηταὶ	1282	μαθητρίαι	1074
„ „ μέσης ἐκπαιδείσεως	„	53	„	14
„ „ ἐμπορικὰς	„	54	„	—
„ „ ἀνωτέρας	„	833	„	—
„ „ ἐπαγγελματικὰς	„	35	„	6
„ „ γεωργικὰς	„	4	„	—
Τὸ ὅλον	„	<u>2261</u>	„	<u>1094</u>

Ἐκ τῶν 10152 Αἰγυπτίων ἄρρένων καὶ 7727 θηλέων, τῶν φοιτῶντων τὰς ξένας σχολὰς ἐκπαιδεύονται.

εἰς δημοτικὰς σχολὰς	μαθηταὶ	8270	μαθητρίαι	7125
„ σχολὰς μέσης παιδείσεως	„	1056	„	466
Εἰς μεταφορὰν μαθηταὶ		<u>9326</u>	μαθητρίαι	<u>7951</u>

	Ἐκ μεταφορᾶς	μαθηταὶ	9326	μαθήτριοι	7591
εἰς σχολὰς	ἐμπορικὰς	„	313	„	—
„ „	ἀνωτέρας	„	292	„	60
„ „	ἐπαγγελματικὰς	„	221	„	76
	Τὸ ὅλον	„	<u>10152</u>	„	<u>7727</u>

Ἐκ τῶν 97318 μαθητῶν ἀρρένων, τῶν συγκαζόντων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13 τὰ 897 ἰθαγενῆ σχολεῖα, οἱ 41142 μαθηταὶ εἶνε δωρεάν, οἱ δὲ λοιποὶ 56176 ἐπὶ πληρωμῇ.

Ἐκ τῶν 16735 μαθητριῶν, αἱ 6261 εἶνε δωρεάν, αἱ δὲ 10474 ἐπὶ πληρωμῇ.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην στατιστικὴν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Αἰγυπτιακῶν σχολῶν καὶ τῶν μαθητῶν, θὰ ἴδωμεν εἰς τοὺς ἐν τέλει παρατιθεμένους στατιστικοὺς πίνακας τὰ σχολικὰ ταῦτα ἰδρύματα κατὰ βαθμοὺς, διοικήσεις καὶ νομοῦς.

ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν ἔχει τὸ Κράτος α) τὴν Ἱατρικὴν, β) τὴν Φαρμακευτικὴν, γ) τὴν Νομικὴν, δ) τὴν Πολυτεχνικὴν, ε) τὴν ἀνωτέραν Γεωργικὴν, ς) τὴν ἐν ὀργανώσει εὐρισκομένην σήμερον ἀνωτέραν Ἐμπορικὴν.

Πλὴν ὅμως τῶν σχολῶν τούτων λειτουργεῖ ἀπὸ χιλιετηρίδος περίπου Ἱερατικὴ σχολή, θεωρουμένη ὡς ἀνωτάτης παιδείσεως σχολή, ἴδιος ὅλως τύπος, περὶ οὗ ἐν ὀλίγοις θὰ πραγματευθῶμεν κατωτέρω, εἰς ἴδιον κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον, τὸ Πανεπιστήμιον el-Azhar.

Φοίτησις καὶ διάρκεια αὐτῆς.— Εἰς τὴν Ἱατρικὴν, τὴν Νομικὴν, τὴν Πολυτεχνικὴν καὶ τὴν Ἀνωτέραν Γεωργικὴν Σχολὴν ἡ φοίτησις εἶνε τετραετής, εἰς τὴν Φαρμακευτικὴν τριετής καὶ τὴν ἀνωτέραν Ἐμπορικὴν σχολὴν διετής.

Γίνονται δεκτοὶ εἰς τὰς σχολὰς ταύτας ἰθαγενεῖς καὶ ξένοι, ἔχοντες ἀπολυτήριον μέσης παιδείσεως (Γυμνασίου). Διὰ τὴν Πολυτεχνικὴν καὶ τὴν ἀνωτέραν Γεωργικὴν ἀπαιτεῖται ἀπολυτήριον Ἀραβικῆς σχολῆς μέ-

σου βαθμοῦ. Εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας σχολὰς Ἐμπορικὴν καὶ Γεωργικὴν δύνανται νὰ εἰσεέλθωσι καὶ οἱ προερχόμενοι ἐκ κατωτέρων Αἰγυπτιακῶν Ἐμπορικῶν ἢ Γεωργικῶν σχολῶν.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13 ἐφοίτων καὶ ἐδίδασκον

α) εἰς τὴν Ἰατρικὴν.....	φοιτηταὶ	244	καθηγηταὶ	} 27
β) » » Φαρμακευτικὴν.....	»	14	»	
γ) » » Νομικὴν.....	»	272	»	27
δ) » » Πολυτεχνικὴν.....	»	166	»	14
ε) » » Ἄνωτ. Γεωργικὴν...	»	178	»	23
ς) » » Ἄνωτ. Ἐμπορικὴν..	»	42	»	20
ζ) » τὸ Πανεπιστ. el-Azhar.	»	13195	»	431

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ EL-AZHAR (1)

Ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐπισκοπῇσὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Αἰγύπτῳ εἶδομεν ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον el-Azhar ἰδρύθη τῷ 975 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ Καῖδ (στρατηγοῦ) Djawhar. Κατ' ἀρχὰς τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς τέμενος διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, τοὺς ἐγκατεστημένους ἐν τῷ περιζώματι τοῦ Καίρου, πόλεως οἰκοδομηθείσης διὰ τὴν κατοικίαν τῶν Καλιφῶν καὶ τοῦ στρατοῦ, ὅστις συνώδευσεν αὐτοὺς ἐκ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς καὶ τῆς Σικελίας εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἀμέσως πρὸς βορρᾶν τοῦ τέμενος ἦσαν οἱ τάφοι τῶν Καλιφῶν καὶ βορειότερον ὀλίγον τὰ ἀνάκτορα αὐτῶν.

Οἱ Καλιφαὶ οὗτοι καταλαμβάνοντες τὴν Αἴγυπτον προσεπάθουν νὰ ἐδραιώσωσι τὴν ἰσὺν αὐτῶν κατὰ τῆς τε στρατιωτικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς δυνάμεως τῶν Ἀββασιδῶν, Καλιφῶν τῆς Βαγδάτης. Διὰ τοῦτο καὶ ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀφωρίσθησαν ὑπὸ τῶν Sunni (ὀπαδῶν τοῦ νόμου, ὀρθοδόξων) τῆς Βαγδάτης ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀββασιδῶν.

Οἱ Μουσουλμάνοι Αἰγύπτιοι ἦσαν πάντες σχεδὸν ὀπαδοὶ τῆς σαφειτικῆς αἰρέσεως, ἣν αὐτὸς οὗτος ὁ ἱμάμης el-Shafei, ἰδρυτῆς τῆς αἰρέσεως, ἐπὶ πολλὰ ἔτη παραμείνας ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐκεῖ ἀποθανόν, ἐδίδαξεν.

(1) Ἡ λέξις σημαίνει ἄνθος, ἀνθηρὸς, ἀνθοβόλος.

Οἱ Φατιμίται (ἀπόγονοι τῆς Φατιμᾶς, κόρης τοῦ προφήτου) δὴ-
λαουοὶ τῆς συμπαθείας τῶν Μουσουλμάνων τῆς Αἰγύπτου κατὰ τῶν Καλι-
φῶν τῆς Βαγδάτης, οἵτινες ἠκολούθουν τὰ δόγματα τῆς Χανεφικῆς
αἵρέσεως. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ ἀποπλύνωσιν αὐτοὺς τῆς κατηγορίας ὡς αἵρετι-
κῶν, ἣν προσῆπτον αὐτοῖς οἱ Καλίφαι καὶ οἱ σοφοὶ ὀπίδοι τοῦ νόμου
(σουννίται) τῆς Βαγδάτης.

Πρὸς τοῦτο ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς κατακτήσεως τῆς Αἰγύπτου,
προσείλκυσαν εἰς τὴν αὐτὴν αὐτῶν τοὺς σοφωτέρους ἐν τῇ θεολογίᾳ ἄν-
δρας τοῦ Μουσουλμανικοῦ κόσμου. Τοὺς σοφοὺς τούτους περιποιηθέν-
τες ἐνεκατέστησαν εἰς τὸ τέμενος el-Azhar, ἵνα ἐκεῖ διδάξωσιν τὴν σοφὴν
αὐτῶν διδασκαλίαν καὶ ἀναρέσωσι τὰ διδασκόμενα δόγματα ἐν τε τῇ
Βαγδάτῃ καὶ ταῖς ἄλλαις σουννικαῖς χώραις.

Αἱ φιλονεικίαι αὗται διήρκεσαν δύο αἰῶνας.

Οἱ σοφοὶ οὗτοι τοῦ el-Azhar προσέδωκαν τῷ Πανεπιστημίῳ αὐ-
τῶν αἴγλην καὶ δόξαν ἀξάνουσαν κατ' εὐθὺν λόγον πρὸς τὴν πολιτικο-
θηροσκευτικὴν συζήτησιν, ἣν διεξήγαγον πρὸς τοὺς λοιποὺς συναδέλφους
αὐτῶν τοῦ Μουσουλμανικοῦ κόσμου.

Ὅποτε κατὰ τὸν XII αἰῶνα ὁ Σαλάχ-ἐλ-Διν ἀφήρπασεν ἐν Αἰγύπτῳ
τὴν ἐξουσίαν, ὑπήγαγε τὴν χώραν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν τοῦ
Ἀβρασίδου Καλίφου τῆς Βαγδάτης, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς οὗτος ἦτο σα-
φείτης οἱ σοφοὶ τοῦ Πανεπιστημίου δὲν ὑπεχρεώθησαν ν' ἀλλάξωσιν αἵ-
ρεσιν καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς Αἰγύπτου.

Μία μόνη σημαντικὴ, διὰ τὰς συνετείας αὐτῆς, μεταρροπὴ ἐγένετο.
Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ σαφείται εἶχον τὸ μονοπώλειον τῆς διδα-
σκαλίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀλλὰ μετὰ τὴν προσέλευσιν τοῦ Σαλάχ-
ἐλ-Διν εἰς τοὺς σουννίτας, αἱ τέσσαρες σουννικαὶ αἵρέσεις ἀντεπροσω-
πεύθησαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ el-Azhar
λαμβάνει ἀδιαφιλονεικίτην φήμην γνώσεων καὶ ἐπιστήμης ἐν τῷ Μου-
σουλμανικῷ κόσμῳ. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ XV αἰῶνος ἐδιδάσκοντο ἐν
αὐτῷ, ἡ φιλολογία, οἱ νόμοι, ἡ θεολογία, κατ' ἐξάρτησιν δὲ καὶ κατὰ δια-
λείψεις ἡ ἀπτρονομία, τὰ μαθηματικὰ καὶ αἱ πειραματικὰ ἐπιστήμια.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατακτήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν
ἤρξατο ἡ παρακμὴ τοῦ παλαιοῦ τούτου Πανεπιστημίου.

Ἡ γραμματικὴ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης ἦτο ἀντικείμενον ἐμβρυοει-

στάτων σπουδῶν, ὥστε ἐκεῖ ἔλαβεν ὀριστικὴν διαμόρφωσιν, ἣτις ἔκτοτε τρόπον τινὰ ἀπεκρυσταλλώθη.

Τὰ εἰς τὸ Κοράνιον σχόλια, ἡ θεολογία, τὸ δίκαιον ἐπὶ τοσοῦτον διεμορφώθησαν ὥστε ἐξεμανθάνοντο ἀπὸ στήθους. Πᾶσαι δ' αἱ προσπάθειαι τῶν καθηγητῶν ἔτεινον ἔκτοτε νὰ ἀρίστωσι καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ποιὸν τῆς διδασκαλίας ἀνέπαφον.

Τὸ Πανεπιστήμιον οὕτω μετεμορφώθη εἰς κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ θεολογικαί, θρησκευτικαὶ καὶ νομικαὶ παραδόσεις ἐτήρησαν ἀμετάβλητον μορφήν, ἦν ἀπὸ τῶν προηγουμένων αἰώνων ἡ ἀδιάλειπτος τῶν σοφῶν ἐργασία ἔδωκεν αὐταῖς.

Ἡ παρακμὴ τοῦ el-Azhar κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ XVI αἰῶνος δὲν εἶνε ἰδιαίτερόν τι γεγονός διὰ τὴν Αἴγυπτον. Πᾶσαι αἱ Ἀραβόφωνοι Μουσουλμανικαὶ χῶραι ἐπηρεάσθησαν σημαντικῶς ἐκ τῆς διαρρέσεως τῆς Μουσουλμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰς δύο τμήματα, τὸ Περσικὸν καὶ τὸ Τουρκικὸν, τὰ ὁποῖα προσεῖλκυσαν πρὸς αὐτά, ἑκάτερον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ γλώσσῃ, πᾶσας τὰς ζωτικὰς δυνάμεις τοῦ Ἰσλαμιμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων συνάγομεν ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους, αἵτινες ἐσημείωσαν τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν παρακμὴν αὐτοῦ, ὑπῆρξε πάντοτε ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὸ κέντρον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Αἰγύπτῳ.

Νῦν ρίψωμεν ταχὺ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ὀργανώσεως.

ἹΟργάνωσις τοῦ El-Azhar (1) — Τὸ Πανεπιστήμιον διοικεῖται ὑπὸ τοῦ μεγάλου Σείχου τοῦ ὁμωνύμου τεμένου, ὅστις καὶ προεδρεῖει πενταμελοῦς διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκ Σείχων, ὀνομαζομένων διὰ Κεδιβικοῦ διατάγματος. Ὁ μέγας Σείχης, ὅταν ἄλλοτε ἡ Αἴγυπτος ἀπετέλει ἀνεξάρτητον Σουλτανᾶτον, ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ Σείχουλιολάμης.

Ἡ μέγας Σείχης ἔχει ἔλεγχον ἐπὶ τῆς διαγωγῆς πάντων τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τοῦ τεμένου ἢ τῶν ὁπωσδήποτε εὐρισκομένων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Ἐφαρμόζει πάντας τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα, τὰ ἀφορῶντα τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου.

(1) Ἰδε Κεδιβικὰ Διατάγματα 1 Ἰουλίου 1896, 24 Μαρτίου 1885, 17 Ἰανουαρίου 1895, 24 Ἰανουαρίου 1897 κλπ.

Τὸ Συμβούλιον συνερχόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον, φροντίζει περὶ τοῦ διορισμοῦ ἢ τῆς παύσεως τῶν Σειχῶν, καθηγητῶν κλπ.

Ὅρίζει τὴν διδασκείαν ἕλην δι' ἕκαστον καθηγητὴν διὰ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐπιστήμης. Ἐκλέγει τὰ βιβλία τῆς διδασκαλίας. Φροντίζει περὶ τῆς οικονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Ἰδρυάτου καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. Ἔχει τὴν ἐπίβλεψιν ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν μερίδων ἄρτου εἰς τοὺς σπουδαστὰς καὶ ἐν γένει ἐφαρμόζει τὸν κανονισμὸν τοῦ Ἰδρυάτου, ἀπορρέοντα εἴτε ἐκ πατροπαράδοτων ἐθίμων εἴτε ἐκ διαθηκῶν μεγάλων κληροδοτημάτων εἴτε τέλος ἐκ νόμων καὶ Κεδιβικῶν διαταγμάτων.

Σπουδασταί. — Οἱ ἐν τῷ el-Azhar εἰσερχόμενοι ὡς σπουδασταὶ δεόν νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν τοῦλάχιστον 15 ἐτῶν. Νὰ γνωρίζωσι καλῶς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν καὶ ἀπὸ μνήμης τὸ ἤμουν τοῦ Κοραίου καὶ ἂν εἶνε τωρλοὶ ὀλόκληρον τὸ Κοράνιον. Πιστοποιητικὸν γεννήσεως καὶ δαμαλισμοῦ εἶνε ἀναγκαῖον.

Διάρκεια σπουδῶν. — Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν ποικίλλει ἀπὸ 12—15 ἔτη.

Κλάδοι μαθήσεως. — Αἱ διδασκόμεναι εἰς el-Azhar ἐπιστήμαι διαφοῦνται εἰς τελικὰς καὶ ὄργανικὰς. Καὶ τελικὰ μὲν εἶνε ἡ θεολογία, ἡ ἠθική, αἱ ἀρχαὶ τοῦ δικαίου, τὸ δίκαιον, ἡ ἐξήγησις καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ Κοραίου καὶ αἱ παραδόσεις.

Ὅργανικαὶ δὲ εἶνε ἡ γραμματικὴ, ἡ ἐτυμολογία, τὰ τρία μέρη τῆς ρητορικῆς, ἡ λογικὴ, ἡ κριτικὴ τῶν παραδόσεων, ἡ ἀριθμητικὴ, ἡ ἀλγεβρα, ἡ μετρικὴ καὶ ἡ ποίησις.

Ἐξετάσεις. — Αἱ ἐξετάσεις εἶναι διτταί. α) ἀπλᾶ διπλωματικά ἐξετάσεις καὶ β) ἐξετάσεις διὰ δῖπλωμα Ἄλλμ (σοφοῦ, ἐπιστήμονος).

α) Μετὰ δοκαστεῖς σπουδὰς πᾶς φοιτητῆς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποστῇ ἐξετάσεις καὶ μετ' εὐδόκιμον δοκιμασίαν λαμβάνει πτυχίον, παρὸν αὐτῷ τὸ δικαίωμα νὰ ἐξασκήσῃ καθήκοντα ἡμάμη (ἀρχηγοῦ τῶν προσευχῶν, ἱερέως), διδασκάλου ἢ ἱεροκήρυκος εἰς τὰ τεμένη.

β) Μετὰ δωδεκαετῆς σπουδᾶς καὶ μετ' ἀποδείξεων ἀκροάσεως μαθημάτων παρὰ τῶν οἰκείων καθηγητῶν πᾶς φοιτητῆς δύναται νὰ προσέλθῃ εἰς ἐξετάσεις καὶ εἰς μαθήματα μὴ διδασκόμενα εἰς τὸ el-Azhar. Καὶ

ἂν μὲν ὑποστῇ εὐδοκίμως τὴν ἐξέτασιν λαμβάνει τὸ οἰκεῖον πτυχίον, ἂν δ' οὐχί, προσέρχεται ἐκ νέου πρὸς ἐξέτασιν μετὰ διατίαν καὶ ἐν περιπτώσει νέας ἀποτυχίας, μετὰ ἓν ἔτος, ὁπότε ἀποτυχόντων πάλιν, διαγράφεται τοῦ μητρώου τοῦ el-Azhar.

Πειθαρχία.— Αἱ ποιναὶ εἶνε πολλαὶ καὶ ποικίλαι. Ἐπλή ἐπίπληξις, προσωρινή ἢ ὀριστικὴ στέρησις δικαιώματος μερίδων ἄρτου, στέρησις ἐνοικίου, στέρησις χρηματικῆς ἀμοιβῆς, ἀποβολὴ ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου ἄνευ ἐξαγορᾶς τῆς στρατιωτικῆς θητείας, ἀπόσβεις μέρους τῆς φοιτήσεως.

Διδάσκον προσωπικόν.— Πᾶς λαμβάνων δίπλωμα Ἄλιμ (ἐπιστήμης νοσ, σοφοῦ) δύναται νὰ διδάξῃ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Πᾶς μὴ τελέσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰς el-Azhar ἀλλὰ γνωστός ὅτι κατέχει στερεῶς τὴν διδασκομένην εἰς αὐτὸ ἐπιστήμην, δύναται νὰ διδάξῃ εἰς αὐτὸ ἐπίσης, μετ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἀμοιβαὶ προσωπικοῦ.— Ὁ μέγας Σείχης λαμβάνει μηνιαίως 1840 φράγκα πλὴν δὲ καὶ τὸ εἰσόδημα 400 φεδδανίων γῆς (1) καὶ 75 ἄρτους ἡμερησίως, οὓς διανέμει τοῖς πτωχοῖς.

Οἱ καθηγηταὶ λαμβάνουσι μισθὸν, ποικίλλοντα ἀπὸ 19,50—70 φράγκα μηνιαίως.

Πλὴν ὅμως τοῦ γελοίου τούτου μηνιαίου μισθοῦ, οἱ καθηγηταὶ λαμβάνουσι διαφόρους ἐπιχορηγήσεις, αἵτινες ἔρχονται ἐπίκουροι ἐπαυξάνουσαι τὸν ἀρροφικὸν αὐτῶν μηνιαῖον μισθόν. Π.χ. εἰς 100 καθηγητὰς, τοὺς μᾶλλον διακρινομένους, ὁ Κεδίβης παρέχει ἐτήσιον βοήθημα, ποικίλλον ἀπὸ 312—775 φράγκα. Εἰσοδήματα τινὰ τῶν βακουφίων διατίθενται πολλάκις πρὸς ἀνακούφισιν τῶν καθηγητῶν.

Ἄρτος δίδεται αὐτοῖς ἡμερησίως καὶ ἐνοίκια καταβάλλοντα εἰς τοὺς ἀγάμους ἔξ αὐτῶν.

Πλὴν τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἰδρυμάτος, ὑπάρχουσι παρόμοια ἰδρύματα εἰς Dessouk, Τάνταν, Ἀλεξάνδρειαν καὶ Δαμιέτην, ἑξαρωτάμενα τελευταίως ἐκ τοῦ el-Azhar.

Οἱ τῶν ἰδρυμάτων τούτων καθηγηταὶ λαμβάνουσι μηνιαίως μισθὸν 6,25, 9, καὶ 11,50 φρ. ὁ δὲ μέγας σείχης 26—30 φρ. Τὸ ἀληθές ὅμως

(1) Τὸ φεδδάνιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς 4200,8 τετραγ. μέτρα.

εἶνε ὅτι ὁ πλούσιος κορμὸς τοῦ ἔλεους σημαντικὰ προσπορίζει αὐτοῖς κέρδη.

Προϋπολογισμὸς τοῦ ἰδρύματος. — Τὰ ἐτήσια ἔξοδα τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ τεμένους ἀνέρχονται εἰς λίρας αἰγυπτιακὰς 15000 ἢτοι 390000 φράγκα.

Σήμερον φοιτῶσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον el-Azhar 13195 φοιτηταὶ καὶ διδάσκαοι 431 καθηγηταί, εἰς τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παράρτημα αὐτοῦ 84 φοιτηταὶ καὶ 71 καθηγηταί, εἰς τὸ ἐν Dessouk 297 φοιτηταὶ καὶ 20 καθηγηταί, εἰς τὸ ἐν Τάντα 2577 φοιτηταὶ καὶ 105 καθηγηταὶ καὶ τέλοσ εἰς τὸ τῆς Δαμιέττης 362 φοιτηταὶ καὶ 14 καθηγηταί.

ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Διὰ τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν ἔχει τὸ κράτος τὰς σχολὰς μέσου βαθμοῦ (Γυμνάσια), εἰς ἃ ἡ φοίτησις εἶνε τετραετής.

Αἱ σχολαὶ αὗται εἶνε 39 ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον, τῶν ὁποίων 7 μόνον συντηρεῖ τὸ κράτος, αἱ δὲ λοιπαὶ 32 ἔξαρτῶνται εἴτε ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν Βακουφίων, εἴτε ἐκ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, εἴτε εἶνε ἰδιωτικαὶ κλπ. (ᾄρα ἀναλυτικὸς στατιστικὸς πίνακας).

Ἐκ τῶν 39 τούτων σχολῶν, 37 εἶνε δι' ἄρρενας καὶ 2 μόνον διὰ θήλεισ. Φοιτῶσι δ' εἰς αὐτὰς 5242 μαθηταί, ὧν ἄρρενες μὲν 5114 καὶ θήλεισ 128. Τούτων 2486 φοιτῶσιν εἰς τὰς σχολὰς τοῦ Κράτους· καὶ ἐπὶ πληρωμῇ μὲν εἶνε 2228, δωρεὰν δὲ 258.

Ἡ λεπτομερὴς ἀνάπτυξις τῆς ὀργανώσεως τῶν σχολείων τούτων καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ προγράμματος τῆς διδασκαλίας ἐν αὐτοῖς ἀντὶ τὸ δύσκολο εἶνε, ἔνεκα τῆς μεγάλης ποικιλίας καὶ τῆς ἐλλείψεως συνοχῆς.

Ἐν γενικαῖς μόνον γραμμαῖς θὰ ἀναφέρωμεν ὀλίγα τινα διὰ τὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους, τὰ διεπόμενα ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὀργανώσεως καὶ ἀκολουθοῦντα ἑνιαῖον πρόγραμμα σπουδῶν, υἰοθετηθὲν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Τὸ α'. καὶ β'. ἔτος τῆς φοιτήσεως εἶνε ὁ εὐρύτερος κύκλος καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν ἐν ταῖς δημοτικαῖς σχολαῖς διδασκομένων μαθημάτων. Ἀπὸ τοῦ γ'. ἔτους αἱ σχολαὶ αὗται διαιροῦνται εἰς δύο διακεκριμένα τμήματα τὸ κλασσικὸν καὶ τὸ πραγματικὸν (lettres et sciences).

Ἡ διδασκαλία ἀπάντων τῶν μαθημάτων, πλὴν τῆς μητρικῆς γλώσσης καὶ τῶν θρησκευτικῶν, γίνεται Ἀγγλιστί.

Χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι πρὸ τοῦ 1908 αἱ σχολαὶ αὐτὰ περιελάμβανον δύο τμήματα τὸ Γαλλικὸν εἰς ὃ ἡ διδασκαλία ἐγένετο Γαλλιστὶ καὶ τὸ Ἀγγλικὸν εἰς ὃ αὐτὴ ἐγένετο Ἀγγλιστὶ. Καὶ μέχρι μὲν τοῦ 1901 ὁ εἰς ἕκαστον τμήμα ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἦτο ὁ αὐτὸς, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ὁ ἀριθμὸς, τῶν εἰς τὸ Γαλλικὸν τμήμα φοιτῶντων μαθητῶν ἔμειοτο διαρκῶς, ὅτε τῷ 1908 τὸ τμήμα τοῦτο καταργήθη, ἐλλείψει μαθητῶν.

Τὸ πρόγραμμα καὶ ἡ ὀργάνωσις τῶν Κυβερνητικῶν τούτων σχολῶν εἶνε κατὰ τὸ σύστημα τῶν Ἀγγλικῶν σχολῶν τῆς μέσης παιδείσεως καὶ τῶν πραγματικῶν σχολῶν.

Αἱ λοιπαὶ 32 μέσου βαθμοῦ σχολαὶ προσπαθοῦσιν ἐν πολλοῖς νὰ μιμηθῶσιν τὰς σχολὰς τοῦ Κράτους. Πλὴν ὅμως, οὐδεμία σχολικὴ νομοθεσία καθιστᾷ ὑποχρεωτικὴν τὴν συμμόρφωσιν αὐτῶν πρὸς τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Κράτους. Ἐκ τούτου πηγάζει ἀληθὴς κενεὸν τῶν διαφόρων προγραμμάτων, τῶν ἐφαρμοζομένων εἰς ἕκαστην σχολήν, ὥστε καθίσταται ὄλιγος ἀδύνατος ἡ περιγραφὴ καὶ ἡ ἔκθεσις αὐτῶν εἰς ἓν ὅλον.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.—ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ

Διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν εὐρίσκομεν ἐν Αἰγύπτῳ 678 σχολεῖα περιλαμβάνοντα 1200 ἐν ὅλῳ τμήματα καὶ μικτὰς σχολὰς. Τούτων 881 εἶνε διὰ τὰ ἄρρενα καὶ 319 διὰ τὰ θήλεα. Ταῦτα σὺνάζονται ὑπὸ 83036 μαθητῶν, ὧν 67288 ἄρρενες καὶ 15748 θήλειαι.

Ἐκ τῶν 678 τούτων σχολείων 34 μόνον ἀνήκουσιν εἰς τὸ Κράτος, ὧν τὰ 32 διὰ τὰ ἄρρενα καὶ 2 διὰ τὰ θήλεα. Τὰ λοιπὰ 644 ἀνήκουσιν εἴτε εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν Βακουφίων, εἴτε εἶνε ἰδιωτικὰ, εἴτε ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων, εἴτε ἐκ διαφόρων Μουσουλμανικῶν ἢ Κοπτικῶν Ἐταιρειῶν, εἴτε τέλος περιθάλπονται ὑπὸ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ δρώσης Ἀμερικανικῆς ἀποστολῆς. Τὰ πλεῖστα τῶν τελευταίων τούτων εἶνε Κοπτικά.

Οὐδεὶς νόμος ὑποχρεοῖ τὸν Αἰγύπτιον νὰ φοιτᾷ εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα· δηλαδὴ ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις δὲν εἶνε ὑποχρεωτικὴ.

Ἡ φοίτησις ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις εἶνε τετραετής.

Εἶδομεν ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐπισκοπῇσι τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι ὁ Ἰσμαὴλ Πασσάς ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἔτος 1863 εὔρε τὰ ὀλίγα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λειτουργοῦντα παντὸς βαθμοῦ σχολεῖα εἰς πρωτογενὴ κατὰστασιν. Ἡ σχολικὴ παιδευσίς ἦτο ἀξιοθρήνητος ἢ δὲ διδασκαλία ἦτο ἂν οὐχὶ μηδενικὴ ἀλλὰ μετριωτάτη, αἱ δὲ μέθοδοι αὐτῆς νηπιώδεις. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ὀργάνωσιν, ἦν οὗτος ἐπέφερε καὶ δι' ἣν ἀπητήθησαν παμμέγισται δαπάναι, δὲν ἀπέφερον αὕτη τὰ ὑπ' αὐτοῦ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα.

Ἐνῶ δ' ἐξήτει νὰ ἐξεύρη νέα μέσα ἀναδιοργανώσεως, μὲ τὴν μόνιμον ἰδέαν, ἣν εἶχε νὰ κατορθώσῃ νὰ φθάσῃ ταῦτα εἰς βαθμὸν τινα τελειότητος, αἱ ξένοι παροικίαι ἐν Αἰγύπτῳ εἶτε μόναι εἶτε τῇ βοηθείᾳ ἱερατικῶν ἀποστολῶν ἀνέπτυσον τὴν ἐκπαίδευσιν ἐν Αἰγύπτῳ. Τῇ βοηθείᾳ μεθόδων καὶ προσώπων, μετακληθέντων ἐκ τῶν χωρῶν αὐτῶν, κατόρθωσαν αἱ σχολαὶ αὗται νὰ διαδόσῃ τὴν κατωτάτην ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν νεολαίαν τῶν διαφόρων παροικιῶν ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἰθαγενῆ νεότητα τῶν πόλεων, ἰδίᾳ τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως.

Καίτοι αἱ σχολαὶ αὗται περιορισμένην καὶ δευτερευούσης σημασίας ἐπίδρασιν εἶχον ἐπὶ τοῦ ὄγκου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πληθυσμοῦ ἐπέδρασαν οὐχ ἥττον σημαντικῶς ἐπὶ τε τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείσεως αὐτοῦ.

Πράγματι ὁ Ἰσμαὴλ παρασυρθεὶς εἶτε ὑπὸ τοῦ παραδείγματος τῆς λειτουργίας τῶν σχολῶν τούτων, εἶτε θέλων νὰ ἀντισταθμίσῃ τὴν πιθανὴν ἐπιρροὴν αὐτῶν ἐπὶ τε τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείσεως τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ ἔλαβε μέτρα νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν δημοτικὴν τῶν ἰθαγενῶν ἐκπαίδευσιν. Πρὸς τοῦτο μετεκάλεσεν ἐξ Ἑλβετίας τὸν παιδαγωγὸν Dor, ὠνόμασεν αὐτὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἐντολὴν νὰ ἐργασθῇ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τὸ Ἑυρωπαϊκὸν πνεῦμα.

Τῇ ἀληθείᾳ πολλὰ ἐγένοντο τότε καὶ ὡς προπαρασκευαστικὴ ἐργασία καὶ ὡς σχολικὴ ὀργάνωσις, λαβοῦσα τρόπον τινὰ χαρακτηριστὰ ὀριστικόν.

Ἰσχυρά, ἰσχυροτάτη ἐδόθη τότε ὥθιμος εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς δημοτικῆς ἰδίᾳ παιδείσεως, ἣτις κατὰ τὸν Dor ἔπρεπε σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἐπεκταθῇ καθ' ὅλην τὴν χώραν καὶ νὰ διεισδύσῃ ὅλα τὰ στρώματα τοῦ Αἰγυπτίου πληθυσμοῦ.

Ἡ διδασκαλία ἐγένετο ὁμοίομορφος εἰς πάντα τὰ σχολεῖα τοῦ Κρά-

τους καὶ τὰ ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν Βικουφίων ἐξαρωτάμενα, ἦτο δ' αὕτη διδασκαλία τοῦ Κορανίου

- » τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης
- » » Ἀγγλικῆς »
- » » Γαλλικῆς »
- » » Ἀρθμητικῆς »
- » » Γεωμετρίας »
- » » Ἱστορίας »
- » » Ἱχνογραφίας »

Ἡ φοίτησις ἦτο διὰ πάντα τὰ σχολεῖα ταῦτα δωρεάν. Ὁ χρόνος παρήρχετο καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἤρχισαν νὰ γίνονται καταφανῆ. Ἄλλ' ὅτι προβλέπετο καὶ συνέβη. Ἄλλοτε ἠνάγκαζον διὰ τῆς βίας τοὺς γονεῖς νὰ ἀποστέλλωσι τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὰ σχολεῖα, ἥδη εὐρίσκοντο εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην νὰ ἀποκλείσωσι τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων λόγῳ τοῦ πλήθους αὐτῶν.

Ἐνεκα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τε σχολείων καὶ τῶν μαθητῶν τὸ διδάσκον προσωπικὸν ἦτο ὅλως ἀνεπαρκές καὶ ὅλως ἀκατάλληλον.

Τὸ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐκλεγόμενον προσωπικὸν, πρὸς διαπαιδαγώγησιν τῆς Αἰγυπτιακῆς νεολαίας, προήρχετο καὶ ἐσταχυολογεῖτο ἐκ τῶν φοιτῶντων τὸ Πανεπιστήμιον el-Azhar.

Ἰδρύθη διδασκαλεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα Dar-el Oloum, εἰς ὃ ἐξεπαιδεύοντο οἱ προερχόμενοι ἐκ τοῦ el-Azhar.

Ἄλλ' οὗτοι πεποτισμένοι διὰ τῶν μεθόδων τῆς διδασκαλίας τοῦ el-Azhar, μεθόδων ἐδραζομένων κυρίως ἐπὶ τῆς μνήμης, ἐδυσκολοῦντο τὸ μὲν ἐκ τούτου, τὸ δ' ἐκ τῆς ἡλικίας νὰ ἀλλάξωσι συστήματα καὶ νὰ υἱοθετήσωσι μεθόδους εὐρωπαϊκάς, παρεχούσας ἐλευθερίαν σκέψεως καὶ κρίσεως, ἀναπτυσσούσας τὴν κρίσιν τῶν μαθητῶν μᾶλλον διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ τοῦ λόγου ἢ διὰ τῆς μνήμης. Ἄλλ' ἀπλῶς ἢ ἀπασχόλησις τῶν ἀνδρῶν τούτων εἰς τὴν θετικὴν διδασκαλίαν ἦτο δραστηρίον μέτρον πρὸς διάδοσιν εἰς τὸ κοινὸν τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων, αἵτινες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ὅλως ἄγνωστοι.

Πράγματι τὸ ἰθαγενὲς κοινόν, συνηθίσαν νὰ ἀκούη πάντοτε τοὺς σπουδαστὰς τοῦ el-Azhar καταδικάζοντας ὡς ἐπιστήμας τοῦ διαβόλου τὰς διδασκομένας ἐν ταῖς κυβερνητικαῖς σχολαῖς, ἐξεπλήσσετο ἥδη βλέπον τοὺς

αυτοὺς Σείχας, διδασκάλους ἤδη σχολείων γενομένους νὰ συμμερίζωνται τὰς ἰδέας τῶν σχολῶν ἐκείνων. Ἐν τοῖτοις ἤκουον καὶ πάλιν αὐτοὺς καὶ πολλοὶ, πλεῖστοι ἠθέλησαν νὰ μάθωσι τὰς γνώσεις ταύτας εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν.

Ἄλλὰ καὶ μετ' ὅλα ταῦτα τὸ διδασκαλεῖον Dar-el-Oloum δὲν ἐξ-πλήρου τὸν δι' ὃν ἰδρύθη σκοπὸν ὑπὸ τὴν ἀκριβῆ τεχνικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως. Δι' ὃ ἰδρύθη νέον, διευθυνόμενον ὑπὸ Εὐρωπαίου καὶ μέ διδασκάλους Εὐρωπαίους, καὶ λειτουργοῦν κατὰ τὰ ἐν Εὐρώπῃ τότε κρατοῦντα.

Τὸ διδασκαλεῖον τοῦτο ἐλειτούργησε καλῶς ἐκ παραλλήλου μετὰ τοῦ Dar-el-Oloum καὶ παρέσχεν εἰς τὰ Δημοτικὰ σχολεῖα τῆς χώρας νέους εὐπαιδεύτους καλῶς παρεσκευασμένους ἵνα διδάσκωσι κατὰ τὰς Εὐρωπαϊκὰς μεθόδους τοὺς ἐμπειστημένους αὐτοῖς νεαροὺς ἰθαγενεῖς. Οἱ Σείχαι τοῦ el-Azhar ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῶν διδασκαλείων τοῦ Κράτους.

Ἦδη δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1885 ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἰσηλθεν εἰς στάδιον βελτιώσεως καὶ ἀναδιοργανώσεως καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος βελτιοῦται γοργοτάτῳ τῷ βήματι.

Σήμερον ἡ Αἴγυπτος κέκτηται 20 διδασκαλεῖα ἀμφοτέρων τῶν φύλων μετὰ 1927 μαθητῶν. Τούτων 15 εἶνε διδασκαλεῖα ἄρρένων μετὰ 1655 μαθητῶν καὶ 5 θηλέων μετὰ 272 μαθητριῶν.

Ἐκ τῶν 20 τούτων διδασκαλείων 6 μόνον ἀνήκουσιν εἰς τὸ κράτος συγκαζόμενα ὑπὸ 827 διδασκαλιστῶν.

Ἐκ δὲ τῶν 6 τούτων 4 εἶνε δι' ἄρρενας μετὰ 682 μαθητῶν καὶ 2 διὰ θήλεις μετὰ 145 μαθητριῶν.

Τὰ λοιπὰ 14 διδασκαλεῖα ἐξαρτῶνται καὶ συντηροῦνται ὑπὸ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων. Τούτων 11 εἶνε δι' ἄρρενας μετὰ 973 μαθητῶν καὶ 3 διὰ θήλεις μετὰ 127 μαθητριῶν.

Τὰ διδασκαλεῖα ἐν Αἴγυπτῳ δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς δύο κατηγορίας· εἰς ἀνώτερα, δι' ἃ ἡ φοίτησις εἶνε τετραετής καὶ εἰς κατώτερα, δι' ἃ ἡ φοίτησις εἶνε τριετής.

Καὶ τὰ μὲν πρῶτα παρέχουσι τὸ ἕλικὸν διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τοῦ Κράτους, τὰ δὲ δεύτερα τὸ πλεῖστον, διὰ τὰ Kouftabs.

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

Ἐκπλήσεται τις ἀπλοῦν ρίπτων βλέμμα ἐπὶ τῶν παρατιθεμένων στατιστικῶν πινάκων. Μεταξὺ 114053 μαθητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, φοιτῶντων εἰς τὰ Αἰγυπτιακὰ σχολεῖα ἀμφοτέρων τῶν φύλων μόνον 16735 εἶνε θήλειαι, ἤτοι ἡ ἀναλογία εἶνε 1 : 7

Ἄν δὲ ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν πίνακα τῆς ἀπογραφῆς τῶν κατοίκων τῆς γενομένης κατὰ τὸ 1907 παρατηροῦμεν ὅτι ἐπὶ 1000 γυναικῶν μόλις 3 ἐγγώριζον ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν!

Καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡ ἐκπαίδευσις τῶν γυναικῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἦτο λίαν ἀσήμαντος ἢ μᾶλλον σχεδὸν μηδενικῆ.

Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀρκετὴ πρόοδος ἐγένετο παραλλήλως πρὸς τὴν σημαντικὴν γενομένην πρόοδον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀρρένων.

Δὲν δυνάμεθα ἐν τοῖς στενοῖς ὄριοις τῆς παρουσίης μελέτης νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς πολλαπλοὺς καὶ ποικίλους λόγους, δι' οὓς ἢ τε ἀγωγή καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῆς γυναικὸς παρημελήθησαν ἐν τῇ χώρῃ. Δυνάμεθα ὅμως νὰ τονίσωμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὴν κυριαρχοῦσαν ἐν Αἰγύπτῳ θρησκείαν τὴν αἰτίαν τῆς ἀμαθείας τῆς γυναικὸς.

Ἄρκει πρὸς τοῦτο νὰ μὴ ἀνατρέξωμεν καὶ πολὺ μακρὰν ἐν τῷ παρελθόντι διὰ νὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ παρὰ τοῖς Χριστιανικοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς ἡ αὐτὴ ἀμέλεια ἐπεδείχθη διὰ τὴν γυναικεῖαν ἐκπαίδευσιν, αἱ αὐτὰ προλήψεις ἀντιτίθεντο πάντοτε καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ νὰ μνηθῆ ἡ γυνὴ εἰς τὰ γράμματα.

Δὲν δυνάμεθα ἴσως ἀνατρέχοντες εἰς παλαιότερας ἐποχὰς νὰ εὑρωμεν ἐν Εὐρώπῃ μεταξὺ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων ἔθνων τὰς αὐτὰς ἐπικρατούσας προλήψεις, διὰ τὴν γυναικεῖαν ἐκπαίδευσιν, οἷας βλέπομεν καὶ σήμερον ἰσχυρούσας ἐν Αἰγύπτῳ ;

Δὲν βλέπομεν καὶ σήμερον ἔτι ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ, μεθ' ὅλην σήμερον τὴν πανταχόθεν ἐκφαινομένην πρόοδον, ἐξόχους διανοίας ἀντιτιθεμένας, ἂν μὴ ἐξ ὀλοκλήρου ἀλλ' ἐν μέρει εἰς τὴν εὐρύτεραν αὐτῆς ἀνάπτυξιν, ἣν θέλουσι νὰ περιορίσωσιν ;

Αἱ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν ἐγκολπυθεῖσαι κοινωναὶ ἐνησχολήθησαν διὰ τὴν γυναικεῖαν ἐκπαίδευσιν τόσον ὅσον καὶ αἱ Χριστιαν.

νικαί. Είχον τοὺς ὑπεραπλιστάς καὶ τοὺς ἀντιφρονοῦντας μεταξὺ τῶν ὁποίων μακροὶ ἐγένοντο σιζητήσεις.

Διὰ τὰ καταδειξόμενα ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Προφήτου οὐ μόνον δὲν ἀντετίθετο πρὸς τὴν γυναικίαν παιδευσιν ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον ἠὲ νόει αὐτὴν, εὐρίσκομεν παραδείγματα, δι' ὧν ἐμμέσως τρόπον τινὰ παρωτρύνοντο οἱ Μουσουλμάνοι νὰ ἐκπαιδεύωσι τὰς θυγατέρας αὐτῶν.

Ζῶντος ἔτι τοῦ Προφήτου ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν Ἀράβων γυναικῶν πολλαὶ, διδάσκουσαι τὰς ὁμοφύλους αὐτῶν τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν. Μία τούτων ὀνομαστὴ ἦτο ἡ διάσημος ἐλ-Σάφα-οὐμ-Σουλεϊμάν γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Bint-Abdullah.

Ἀναφέρεται περὶ αὐτῆς, εἰς τὰ βιβλία τῶν παραδόσεων, ὅτι ὁ Προφήτης τῇ εἶπεν «Μάθετε, διδάξατε τὴν Χάφσαν (1) τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ μύρμηκος (2) ὅπως τῇ ἐξεμάθετε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν».

Ἡ παράδοσις αὕτη δεικνύει καταφανῶς ὅτι ἐπετιέπετο εἰς τὰς γυναῖκας ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας νὰ ἐκμανθάνωσι τὰ γράμματα. Οὐδεὶς οὐδαμοῦ νόμος ἀπορρέων ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Προφήτου ἀπαγορεύει εἰς τὰς γυναῖκας τὰς σπουδὰς ἢ τὴν στοιχειώδη ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν.

Ἀλλὰ τὸ μὲν τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα, κωλύοντα τοὺς Αἰγυπτίους νὰ ἐμπιστευθῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ξένας σχολάς, τὸ δὲ ἡ μικρὰ ἡλικία καθ' ἣν ὑπανδρεύωσι τὰς θυγατέρας αὐτῶν, ὑπέρξεν πάντοτε σπουδαῖα κωλύματα τῆς καθόλου ἀναπτύξεως καὶ τῆς παιδεύσεως τῆς γυναικὸς ἐν Αἰγύπτῳ.

Σήμερον ὅμως φαίνεται ὅτι ριζικὴ ἐπὶ ἤθε μεταβολὴ καὶ ἡ ἀνάπτυξις παρὰ τῷ ἰθαγενεῖ γυναικείῳ φύλῳ βαίνει γοργῶ τῷ βήματι. Λίαν ἐνθαρρυντικὸν παράδειγμα εἶνε τὸ ἑξῆς. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907-08 ἐφοίτων εἰς τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων 6667 νεάνιδες, ἐνῶ κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912-13 ἐφοίτων 16735, ἦτοι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐντὸς ἑξαετίας ἐτριπλασιάσθη περίπου. Κατὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος 1907-08 οἱ ἄρρενες μαθηταὶ ἦσαν 59382 ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1912-13 μόνις ἀνήρχοντο εἰς 97318 ἦτοι δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν σχεδὸν ἐδιπλασιάσθη.

(1) Σύζυγος τοῦ προφήτου.

(2) Ἀσθένεια τῶν ὀφθαλμῶν πρόπτωσις τῆς ἰριδος, ἰριδοκίλη.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐπισκοπῇσιν ἐξεθέσαμεν τοὺς λόγους, τοὺς ὠθήσαντας τὸ κράτος εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἐπαγγελματικῆς παιδείσεως (ἐμπορικῆς, γεωργικῆς καὶ βιοτεχνικῆς).

Σήμερον ὑπάρχουσιν ἐν Αἰγύπτῳ 59 παντὸς εἵδους καὶ βαθμοῦ Ἐπαγγελματικαὶ σχολαί, ἧσοι 6 ἐμπορικαί, 9 γεωργικαί, 44 κυρίως τεχνικαὶ καὶ (ἐκ τῶν 44 τούτων, 11 εἶνε ἐπαγγελματικαὶ σχολαί θηλέων).

Εἰς τὰς 59 σχολὰς φοιτῶσιν ἄνω τῶν 6834 μαθητῶν (587 θήλειαι).

Καὶ δὴ 1031 φοιτῶσιν εἰς τὰς ἐμπορικὰς σχολὰς, 427 εἰς τὰς γεωργικὰς, 4789 εἰς τὰς τεχνικὰς ἀρρένων καὶ τέλος 587 εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς θηλέων.

Πᾶσαι αἱ σχολαὶ αὗται, πλὴν ἐλαχίστων, αἵτινες θρυμμοῦσι πολυτελεῖαν, ἰδρύθησαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1907 καὶ ἐξῆς, τοιούτεσιν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἰδίου ὅλως τμήματος βιομηχανικῆς, ἐμπορικῆς καὶ γεωργικῆς παιδείσεως.

Αἱ σχολαὶ αὗται, εἴτερον ἀνωτέρω, εἶνε παντὸς βαθμοῦ καὶ τάξεως.

Καὶ κατωτάτου μὲν βαθμοῦ εἶνε αἱ κυρίως τεχνικαὶ σχολαί, τετραετοῦς φοιτήσεως, εἰς ἃς κατὰ κανόνα διδάσκονται πρακτικῶς διάφορα ἐπαγγέλματα ἀναλόγως τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν μετὰ πολλῆς σχεδιαγραφίας, καὶ στοιχειωδεδεστάτων μαθηματικῶν. Βάσις τῶν σχολῶν τούτων εἶνε τὰ τμήματα (ἐργοστάσια) ἐφαρμογῆς καὶ τόρνου (κατεργασία σιδήρου) καὶ ἐπιλοποιίας, συμπληρωτικὰ δὲ τμήματα εἶνε τὸ λευκοσιδηρουργικόν, τὸ τῆς κατεργασίας τῶν δερμάτων, τὸ ὑφαντουργικόν, ἀμαξοπηγίας, τυπογραφίας κλπ.

Εἰς τὰς κατωτάτου βαθμοῦ σχολὰς ὑπάγονται καὶ τὰ ἀγοκήπια, στοιχειωδέσταται γεωργικαὶ σχολαί, διετοῦς φοιτήσεως, εἰς ἃς ὅλως πρακτικῶς καὶ στοιχειωδῶς διδάσκεται ἡ κηπουρικὴ εἰς ἀγρομαμάτους τὸ πλεῖστον ἀραβόπαιδας.

Μέσου βαθμοῦ σχολαὶ εἶνε αἱ σχολαὶ τῶν βιομηχανῶν τεχνῶν, τετραετοῦς φοιτήσεως, μετὰ τμημάτων μηχανουργικοῦ, ξυλουργικοῦ, χυτηρίου μετάλλων, ἠλεκτρικοῦ κλπ. ὡς ἐπίσης καὶ αἱ πρακτικαὶ γεωργικαὶ σχολαὶ τριετοῦς φοιτήσεως καὶ αἱ εἰδικαὶ ἐμπορικαὶ σχολαὶ διετοῦς φοιτήσεως.

Πᾶσαι αἱ μέσου βαθμοῦ σχολαὶ τροφοδοτοῦνται ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῶν τετραταξίων δημοτικῶν σχολῶν.

Τέλος ἀνωτέρου βαθμοῦ σχολαὶ εἶνε ἡ Πολυτεχνικὴ σχολή, τετραετοῦς φοιτήσεως πρὸς μόρφωσιν ἀρχιτεκτόνων καὶ πολιτικῶν μηχανικῶν, ἡ ἀνωτέρα Γεωργικὴ σχολή, τετραετοῦς φοιτήσεως καὶ ἡ ἀνωτέρα Ἐμπορικὴ σχολή, διετοῦς φοιτήσεως.

Αἱ ἀνωτέρω αὗται σχολαὶ τροφοδοτοῦνται ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῶν μέσου βαθμοῦ σχολείων (τετραετοῦς φοιτήσεως) μετὰ διαγωνισμόν.

Αἱ Ἐπαγγελματικαὶ σχολαὶ θηλέων ἔχουσιν ὡς τμήματα τὴν ραπτικήν, τὴν κοπτικήν, τὸ κέντημα, τὴν πλεκτικήν διὰ πλεκτικῶν μηχανῶν, τὴν πλύσιν καὶ τέλος τὴν κυρίως οἰκοκυρικὴν μετὰ τμήματος μαγειρικῆς.

Ἐκ τῶν 59 τούτων σχολείων 18 μόνον ἀνήκουσιν εἰς τὸ Κράτος (15 ἀρρένων καὶ 3 θηλέων) αἱ λοιπαὶ 41 ἀνήκουσιν εἰς φιλανθρωπικὰς ἐταιρείας Μουσουλμανικὰς ἢ Κοπτικὰς, εἴτε ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν Ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, τοῦ Πανεπιστημίου el-Azhar ἢ καὶ τέλος ἐξ ἰδιωτῶν.

Εἰς τὰς πλείστας τῶν 41 τούτων σχολῶν παρέχει τὸ Κράτος σημαντικὰς ἐπιχορηγήσεις καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιθεωρῇ αὐτὰς, κινονίζον ἐν πολλοῖς τὸ πρόγραμμα αὐτῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1912 τὸ Κράτος μόνον, ἔδαπάνησε διὰ τὴν τεχνικὴν αὐτοῦ παιδείαν 91016 λίρας Αἰγύπτου ἤτοι περίπου 2500000 φράγκα.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Η

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΞΕΝΟΙΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ,

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

«Εἰς οἰωνὸς ἀριστος ἀμύνεσθαι
περὶ πάτρησ».

Πλάτων.

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ὁ Ἕλλην ἀποικὸς ἐν Αἰγύπτῳ μετεφύ-
τευσε καὶ παρέλαβεν ἐκ τῆς χώρας ταύτης πάντα τὰ στοιχεῖα, τὰ σκοποῦντα
τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἠθικὴν διάπλασιν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Τὰς
θείας ταύτας ἀρχὰς οὐ μόνον παρὰ τῷ Ἕλληνι τῆς Αἰγύπτου ἀνευρίσκο-
μεν ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ πανταχοῦ γῆς, ὅπου εὐάριθμος ἢ πολυάριθμος
Ἑλληνὶς ἀποικία ἢ παροικία ἰδρῦθη.

Ὁ Ἕλλην πάροικος ἐγκαθιστάμενος ὁπουδήποτε γῆς ἀφοῦ κατὰ γε-
νικὸν σχεδὸν κανόνα καλλιέργησιν καὶ θεραπείσιν τὸν κερδῶν Ἑρμῆν καὶ
αἰσθανθῆ αὐτὸν ἱκανὸν καὶ ἄλλους νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν θεραπείαν τῆς
θεότητος ταύτης, μετακαλεῖ ἐκ τῆς μητροπόλεως τοὺς πλησιεστέρους αὐ-
τοῦ συγγενεῖς, οὓς εἰσάγων εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐμπορίας συμπηγνίει
οὕτω τὸ πρῶτον φρυγῶριον τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας· αἱ οἰκογένειαι
ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου πολλαπλασιάζονται καὶ ἐξ αὐτῶν ἀνατηδᾶ καὶ
παγιοῦται, ἡ πρώτη κοινότης, ἡ τὸν κερδῶν θεραπείουσα.

Εἶτα ταχέως, ταχύτατα ἀρχονται, πρὸς τῷ κερδῶν, καὶ τὸν λόγιον
Ἑρμῆν θεραπεύουσαι καὶ σκοποῦσι τὴν ἰδρυσιν σχολείου ἢ σχολείου καὶ
Ἐκκλησίας ἢ καὶ Ἐκκλησίας μόνον. Ἡ σκέψις ταχέως γίνεται πραγμα-

τικότης καὶ οὕτω τὸ πρῶτον σχολεῖον ἰδρύεται, ἡ πρώτη Ἐκκλησία θεμελιούται.

Ἴδου αἱ ἀταραχαὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν ἀλλαχοῦ, ὅπου Ἑλληνίδες οἰκογένειαι ἀπέφησαν ἢ παρήφθησαν.

Οὐδαμοῦ ἴσως καὶ παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ λαῷ, δύναται νὰ παρατηρηθῇ τὸ θαυμάσιον τοῦτο παράδειγμα, τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ θεῖον ἀφοσίωσης, ὅσον παρὰ τοῖς Ἑλλησιν. Ὅ,τι δὲ εἶνε χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι κατὰ γενικὸν κανόνα οὐδέποτε προστρέχουσι ἐξαιτούμενοι τὴν βοήθειαν τῆς μητροπόλεως διὰ τὴν ἴδρυσιν σχολείου ἢ Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ ἄτομα, αἱ ομάδες, αἱ κοινότητες πάντοτε γενναιοδῶρως συνεισέφερον καὶ συνεισφέρουσι.

Τὸ ἐπίσημον κράτος εἰς οὐδεμίαν οὐδέποτε κοινότητα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἤλθεν ἀρωγόν, οὐδ' ἄλλως τε τῷ ἐξητήθη ποτὲ τοῦτο. Ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ συνδρομὴ καὶ ἀντίληψις, πολλάκις ἢ μᾶλλον πάντοτε τῷ ζητεῖται, ἢ ἕλικὴ οὐδέποτε. Καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχουσι πανταχοῦ γῆς, Κοινότητες Ἑλληνικαὶ διατηροῦσαι ἀξιοζήλευτα σχολεῖα, καλλιμαρμάρους οἰκοδομὰς διὰ ταῦτα, μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς κλπ. Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἐξ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ δι' εἰσφορῶν καὶ δωρεῶν ἀτόμων καὶ δμᾶδων Ἑλλήνων.

Καὶ δὲν ἐφρόντισαν μόνον τὰ τέκνα ταῦτα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, διὰ τῆς ἕλικῆς αὐτῶν ἀρωγῆς, νὰ συνεισφέρωσι διὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν σχολείων, ἐν τῇ ζωῇ μόνον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ἐμερίμνησαν νὰ καταστήσωσι ταῦτα ἀνεξάρτητα καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, προκίσαντα ταῦτα διὰ γενναίων, γενναιοῦτων δωρεῶν οὕτως ὥστε μόνον ἐκ τῶν προϊόντων τῶν δωρεῶν τούτων νὰ συντηρῶνται καὶ χωρὶς νὰ ἐπιφορτίζωσι οὐδένα, παρέχουσι τὴν θαυμασίαν αὐτῶν δωρεάν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ζωτικότητα εἰς γενεὰς Ἑλλήνων.

Μόνον Ἑλλήνων ἰδρύματα παρατηροῦμεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καίρῳ, Σμύρνῃ, Κωνσταντινουπόλει, Ὀδησῶ, Ἀδριανουπόλει καὶ ἀλλαχοῦ φέροντα ἐπὶ τῆς μετόπῃ αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων τῆς ἡμετέρας πατρίδος τέκνων.

Ἴδου ἐν ἐλαχίστοις ἡ ἱστορία τῆς συστάσεως τῶν Κοινοτήτων, τῆς ἰδρύσεως σχολείων, τῆς θεμελιώσεως Ἐκκλησιῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἀλλαχοῦ.

Τὴν πρώτην ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικὴν Κοινότητα εὐρίσκομεν ἰδρυθεῖ-

σαν κατά τὸ ἔτος 1843 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἱστορουμένην ὡς ἔπεται.

«Τὴν ἐβδόμην Μαΐου 1843 τριάκοντα ὀκτὼ ἐκ τῶν Ἑλλήνων τῶν»
«διαμενόντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βλέποντες ὅτι τὸ Νοσοκομεῖον καὶ τὸ»
«σχολεῖον τῶν Γραικῶν, τὰ ἰδρυθέντα ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Τοσίτσα, ὅστις»
«ἀπέθανε τὸ ἔτος 1821 εὐρίσκοντο εἰς κακὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν»
«συνήλθον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ ἐκεῖ συμπήξαντες τὴν»
«πρώτην Ἑλληνικὴν Κοινότητα ἐν Αἰγύπτῳ, ἔλαβον ὅσα μέτρα ἔκριναν»
«ἀναγκαῖα διὰ τὴν κανονικὴν καὶ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῶν»
«ἰδρυμάτων τούτων, συλλέξαντες ἐράνους δι' ἀμφοτέρω ταῦτα, ἅμα δ'»
«ἐξέλεξαν δωδεκαμελὴ ἐπιτροπὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐφροντίζε διὰ πάσας τὰς»
«ἀνάγκας τῆς ὀρθοπιστάτου Κοινότητος. Τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἐξελέγη»
«παμψηφεί Πρόεδρος ὁ Μιχαὴλ Τοσίτσας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλά.»
«δος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὁ καὶ κατόπιν ἰδρυτὴς τῆς Τοσιτσαίας Σχολῆς»
«καὶ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι τὸ πρῶτον ἰδρυθὲν σχολεῖον Ἑλληνικὸν χρονολογεῖται πρὸ τοῦ ἔτους 1821, ἀφοῦ ὁ ἰδρυτὴς αὐτοῦ Θεόδωρος Τοσίτσας ἀπέθανε κατὰ τὸ 1821.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ἡ πρώτη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπίσημος Ἑλληνικὴ σχολή, ἣ φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς «Τοσιτσαία σχολή» ἰδρύθη καὶ ἐλειτούργησε κατὰ τὸ ἔτος 1847.

Αὕτη εἶνε ἡ ἀπλὴ ἱστορία τῆς ἰδρύσεως πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων ἐν Αἰγύπτῳ.

Ἡ φιλοπατρία, τὸ αἶσθημα τοῦ Ἑλλήνος, ἣ πρὸς τὸ πνεῦμα λατρεία καὶ ἡ φυσικὴ γενναϊοδωρία πολλῶν τῆς πατρίδος μεγάλων τέκνων συνεβάλλοντο εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ μεγάλου, τοῦ μεγίστου οἰκοδομήματος, τοῦ προκαλοῦντος τὸν θαυμασμόν καὶ τὸ ζηλόφθορον τῶν ξένων, τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ, ὅστις ἔδρασε καὶ δρᾷ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τοῦ γοήτρου καὶ τῆς μεγάλης ἰδέας τῆς φίλης πατρίδος.

Εἶχομεν δίκαιον λέγοντες ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ πρώτου μέρους τῆς πραγματείας ἡμῶν ταύτης ὅτι, . . . ἡμεῖς οἱ Ἑλληνες πρέπει νὰ σεμνωόμεθα διὰ τὴν γενομένην ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐργασίαν διότι ἴσως ἡμεῖς πρῶτοι τὰς βάσεις αὐτῆς, ἐξ ὧν τῶν λοιπῶν Ἑθνηκότητων ἐθέσαμεν

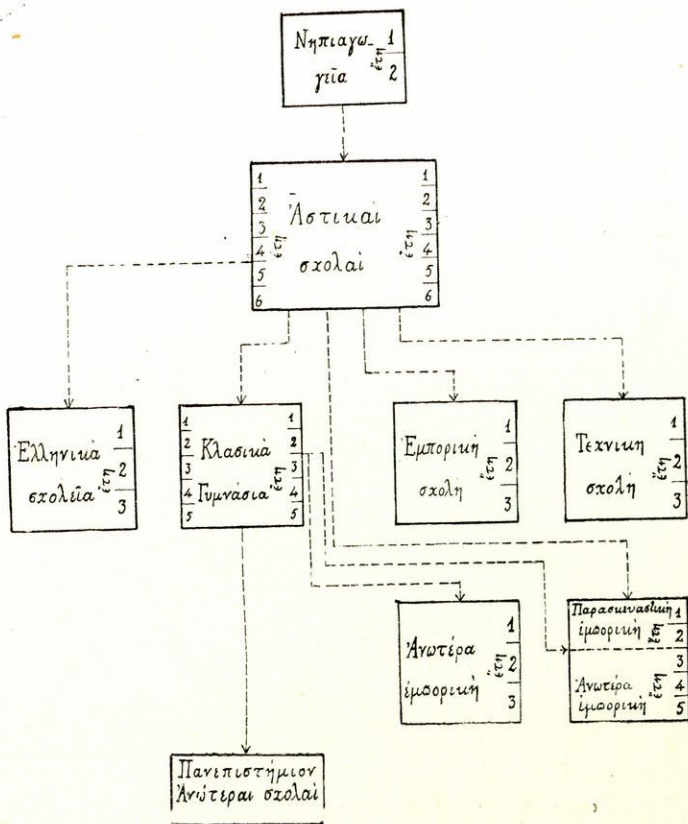
Καὶ πράγματι, ἡ πρώτη ἐν Αἰγύπτῳ ἰδρυθεῖσα Ἑλληνικὴ σχολή χρονολογεῖται πρὸ τοῦ ἔτους 1821, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ἐνῶ ἀνατρέχον-

τες εις την σχολικὴν ἱστορίαν τῶν ξένων ἐθνικοτήτων καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἰθαγενῶν, δὲν εὐρίσκομεν οὐδαμοῦ σχολὴν ἰδρυθεῖσαν πρὸ τοῦ ἔτους τούτου (πλὴν τοῦ Πανεπιστημίου el-Azhar, οὗ ἡ ἴδρυσις ἀνέρχεται κατὰ τὸ ἔτος 975 καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ ἐν Τάντα 1300, καὶ Δαμιέττῃ 1593). Διότι ἀστικάι τινὲς σχολαὶ καὶ ἡ Ἰατρικὴ καὶ ἡ Φαρμακευτικὴ σχολή, αἱ ἰδρυθεῖσαι καὶ ὀργανωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Μωχάμετ Ἄλη χρονολογοῦνται μόνον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1824, ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σχολὴ el-Anwar ἀπὸ τοῦ 1828, ἡ σχολὴ Ras-el-Tin ἀπὸ τοῦ 1830 κλπ. Ἐκ τῶν ξένων ἐθνικοτήτων ἀνευρίσκομεν ἰδρυθεῖσας σχολὰς ὑπὸ τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν ταγμάτων, τὴν τοῦ Bon Pasteur ἐν Κοΐτρω καὶ τὴν τῆς Sainte Catherine ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μόνον κατὰ τὰ ἔτη 1844, 1845 καὶ 1846.

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ,

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς ἡμετέρας μελέτης λέγομεν ὅτι..... ἡ ἐκπαίδευσις παρὰ ταῖς παραιοῖαις τῶν διαφόρων ἐθνικοτήτων ἐν Αἰγύπτῳ, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἀνευ συνοχῆς τυγχάνει, προσαρμοζομένη πολλὰς εἰς τὰς τοπικὰς ἀνάγκας, ὥστε λίαν ἀποκεντρωτικὴ καθίσταται..... Καὶ πράγματι ἐκ τῆς μελέτης, παρὰ τῷ Αἰγυπτίῳ Ἑλληνισμῷ, τοῦ κρατοῦντος παιδευτικοῦ συστήματος μόνον τὸ ἐξῆς σαφὲς καὶ ὀρισμένον δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συμπέρασμα ὅτι τοῦτο εἶνε τὸ αὐτὸ περιπτου, καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς φάσεις, πρὸς τὸ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύον. Τοῦτέστι τετραετῆς ἢ εξαετῆς ἀστικῆς παιδείας, κατὰ κανόνα, ἀνείρρηται πανταχοῦ τοῖς σχολείοις, τριετῆς πρώτου βαθμοῦ μέση παιδείσις (Ἑλληνικὰ σχολεῖα) καὶ τετραετῆς δευτέρου βαθμοῦ μέση ὁμοίως (Γυμνάσια).

Σχήμα 2. Οργάνωσις παιδευτικού συστήματος Ἑλληνικῶν Σχολῶν

Δηλαδή τὸ ἐνδεκαετὲς ἐν Ἑλλάδι σύστημα τῆς κατωτάτης καὶ τῆς μέσης παιδείσεως ἐφαρμόζεται καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις τῆς Αἰγύπτου.

Τὸ ἀνωτέρω παρατιθέμενον διάγραμμα δεικνύει παραστατικώτερον τὴν ὀργάνωσιν ταύτην.

Εἰς πολλὰς Κοινοτήτας ἢ διανομὴ τρόπον τινά, τῆς παιδείσεως διεργουμένη ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον, ὀργανωθείσις ἐξαετοῦς κατωτέρας καὶ

πενταετοῦς μέσης. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως εἶνε τὸ αὐτὸ καὶ μόνον αἱ διαβαθμίσεις καὶ αἱ ὀνομαστικαὶ παραλλάσσουσιν.

Εἰς σχολὰς Κοινοτήτων τινῶν ἰδρῦθη παραλλήλως πρὸς τὸ κλασσικὸν Γυμνάσιον, ἢ πρὸς τάξεις τινὰς αὐτοῦ, τριετῆς ἔμπορικῆ παιδείσεως κατωτέρου καὶ ἀνωτέρου βαθμοῦ, ὡς καὶ τριετῆς τεχνικῆς.

Τελευταίως δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἰδρῦθη πρακτικὴ ἔμπορικὴ σχολὴ τριετοῦς φοιτήσεως, εἰς ἣν εἰσέρχονται νέοι περατώσαντες τὴν ἔξαιτῆ ἀστικὴν αὐτῶν παιδείσιν.

Διὰ τὰς θήλεις τὸ αὐτό, οἷον καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἐπικρατεῖ σύστημα διταξίων, τετραταξίων καὶ ἑξαταξίων ἀστικῶν σχολῶν. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ καὶ Κάϊρω λειτουργοῦσι Παρθεναγωγεῖα διταξίῳ μέσης παιδείσεως.

Κατὰ πόσον τὸ σύστημα τοῦτο τὸ παιδευτικόν, τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις τῆς Αἰγύπτου προσαρμόζεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἐν ἣ διαβιοῖ ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ κατὰ πόσον οἱ Αἰγυπτιώται Ἑλληγινες, δι' αὐτοῦ ὠπλισμένοι, δύνανται ἀποτελεσματικῶς νὰ παλαίσωσι τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἔχοντες μάλιστα ἀντιπάλους τοὺς νέους, τοὺς ἔξερχομένους ἐκ τῶν ἀλλοεθνῶν σχολῶν, τῶν ὁποίων βρῖθιει ἡ χώρα, δὲν ἀποτελεῖ νομίζω θέμα τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης καὶ ἀποφεύγομεν διὰ τοῦτο νὰ θιξῶμεν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα.

Ἐλάχιστα μόνον τινὰ παραθέτομεν λέγοντες ὅτι εἰς τὰ μεγάλα παιδευτικὰ κέντρα (Κάϊρον, Ἀλεξάνδρεια) ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ὑπ' αὐτῶν υἰοθετηθέντος παιδευτικοῦ συστήματος οὐδὲν ἀτολύτως παραλείπεται ὅπως τοῦτο καταστῆ εὐρύ, νοητόν, πρακτικὸν ὅπου δεῖ, καὶ ἐπωφελὲς τῇ μαθητικῶσι Ἑλληνίδι νεολαίᾳ, εὐρείας, εὐρυτάτης θέσεως ἐν τῷ προγράμματι παρεχομένης εἰς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ λαλουμένας ξένας γλώσσας καὶ οὕτως οἱ νέοι ἔξερχόμενοι τῶν σχολῶν τούτων εἶνε ἐφωδιασμένοι δι' ὅλων τῶν γνώσεων, ὥστε νὰ ἀγωνισθῶσιν ἐπιτυχῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς πρὸς οἰονδήποτε ὅμοιον αὐτοῖς ἀλλοεθνή.

Ἄλλὰ..... ὅπως ἀκουσίως μου, διέφυγον τοῦ θέματός μου.... ὑπάρχει καὶ ἕτερον ἀντίθετος πρὸς τὴν ἡμετέραν γνώμη, ἂν οὐκ βάσιμος ἀλλὰ συζητήσιμος, καὶ..... ἐπανέρχομαι εἰς τὸ θέμα μου.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Οἱ περαιτέρω παρατιθέμενοι στατιστικοὶ πίνακες ἀναβιβάζουσι τὸν ἀριθμὸν τῶν παντὸς βαθμοῦ Ἑλληνικῶν σχολείων ἐν Αἰγύπτῳ, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13, εἰς τὸν ἀριθμὸν 46.

Εἰς τὰ 46 ταῦτα σχολεῖα ἐσύχναζον κατὰ τὸ σχολικὸν τοῦτο ἔτος 8177 μαθηταί. Τούτων 4749 εἶνε ἄφορες καὶ 3428 θήλειαι.

Ἐκ τῶν..... 4749
ἀφορέων μαθητῶν, εἶνε

Ἑλληνες..... 4666

Αἰγύπτιοι-Κόπται..... 4

Γερμανοὶ..... —

Ἄγγλοι..... 1

Αὐστριακοὶ..... 1

Γάλλοι..... 1

Ἰταλοὶ..... 25

Ὀθωμανοὶ..... 48

Ἄλλοι..... 3

4749

Ἐκ τῶν..... 3428
θηλέων μαθητριῶν, εἶνε

Ἑλληνίδες..... 3383

Αἰγύπτιαι-Κόπται..... 2

Γερμανίδες..... 1

Ἀγγλίδες..... 1

Αὐστριακαὶ..... 1

Ἰταλίδες..... 14

Ὀθωμανίδες..... 22

Ἄλλαι..... 4

3428

Ἐπομένως φοιτῶσιν εἰς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα Ἑλληνες μὲν μαθηταὶ καὶ μαθήτρια 8049, ἄλλοεθνεῖς δὲ 128.

Ἄλλὰ δὲν ἀνέρχονται εἰς 8049 μόνον, οἱ ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Αἰγύπτου μαθητιῶντες Ἑλληνοπαῖδες.

Ἐν τῇ μαθητικῇ ἀπογραφῇ τῶν Σχολείων τῆς Αἰγύπτου, τῇ διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912—13, εὐρίσκομεν ὅτι οἱ Ἑλληνες μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι, οἱ φοιτῶντες εἰς ξένας σχολὰς ἀνέρχονται εἰς τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν 2951.

Ὅστε ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνοπαίδων, τῶν φοιτῶντων εἰς Ἑλληνικὰς καὶ ἄλλοεθνεῖς σχολὰς ἐν Αἰγύπτῳ ἀνέρχεται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 11000.

Οἱ εἰς ξένας σχολὰς φοιτῶντες Ἑλληνες μαθηταὶ εἶδομεν ὅτι ἀνέρχονται εἰς τὸν ἀριθμὸν 2951, ὧν ἄρρενες μὲν 1605, θήλειες δὲ 1346.

Ἐκ τούτων φοιτῶσιν, εἰς

Αἰγυπτιακὰς σχολὰς	ἄρρενες	119	θήλειες	27
Γερμανικὰς	»	17	»	39
Ἀμερικανικὰς	»	17	»	46
Ἀγγλικὰς	»	33	»	33
Αἰθιοπικὰς	»	89	»	110
Γαλλικὰς	»	1169	»	907
Ἰταλικὰς	»	159	»	184
Ἄλλας	»	2	»	—
		<hr/>		<hr/>
		1605	»	1346
		<hr/>		
	σύνολον μαθητῶν καὶ μαθητριῶν			2951

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ εἰς τὴν σελίδα 47 παρατιθεμένου συγκριτικοῦ πίνακος κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907-08, τῆς παρελθούσης πενταετίας ἐφοιτῶν εἰς μὲν τὰς Ἑλληνικὰς σχολὰς 5693 Ἑλληνοπαῖδες εἰς δὲ τὰς ξένας 2237, ἦτοι ἐν ὅλῳ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι 7930. Τοῦτέστιν ἐν διαστήματι μᾶς πενταετίας ὁ μαθητικὸς Ἑλληνικὸς κόσμος ἠΰξησε κατὰ 3070. Καὶ εἰς μὲν τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐπῆλθεν αὐξήσις 2356 μαθητῶν, ἦτοι 41,38 ⁰/₁₀ εἰς δὲ τὰ ξένα 763 μαθητῶν ἦτοι 34,11 ⁰/₁₀.

Ἄλλ' ἐν τῷ περὶ ὀργανώσεως τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων κεφαλαίῳ καὶ περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἐν αὐτοῖς, εἶπομεν ὅτι οἱ Ἑλληνοπαῖδες ἐφοδιάζονται ἐν αὐτοῖς ἐπαρκῶς ὥστε νὰ δύνανται ν' ἀντιπαιδείωσιν ἀποτελεσματικῶς καθ' οἰουδήποτε ὁμοίου τῶν ἄλλοεθνοῦς.

Συγκριτικός πίναξ τῶν δύο σχολικῶν ἐτῶν 1907-08 καὶ 1912-13

Σχολαὶ συγκαζόμεναι ὑπὸ Ἑλληνοπαίδων	Ἀριθμὸς μαθητῶν κατὰ τὰ σχολικὰ ἔτη		Διαφορὰ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλασσον	Αὐξήσις ἢ ἐλάττωσις ἐπὶ τοῖς %
	1907-08	1912-13		
Ἑλληνικαὶ	5693	8049	+ 2356	+ 41,38
Αἰγυπτιακαὶ	86	146	+ 60	+ 69,74
Γερμανικαὶ	53	56	+ 3	+ 5,66
Ἀγγλικαὶ	115	66	— 49	— 42,61
Ἀυστριακαὶ	159*	199*	+ 40	+ 25,16
Γαλλικαὶ	1499	2076	+ 577	+ 38,49
Ἀμερικανικαὶ	53	63	+ 10	+ 18,87
Ὀλλανδικαὶ καὶ ἄλλαι . . .	1	2	+ 1	+ 100,00
Ἰταλικαὶ	271	343	+ 72	+ 26,57
Ἀθροίσματα καὶ μέσοι ὄροι	7930	11000	+ 3070	+ 31,47

Ἄλλὰ τότε ποῦ ὀφείλεται τὸ ἐκπλήσσον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 2951 μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων τὰς ξένας σχολὰς καὶ δὴ τῶν 2076 μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τῶν συγκαζόντων τὰς Γαλλικὰς σχολὰς, τὰς συντηρουμένας ὑπὸ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ταγμάτων ὡς τῶν Frères des Ecoles Chretiennes, Compagnie de Jésus, Filles de Charité, Congrégation de la Mère de Dieu, Congrégation du Bon Pasteur, Notre Dame de la Delivrande, Missionnaires Franciscaines κλπ. κλπ.

Καθ' ἡμᾶς τὰ αἴτια, τὰ ἐπιφέροντα τὴν πληθῶραν ταύτην τῆς φοιτήσεως τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν εἰς τὰς ξένας σχολὰς εἶνε τὰ ἑξῆς.

Τοὺς μαθητὰς, τοὺς φοιτῶντας εἰς τὰς ξένας ταύτας σχολὰς δυνάμεθα νὰ διαστείλωμεν εἰς τὰς ἑξῆς οὐσιώδεις κατηγορίας.

1ον). Εἰς τοὺς μαθητὰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἀναστροφῆς αὐτῶν μετ' ἄλλοεθνῶν ἐν τῇ διεθνεί ταύτῃ

* Οἱ πλείστοι τούτων εἶνε Ἑλληνες-Ἑβραῖοι, ἐκ Κερκύρας προερχόμενοι.

χώρᾳ προσεβλήθησαν ἐκ τῆς ἀκατανοήτου ἐκείνης ψυχολογικῆς νόσου τῆς καλουμένης ξενολατρίας. Δυστυχῶς δὲ φαίνεται ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον προσεβλήθησαν ὑπ' αὐτῆς, ὥστε πολλάκις ἐλησμόνησαν ὅτι εἶνε Ἑλληνες. Οὗτοι δ' εἶνε πολλοὶ, πλεῖστοι, οἱ ὁποῖοι χωρὶς νὰ γνωρίζωσι παντάπασιν τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα, χωρὶς ποτε νὰ πειραθῶσιν, ἔστω καὶ κατ' ἐπιπολὴν, νὰ κατανοήσωσιν αὐτὰ τε καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν ἐμῶρφωσαν γνώμην, ἐσχημάτισαν ἀμετάτρεπτον πεποίθησιν, ὅτι μόνον παρὰ τοῖς ξένοις σχολείοις τὰ τέκνα αὐτῶν ἐκπαιδεύονται τελειότερον, *ιδίως δ' εἰς τὰς ξένας γλώσσας*, τῶν ὁποίων τοσαύτην ἔχουσιν ἀνάγκην εἰς τὴν διεθνή ταύτην χώραν.

2ον). Εἰς γονεῖς, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα, διὰ πολλοὺς λόγους, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξακολουθήσωσιν εἰς Ἑλληνικὰς σχολὰς τὰς σπουδὰς αὐτῶν εἴτε διότι ἀπερρίφθησαν, ἢ διότι παρεπέμφθησαν εἰς μετεξέτασιν, εἴτε καὶ τέλος διότι ἐτιμωρήθησαν ἢ ἀπεβλήθησαν τῶν Ἑλληνικῶν σχολῶν. Τῶν μαθητῶν τούτων οἱ γονεῖς χολοῦνται καὶ χολοῦμενοι νομίζουσιν ὅτι ἐκδικοῦνται τὰ σχολεῖα ἐγγράφοντες τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ἄλλα ξένα σχολεῖα, πληθύνοντες οὕτω τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν ἔχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Δὲν ἀρκεῖ δὲ μόνον ὁ χόλος αὐτῶν κατὰ τῶν ἡμετέρων σχολῶν ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἐξωτερικεύουσι τὰ πλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἀνόητα συναισθήματα καὶ οὕτω ἐπιβλαβεῖς γίνονται καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα.

3ον). Εἰς μαθητὰς, ὧν οἱ γονεῖς εἶνε ἀδιάφοροι ὅλως, μὴ σκεφθέντες ὀφρῖμος καὶ ἐν καιρῷ περὶ τοῦ ἀπατέρου μέλλοντος τῶν τέκνων αὐτῶν καὶ οὐδεμίαν ἀποδίδοντες σημασίαν ἂν τὰ τέκνα αὐτῶν φοιτῶσιν εἰς Ἑλληνικὰς ἢ ξένας σχολὰς. Οὗτοι εἶνε Ἑλληνες ἐαφυλισθέντες, οἱ ὁποῖοι μόλις τελευταίως ἀνήνηψαν ἐκ τῆς ἀδιαφόρου ὑπνηλίας πρὸς πᾶν τὸ Ἑθνικόν, ὑπ' ἧς ἐπὶ τόσα ἔτη κατείχοντο. Ἀδιαφορία ἀδικαιολόγητος ὅσον καὶ ἐγκληματικὴ.

4ον). Εἰς τοὺς μαθητὰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς σοβαρῶς πιστεύουσιν ὅτι οἱ νέοι δὲν ἐκπαιδεύονται ἐπαρκῶς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις, ὥστε νὰ εἰσέλθωσι καλῶς ὠπλισμένοι εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου ἐν τῇ διεθνεί ταύτῃ χώρᾳ. Τὸ δὲ περιέργον εἶνε ὅτι πάντες οἱ γονεῖς οὗτοι εἶνε ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, μαθόντες τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πατρίδι καὶ ταῦτα μόνον ἔχοντες ὡς ἐφόδια, ὅταν εἰς Αἴγυπτον παροικήσαντες, κατορθώσαν ἀμέσως, ἐντίμως ἐργασθέντες, αὐτοῖς μὲν νὰ

ἔξασφαλίσωσιν ἄνετον τὸν βίον, τὸ δ' ὄνομα τοῦ Ἑλληνοῦ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην νὰ τιμῶσιν. Διὰ τούτους τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα, τὰ στενὰ καὶ τὰ μὴ πρακτικά, τὰ ὁποῖα τὰ ἐκπαιδευτήρια τῆς πατρίδος τῶν, ἄνωτερα καὶ κατώτερα σχολεῖα παρέσχον αὐτοῖς ἦσαν ὑπερμακρὰ διὰ τὸν ἐν Αἰγύπτῳ ἀγῶνα τοῦ βίου !! Ταχέως ἐλησμόνησαν τὸ παρελθόν, τάχιστα διέφυγεν αὐτοὺς τὸ ἀπόφθεγμα «τὰ καλὰ πόνοις κτῶνται», ὅπερ αὐτοὶ ἐφήρμοσαν δι' αὐτοὺς καὶ νομίζουσιν ὅτι διὰ τῶν καλῶν τούτων θὰ προκίσει τὰ τέκνα αὐτῶν, μόνον διὰ τῆς εἰς τὰς ξένας σχολὰς εἰσαγωγῆς αὐτῶν. Βλέπομεν δυστυχῶς Ἑλληνας ἱατροὺς, δικηγόρους, μηχανικούς, γεωπόνους, ἐμπόρους, ἐν Ἑλλάδι καὶ μόνον ἐκπαιδευθέντας καὶ ἐπιτυχῶς ἔξασκοῦντας ἐνταῦθα τὴν ἐπιστήμην ἢ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν πολὺ ταχέως λησμονήσαντας ὅτι ὀφείλουσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, ἣτις ἐφρόντισε νὰ ἐκμάθῃ αὐτοῖς οὐ μόνον τὸ ζῆν ἀλλὰ καὶ τὸ εὖ ζῆν.

5ον). Εἰς τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν ἐκεῖνων, οἱ ὁποῖοι διαμένοντες εἰς κωμοπόλεις καὶ κόμας τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας κατ' ἀνάγκην ἀποπέλλουσι τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ξένας σχολὰς, μὴ ὑπαρχουσῶν εἰς αὐτὰς Ἑλληνικῶν.

Ἄλλὰ διέφυγε τὴν σκέψιν μου ἢ μᾶλλον ἀπὸ σκοποῦ ἀφῆκα τελευταίαν τὴν ἕκτην, τὴν καὶ σπουδαιότεραν κατηγορίαν.

6ον). Ἀπὸ τοῦ 1844 καὶ ἔξῃς, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδρύθησαν ἐν Αἰγύπτῳ αἱ πρῶται σχολαὶ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ταγμάτων, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, ἀπίστευτος καθίσταται ἡ προσηλυτιστικὴ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐπὶ σειρὰν δεκάδων ἐτῶν δρασίς πρὸς προσέλκυσιν εἰς αὐτὰς πάσης ἐθνικότητος μαθητῶν. Τότε τῇ ἀληθείᾳ εὗρον τὸ ἔδαφος πρὸς ἄφορον διότι εἶχον καὶ τὰ μόνα ἐν Αἰγύπτῳ παιδευτικὰ κέντρα, σοβαρὰ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, τὰ ἔχοντα ποῖαν τινὰ συστηματικὴν δογμῶσιν. Σχολαὶ διὰ τοὺς ἰθαγενεῖς δὲν ὑπῆρχον, ἢ μᾶλλον αἱ ὑπάρχουσαι καὶ μέχρι τελευταῖον ἀκόμη (1882) εὗρισκοντο εἰς πρωτογενῆ καὶ νηπιώδη κατάστασιν. Ἑλληνικαὶ σχολαὶ ἔλειπον παντελῶς καὶ αἱ ὀλίγα μέχρι τοῦ 1882 λειτουργοῦσαι, ἀνοργάνωτοι οὔσαι, οὐδὲν τὸ θετικὸν παρεῖχον τῇ εἰς αὐτὰς φροτῶσιν Ἑλληνίδι νεότητι. Ἐπελαμβάνοντο ὅθεν αἱ τὰς σχολὰς ταύτας ἔχουσαι Ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί, τῆς μοναδικῆς εἰς αὐτὰς νὰ προσελκύωσι μαθητὰς πάσης φυλῆς καὶ οὕτως ἡ μαθητικὴ δύναμις τῶν σχολῶν τούτων ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καταπληκτικῶς ἐπληθύνετο. Ἐκτοτε, μεθ' ὅλην τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν τελειοποίησιν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν ὁποῖαν ἐλάμβανον

άλματικῶς τὰ Ἑλληνικά σχολεῖα ἐν Αἰγύπτῳ, ἔγινεν ἡ μόδα, ὁ συρμὸς διὰ τοὺς Ἑλληνοπαῖδας ἄρρενας καὶ θήλειες νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰς σχολὰς τῶν Frères ἢ τῶν Jésuites, τῆς Mère de Dieu ἢ Notre Dame de Sion κλπ. κλπ. Χρειάζεται ἐργασία σήμερον, χρειάζεται καλὴ θέλησις, χρειάζεται πειστικότης ἐπιχειρημάτων, χρειάζεται τέλος ὁμοία, ἀλλ' ἀντίθετος προπαγάνδα, τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν ξένων τούτων ταγμάτων, διὰ νὰ πεισθῶσιν οἱ ἐθελουφλοῦντες γονεῖς τῶν μαθητῶν τούτων, καὶ εἶνε δυστυχῶς πολλοὶ οὗτοι, ὑπὲρ τὰς 2000, ὅτι διαπράττουσιν ἔγκλημα δι' αὐτοὺς τούτους, ἔγκλημα διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἔγκλημα διὰ τὴν πατρίδα, διατηροῦντες τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν ταῖς σχολαῖς ταύταις καὶ πλουτίζοντες τὰ ταμεῖα τῶν ταγμάτων τούτων διὰ χρήματος Ἑλληνικοῦ, ὅπερ, ἂν ὅπως ἔδει, ἐχρησιμοποιοῖτο διὰ τὸν πολλαπλασιασμόν καὶ τὴν τελειοποίησιν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικῶν σχολῶν, αὐταὶ θὰ καθίσταντο πρότυπα σχολείων οὐ μόνον διὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ ὅπου, εἰς παρομοίας πρὸς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ συνθήκας τοῦ βίου, διαβιοῖ ὁ Ἑλληνισμὸς.

Πρὸ ὀλίγου εἶπομεν ὅτι οἱ τὰς ξένας σχολὰς συγχάζοντες Ἑλληνοπαῖδες μαθηταὶ ἀνέρχονται εἰς τὸν ἀριθμὸν 2951. Θεωρήσωμεν ὅτι ἐκ τῶν 2951 μαθητῶν τούτων, μόνον οἱ ἡμίσεις ἦτοι οἱ 1476 καταβάλλουσι μηνιαίως δίδακτρα καὶ τροφεῖα ἢ μόνον δίδακτρα, τοῦ ἑτέρου τετάρτου ἐξ 738 μαθητῶν καταβαλλόντων ἠλαττωμένα δίδακτρα (γίνονται καὶ αἱ εὐκολαὶ αὐταὶ πρὸς προσηλυτισμὸν καὶ ἄγγραν τῶν συνειδήσεων τῶν ἀπλουστέρων) καὶ τέλος τοῦ ὑπολοίπου τετάρτου τῶν μαθητῶν ἐγγραφομένων καὶ φοιτῶντων σχεδὸν δωρεάν. Λάβωμεν νῦν ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι 1476 καταβάλλουσιν οἱ μὲν ἡμίσεις 100 φράγκα μηνιαίως διὰ δίδακτρα καὶ τροφεῖα, οἱ δ' ἕτεροι ἡμίσεις 35-40 φράγκα, τέλος οἱ 738, ἐπὶ ἠλαττωμένοις διδάκτροις, πληρῶνουνσι 10 φρ. καὶ οἱ σχεδὸν δωρεάν 5 φράγκα μηνιαίως. Ἀπλουστάτος πολλαπλασιασμὸς, εἰς τὸ ἐλάχιστον αὐτοῦ ὄριον λογιζόμενος, δεικνύει ὅτι καθ' ἕκαστον σχολικὸν ἔτος (8-9 μῆνας) οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου τελοῦσιν εἰς τὰ Ταμεῖα τῶν Frères, Jésuites κλπ. ξένων σχολείων διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων αὐτῶν, ἐκπαίδευσιν νοσηράν, ἀνελεύθερον, ἀντεθνικὴν, ἀντιθρησκευτικὴν τέλος, τὸ στοργγγύλον ποσὸν τῶν φράγκων 900360—1012905. (1)

(1) ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.— Ἀναγκαζόμεθα ὑποθετικῶς μόνον ἀλλὰ καὶ πολὺ κάτω

Καὶ ἡδὴ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ψυχρὰν καὶ τὴν ἄχαριν στατιστικὴν ἡμῶν.

Ἐκ τῶν 8117 μαθητῶν, τῶν ἐκπαιδευομένων εἰς τὰς 46 Ἑλληνικὰς σχολὰς φοιτῶσιν εἰς

Ἀστικὰς σχολὰς.....	μαθηταὶ 4047	μαθήτριά 3251
Μέσης παιδεύσεως σχολὰς.....	» 417	» 177
Ἐμπορικὰς	» » 187	» —
Τεχνικὰς	» » 98	» —
	<hr/>	<hr/>
	4749	3428

Τὸ ὅλον μαθηταὶ καὶ μαθήτριά..... 8177

Τὸ διδάσκον προσωπικὸν διὰ τὰς 46 παντὸς βαθμοῦ ταύτας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 291 καθηγητὰς, δημοδιδασκάλους καὶ δημοδιδασκάλισσας.

Αἱ 46 αὐταὶ σχολαὶ ὑποδιαιροῦνται εἰς 63 τμήματα, ἧς ὧν εἶνε

1. Νηπιαγωγεῖα καὶ μικτὰ προπαιδευτικὰ σχολαὶ 33
2. Ἀστικὰ σχολαὶ ἀρρένων..... 9
3. » » θηλέων..... 7
4. Μέσαι » ἀρρένων..... 5
5. » » θηλέων..... 3
6. Ἐμπορικὰ » ἀρρένων..... 2
7. Ἐπαγγελματικὴ σχολὴ ἀρρένων..... 1
8. Νικητεριναὶ σχολαὶ » 2
9. Ἐπαγγελματικὴ σχολὴ θηλέων..... 1

Τὸ ὅλον τμήματα

63

τῆς πραγματικότητος νὰ ὑπολογίσωμεν τὸ ποσὸν, τὸ ὅποιον κατ' ἔτος εἰσρέει εἰς τὰ ταμεῖα τῶν ξένων τούτων σχολῶν, προσερχόμενον ἐξ Ἑλλήνων. Προτιθέμενοι πρὸ τριετίας νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὴν μελέτην τοῦ καθόλου ἐν Αἰγύπτῳ παιδευτικοῦ συστήματος, ἀπεστείλαμεν εἰς πάσας ἰθαγενεῖς καὶ ἀλλοεθνεῖς ἐκπαιδευτικὰς ἀρχὰς ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν ζητοῦντες πάσαν σχετικὴν πρὸς τὴν ἐκπαίδεισιν πληροφορίαν. Αἱ μόναι σχολαὶ, αἱ ὅποια οὐδ' ἀπαντήσεως ἀπλῆς ἠξίωσαν τὴν ἐγκύκλιον ἐκείνην ἐπιστολὴν ἡμῶν, καίτοι ἰδιαίτερος παρεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Προξένου τῆς Γαλλίας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κυρίου **de Reffye**, ἦσαν αἱ σχολαὶ τῶν **Frères** καὶ πάσαι αἱ τοῦ αὐτοῦ πρὸς ταύτας φυράματος. Ὑπάρχουσιν οἱ λογίζοντες εἰς ἄνω τῶν 2 ἑκατομμυρίων φράγκων ἔτησίως τὸ χρῆμα, τὸ ὅποιον ὁ Αἰγυπτίωτις Ἑλληνισμὸς καταβάλλει εἰς τὰς ξένας σχολὰς.

Ἐκ τῶν 46 τούτων σχολῶν αἱ μὲν 27 συντηροῦνται διαπάναις τῶν Κοινοτήτων, 3 ὑπὸ τῶν κληροδοτημάτων τῶν ἰδρυτῶν αὐτῶν καὶ 16 εἶνε ἰδιοσυντήρητοι σχολαί.

Ἐγγραφαὶ καὶ δίδακτρα.— Αἱ Κοινότητες τῆς Αἰγύπτου διὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἐτησίας δαπάναις καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῶν ἀνάγκαις διὰ τὴν συντήρησιν σχολείων, Ἐκκλησιῶν, νοσοκομείων κλπ. ἔχουσι θεσπίσει τὸ σύστημα τῆς καταβολῆς εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Κοινότητος ἐτησίων συνδρομῶν διὰ τῆς ἐγγραφῆς συνδρομητῶν, καταβαλλόντων ἐτησίως ὁρισμένον τι ποσόν, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν Κοινότητα Ἀλεξανδρείας π. γ. ἀνέρχεται ἀπὸ 50 φράγκα καὶ ἄνω ἐτησίως.

Διὰ τὰ σχολεῖα αὐτῶν ἔχουσι τὸ τέλος, τὸ καλούμενον «δικαίωμα ἐγγραφῆς μαθητῶν» καὶ τὸ ὁποῖον ποικίλλει κατὰ τὰς διαφόρους Κοινότητας.

Διὰ τὴν Κοινότητα Ἀλεξανδρείας π. γ. τὸ τέλος τοῦτο εἶνε.

Ἄστικά σχολαὶ ἀρρένων καὶ θηλέων τάξεις	Α΄.	Γ.	Δ.	100	ἢ	φργ.	26
» » » » » »	Β΄.	»	»	»	»	»	»
» » » » » »	Γ΄.	»	»	»	»	»	»
» » » » » »	Δ΄.	»	»	»	»	»	»
» » » » » »	Ε΄.	»	»	300	»	»	78
» » » » » »	Σ΄.	»	»	»	»	»	»
Κλασσικὸν Γυμνάσιον.....	Α΄.	»	»	500	»	»	130
» » »	Β΄.	»	»	»	»	»	»
» » »	Γ΄.	»	»	»	»	»	»
» » »	Δ΄.	»	»	700	»	»	152
» » »	Ε΄.	»	»	»	»	»	»
Ἐμπορικὴ σχολή.....	Α΄.	»	»	500	»	»	130
» » »	Β΄.	»	»	700	»	»	182
» » »	Γ΄.	»	»	»	»	»	»
Ἀνώτερον Ἀβερῶφειον Παρθεναγωγ. »	Α΄.	»	»	500	»	»	130
» » » » » »	Β΄.	»	»	»	»	»	»
Ἐπαγγελματικὴ σχολή, ἅπαναι αἱ τάξεις		»	»	400	»	»	104

Πλὴν τοῦ τέλους τοῦ δικαίωματος τῆς ἐγγραφῆς οἱ μαθηταὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων Ἀλεξανδρείας καταβάλλουσι καὶ τέλος χαρτοσήμου ἐγγραφῆς 10 Γ. Δ. τοῦτέστι 2,50 φράγκα καθ' ἑξαμηνίαν.

Τὰ ἐνδεικτικὰ καὶ τὰ ἀπολυτήρια ἔχουσι ἐπίσης ἴδιον τέλος ποικίλλον ἀπὸ 2,50-100 φράγκων.

Καί εἰς τὰς λοιπὰς Ἑλληνικὰς Κοινοῦτητάς ἐν Αἴγυπτῳ, ἀναλόγως τῆς διαβαθμίσεως τῆς σχολῆς, ἰφίσταται σχολικὴ φορολογία.

Εἰς τὴν Ἀμπέτειον σχολὴν ἐν Καΐρῳ οὐδεμίαν σχολικὴν φορολογία ἐπιβάλλεται τοῖς μαθηταῖς.

Τὸ σύστημα τῆς καταβολῆς τῶν μηνιαίων διδάκτρων δὲν ἰφίσταται διὰ τὰ κοινοτικὰ σχολεῖα, περιοριζομένου τούτου μόνον εἰς τὰ ἰδιοσυντήρητα.

Ἐκ πρώτης ὄψεως ἴσως ξενίση τὸν ἀναγνώστην τὸ σύστημα τοῦτο τῆς φορολογίας τῆς μαθητιώσης νεολαίας καὶ ἰδίως τῆς τῶν κατωτάτων σχολείων, ἀλλὰ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν α) τοῦ ἐτησίου ποσοῦ, τοῦ δαπανωμένου δι' ἐκάστην σχολὴν, ἰδίως εἰς τὰς μεγαλουπόλεις Καΐρου καὶ Ἀλεξανδρείας β) τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν τῶν ἐκασταχοῦ Κοινοτήτων, κατανοεῖ οὕτως ἀμέσως ὅτι ἡ φορολογία αὕτη οὐ μόνον ἀναγκαιοτάτη καθίσταται ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται.

Αἱ τάξεις τῶν πολιτῶν ἐκεῖναί, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς αἰτῶν θέσεως ἀδυνατοῦσι νὰ καταβάλλωσι τὸ μαθητικὸν τέλος ἐγγραφῆς, χαρτοσήμου κ.π. ἀπαλλάσσονται αὐτοῦ.

Διὰ νὰ καταστήσωμεν ἀπτότερά τὰ ὅσα λέγομεν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ παραγράφῳ, σημειοῦμεν ὅτι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912-13 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ π. χ. ἐπὶ τῶν ἐγγραφέντων εἰς ἐκάστην σχολὴν, ἐνεγράφησαν

εἰς Ἀβερῳφειὸν Γυμνάσιον καὶ Ἐμπορικὴν	311	ὧν δωρεάν	144
» Τοσιτσαῖαν ἀρρένων	858	» »	652
» Ζερβουδάκειον »	375	» »	290
» Μικτὴν σχολὴν Ραμλίου	120	» »	65
» Ἀβερῳφειὸν Παρθεναγωγεῖον	883	» »	678
» Ζερβουδάκειον θηλέων	305	» »	230
» Σαλβάγειον Ἐπαγγελματικὴν	98	» »	81
Τὸ ὅλον	2950		2140

δηλαδὴ ἐπὶ 2950 ἐγγραφέντων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν δὲν ἐτέλεσαν δικαίωμα ἐγγραφῆς, ἦτοι ἐνεγράφησαν δωρεάν 2140.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὑπολοίπων 810 οἱ πλεῖστοι ἐνεγράφησαν καταβαλόντες τὰ $\frac{3}{4}$, τὸ $\frac{1}{2}$, ἢ καὶ μόνον τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ γεννομισμίνου δι' ἐκάστην σχολὴν τέλους τῆς ἐγγραφῆς.

ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

Διὰ τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία ἐν Αἰγύπτῳ τὸ μὲν τὰ λεγόμενα Ἑλληνικὰ σχολεῖα (μὴ ὀρθῶς καταλεγόμενα εἰς τὴν μέσσην παιδευσιν ἀ' βαθμοῦ) τὸ δὲ τὰ Γυμνάσια (κλασσικὴ παιδευσις).

Ἡ φοίτησις εἰς μὲν τὰ πρῶτα εἶνε τριετὴς (α'. β'. καὶ γ'. τάξις ἢ σχολαρχεῖον) εἰς δὲ τὰ δεύτερα πενταετὴς.

Πάντα τὰ σχολεῖα ταῦτα καὶ τὰ μὲν καὶ τὰ δὲ ἀκολουθοῦσι τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐν Ἑλλάδι, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι αἱ ξένα γλῶσσαι (Ἀγγλική, Ἀραβικὴ καὶ Γαλλικὴ) κατέχουσιν εὐρεῖαν θέσιν ἐν τῷ ὄρολογίῳ προγράμματι διδασκόμεναι ἀνὰ μίαν ὥραν καθ' ἑκάστην καὶ κατὰ τάξιν ὑπὸ τῶν οἰκείων ξένων καθηγητῶν. Ἐπίσης τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας εἰς τινὰ τούτων (Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον) διδάσκεται κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ Γαλλιστὶ καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ Ἑλληνιστὶ.

Διὰ τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς εἶνε παραδεδεγμένον τὸ Σουηδικὸν σύστημα (εἰς τὸ Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον ἐνόργανος καὶ ἀνόργανος Σουηδικὴ Γυμναστικὴ).

Φυσικὸν ἐργαστήριον μετὰ συλλογῆς φυσικῶν ὀργάνων καὶ χημικὴ συλλογὴ μετὰ χημικοῦ ἐργαστηρίου, πλουσίως ἐφωδιασμένου ὡς καὶ ζωολογικαί, βοτανικαί, ὄρυκτολογικαί καὶ γεωλογικαί συλλογαί μετὰ τῶν καταλλήλων πινάκων εἶνε διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς Φυσικῆς, Χημείας, Βοτανικῆς, Ζωολογίας κλπ. (Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον).

Ἀντιπρόσωποι τοῦ κλασσικοῦ Γυμνασίου εἶνε ἐν Αἰγύπτῳ τὸ Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τὸ κλασσικὸν Γυμνάσιον τῆς Ἀμπετείου σχολῆς ἐν Κάϊρω.

Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον.— Τὸ Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον, ἰδρυθὲν ἐπὶ οἰκοπέδου τῆς Τοισσαίας σχολῆς ὑπὸ τοῦ αὐοιδίμου μεγάλου Ἐθνικοῦ Εὐεργέτου Γεωργίου Ἀβέρωφ κατὰ τὸ ἔτος 1889 καὶ πλουσίως προικοδοτηθὲν ὑπ' αὐτοῦ, εἶνε Γυμνάσιον πλήρες πενταετοῦς φοιτήσεως, ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1890 καὶ περιλαμβάνει τέσσαρας τάξεις Γυμνασιακάς, εἰς ἃς προστεθῆ καὶ μία ἀκόμη τάξις, ἡ παλαιὰ Γ'. Ἑλληνικοῦ (Σχολαρχεῖον), τῶν δύο ἐτέρων τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, τῆς Α' καὶ τῆς Β'. ἀποτελεσασῶν μετὰ τοῦ τετρατάξιου δημοτικοῦ, ἑξατάξιον Ἀστικὴν σχολήν.

Ἀμπέτειος Σχολή.— (Κλασσικὸν Γυμνάσιον). Ἡ σχολὴ αὕτη ἰδρυθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1861 ὑπὸ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἀνανίου καὶ Ραφαήλ Ἀμπετ, ἀπετελεῖτο κατ' ἀρχὰς ἀπὸ δύο τμημάτων, διὰ τὴν κατωτέραν παιδευσιν, τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Ἀραβικόν. Σὺν τῷ χρόνῳ, πρὸς τῷ δημοτικῷ προσετίθεντο καὶ τάξεις Ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ μετὰ ταῦτα καὶ Γυμνασίον μέχρι τοῦ ἔτους 1904, ὅποτε συνεπληρώθη τὸ Γυμνάσιον καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Καὶ τὸ Γυμνάσιον τοῦτο εἶνε πεντατάξιον, ὅπως τὸ Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον.

Ἡ κλασσικὴ τῶν ἀρρένων παιδευσις ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ 293 Ἑλλήνων μαθητῶν.

Εἰς Πόρτ-Σαΐδ, Ζαγαζίκιον, πλὴν τῶν πλήρων ἀστικῶν σχολῶν, εἰφίστανται καὶ τάξεις Γ'. Ἑλληνικοῦ, ὑπαγόμεναι εἰς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν καὶ ἀκολουθοῦσαι τὸ πρόγραμμα τῶν σχολείων τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους. Ἡ ἐν αὐταῖς διδασκαλία τῶν γλωσσῶν Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς καταλαμβάνει 6-8 ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

Ἰδιωτικὸν λύκειον, εἰς δ, πλὴν τῆς πλήρους Ἀστικῆς σχολῆς, ὑπάρχει καὶ α'. Τάξις Γυμνασιακῆ πενταταξίου Γυμνασίου, εἶνε τὸ τοῦ κ. Ἰ. Γκίκα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Τὸ σύνολον τῶν ἀρρένων μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων σχολεῖα Ἑλληνικὰ μέσης παιδείσεως ἀνέρχεται εἰς 417.

Διὰ τὴν μέσην τῶν θηλέων ἐκπαίδευσιν ἔχομεν κυρίους ἀντιπροσώπους τὸ Ἀβερῶφειον παρθεναγωγεῖον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ δύο τάξεων Α' καὶ Β'. Γυμνασιακῆς (προηγεῖται ἐξατάξιος ἀστικῆς παιδευσις), τὸ Ἀχιλλοπούλειον Παρθεναγωγεῖον ἐν Κάιρῳ καὶ τὰ ἐν Πόρτ-Σαΐδ καὶ Ζαγαζίκιῳ παρθεναγωγεῖα θηλέων.

Τὸ ἐν αὐτοῖς ἰσχύον πρόγραμμάς εἶνε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ ἐν Ἑλλάδι διὰ τὰ παρομοίου βαθμοῦ ὑπάρχοντα σχολεῖα.

Ἡ μέση τῶν θηλέων ἐκπαίδευσις ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ 177 μαθητριῶν.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Διὰ τὴν Ἐμπορικὴν αὐτοῦ παιδευσιν ἔχει ὁ Αἰγυπτιώτης Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1902 τὴν ἀνωτέραν Ἐμπορικὴν σχολὴν, τὴν προσήκοντην εἰς τὸ Ἀβερῶφειον Γυμνάσιον, φοιτήσεως τριταξίου, εἰς ἣν

εισέρχονται νέοι περατώνσαντες τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ πεντατάξιου Γυμνασίου.

Σκοπὸς τῆς σχολῆς ταύτης εἶνε νὰ παρασκευάζῃ καλοὺς πολίτας, δυναμένους νὰ τραπῶσιν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἐπιτυχῶς νὰ ἀσκήσωσιν αὐτὸ εἴτε ὡς ἔμποροι εἴτε ὡς ὑπάλληλοι τραπεζιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν καταστημάτων.

Πλὴν τῆς Ἐμπορικῆς ταύτης σχολῆς, ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1913-14 ἰδρύθη, προσαρτηθεῖσα εἰς τὴν Σαλβάγειον Ἐπαγγελματικὴν σχολὴν, τριτάξιος ἐπίσης πρακτικὴ Ἐμπορικὴ σχολή, εἰς ἣν ἐγγράφονται οἱ μαθηταί, οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον πλήρους ἑξατάξιου ἀστικῆς σχολῆς.

Σκοπὸς τῆς σχολῆς ταύτης εἶνε νὰ παρασκευάζῃ τὰ τέκνα, τῶν γονέων, οἱ ὁποῖοι δὲν δύνανται νὰ διατηρήσωσιν αὐτὰ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὰ σχολεῖα, εἰς καλοὺς ἐμπορικοὺς ὑπαλλήλους, δυναμένους διὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν τῇ ἑξασκίσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν νὰ παρασκευασθῶσι καλοὶ ἔμποροι.

Ἐν Κάρφῳ καὶ εἰς τὴν Ἀμπέτειον Σχολὴν ἰδρύθη ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1914-15 πεντατάξιος Ἐμπορικὴ σχολή, παρὰλληλος πρὸς τὸ κλασσικὸν Γυμνάσιον, εἰς ἣν εἰσέρχονται νέοι ἐκ τῆς ἑκτῆς τάξεως τῶν Ἀστικῶν σχολῶν. Ἐκ τῶν πέντε τούτων τάξεων αἱ μὲν πρῶται δύο εἶνε προπαιδευτικαί, σκοποῦσαι τὴν παρασκευὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὰς ξένας ἰδίως γλώσσας καὶ τὴν παροχὴν στοιχείων τινῶν ἐμπορικῆς μορφώσεως. Αἱ τρεῖς ἀνώτεραι τάξεις, αἱ κυρίως ἐμπορικαί, ἀποσκοποῦσι τὴν ἀνωτέραν ἐμπορικὴν μόρφωσιν τῶν νέων.

Τὸ πρόγραμμα τῶν δύο ἐμπορικῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σχολῶν ἔχει ἀναγεγραμμένα ὡς μαθήματα τὰ Ἑλληνικά, τὰ Γαλλικά, τὰ Ἀγγλικά, μόνον διὰ τὴν ἀνωτέραν ἐμπορικὴν, τὰ Ἀραβικά, τὴν Ἱστορίαν, τὴν Γεωμετρίαν, τὴν Φυσικὴν, τὴν Ἰχνογραφίαν διὰ τὴν πρακτικὴν Ἐμπορικὴν μόνον, τὸ Δίκαιον, τὴν Ἐμποριολογίαν, τὴν Ἐπιστολογραφίαν, τὴν Λογιστικὴν, τὴν Δακτυλογραφίαν, τὴν Ἐμπορικὴν Ἀριθμητικὴν, τὴν Γεωγραφίαν, τὴν Ἀλγεβραν, τὴν Ἐμπορευματολογίαν, τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν κλπ. Διὰ πάντα τὰ μαθήματα ταῦτα ἀπαιτοῦνται 35, 36 καὶ 38 ὥραι καθ' ἑβδομάδα.

Ἐκ τῶν μαθημάτων τούτων εἶνε ἀφιερωμένα διὰ τὰς γλώσσας εἰς μὲν τὴν ἀνωτέραν 16-20 ὥραι καθ' ἑβδομάδα, ὧν αἱ 4-5 διὰ τὰ Ἑλληνικά, διὰ τὰ ἐμπορικὰ μαθήματα 12 ὥραι καὶ διὰ τὰ γενικά 10 ὥραι.

Σημειωτέον ὅτι τὰ ἔμπορικὰ μαθήματα καὶ τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας γίνονται εἰς Γαλλικὴν γλῶσσαν.

Εἰς τὴν πρακτικὴν Ἑμπορικὴν εἶνε ἀφιερωμένα διὰ τὰς γλώσσας ὄροι 12, διὰ τὰ Ἑμπορικὰ μαθήματα 16 καὶ διὰ τὰ γενικὰ 8.

Φυσικὸν καὶ χημικὸν ἐργαστήριον διὰ τὰ πειράματα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ διὰ χημικὰς ἐργασίας καὶ ἀναλύσεις λειτουργοῦσι διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολῶν τούτων.

Ἑμπορικὸν γραφεῖον λειτουργεῖ ἐν τῇ πρακτικῇ ἔμπορικῇ σχολῇ κατὰ τὴν ἐξῆς μέθοδον.

Πάντες οἱ μαθηταὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἐκτελοῦσι τὰς αὐτὰς ἔμπορικὰς πράξεις. Ὁ καθηγητὴς ὑπαγορεύει τὸ θέμα ὅπερ οὗτοι λύουσιν. Ἐκαστος ἔχει πλήρη σειρὰν ἔμπορικῶν βιβλίων, κρατεῖ πάντας τοὺς λογαριασμοὺς, ἀλληλογραφεῖ σχετικῶς πρὸς τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ, καταρτίζει πάντα λογαριασμόν, τιμολόγια κλπ. τέλος καταρτίζει τὸν ἰσολογισμόν, τὸ ἰσοζύγιον καὶ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ οἴκου. Ὁ καθηγητὴς ἐπιβλέπει, ἐξηγεῖ, διορθώνει.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἔχει τὸ μέγα προτέρημα νὰ ἐθίξῃ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν τάξιν, τὴν ἀκριβείαν καὶ τὴν λογικὴν ἀνάπτυξιν πασῶν τῶν πράξεων.

Παρόμοιον τι εἶνε καὶ τὸ πρόγραμμα ἐν τῇ Ἑμπορικῇ σχολῇ τῆς Ἀμπετείου.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν νέων τῶν συχναζόντων τὰς Ἑμπορικὰς σχολὰς ἀνέρχεται, διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912-13, εἰς 187.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Διὰ τὴν δημοτικὴν ἢ κατωτέραν ἐκπαίδευσιν ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὑπάρχουσι ἐν Αἰγύπτῳ εἰς τὰς διαφόρους αὐτῆς πόλεις καὶ κώμας ὅπου Ἑλληνικὴ παροικία, ἔστω καὶ μικρὰ ὑπάρχει, μονοτάξια, διτάξια, τετρατάξια ἢ καὶ πλήρεις ἀστικά σχολαί, ὧν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολλὰ μικταί.

Τὸ εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα ἐφαρμοζόμενον πρόγραμμα εἶνε τὸ τῶν Δημοτικῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος. Εἰς πολλὰ ὅμως τούτων ἀπὸ τῆς τετάρτης τάξεως εἶνε εἰσηγμένη ἡ διδασκαλία τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Ὁ μαθητικὸς κόσμος ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τῶν συχναζόντων τὰς σχολὰς ταύτας ἀνέρχεται εἰς 7298, ὧν 4047 ἄρρενες καὶ 3251 θήλειαι.

Ἡ Τοσιτσαία Ἀστικὴ σχολὴ ἀρρένων Ἀλεξανδρείας ἔχει συλλογὰς ὀργάνων φυσικῆς καὶ χημείας, φυσικῆς Ἱστορίας, βιβλιοθήκην καὶ μικρὸν ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ ἀεμνήστου Γλυμενοπούλου.

Ὅσοι τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς ταύτης ἔχουσι μητέρας, αἱ ὁποῖαι ἔνεκα τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπιστρέφουσι τὴν νύκτα ἐν τῇ οἰκίᾳ των, δύνανται μετὰ τὴν λήξιν τῶν μαθημάτων νὰ παραμένωσιν ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ εἰς μελετητήρια, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δι' αὐτοὺς ἰδρυθέντα, ἔνθα παρασκευάζουσι τὴν ἐργασίαν αὐτῶν διὰ τὴν ἐπομένην. Μικρὰ βιβλιοθήκη μετὰ διαφόρων βιβλίων καὶ λεξικῶν ὑπάρχει διὰ τοὺς μαθητὰς τούτους, ὡς καὶ τοὺς ἀπόρους γυμνασιόπαιδας.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Διὰ τὴν τεχνικὴν αὐτοῦ παιδευσιν ἔχει ὁ Αἰγύπτιος Ἕλληνας μίαν τεχνικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν σχολὴν, ὡς αὕτη καλεῖται. Ἡ σχολὴ αὕτη ἰδρυθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1906 δαπάναις τῆς οἰκογενείας Κ. Μ. Σαλβάγου περιελάμβανε κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς τρία τεχνικὰ τμήματα, τὸ μηχανουργικὸν ἢ μᾶλλον τὸ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τόρνου, τὸ ξυλουργικὸν, καὶ τὸ λευκοσιδηρουργικὸν μετὰ τῆς κατεργασίας τῶν συμπαραομαρτούντων τῶν λευκοσιδηρῶν μετάλλων χαλκοῦ, ψευδαργύρου, μολύβδου, κλπ.

Ἡ φοίτησις δι' ἅπαντα τὰ τμήματα εἶνε τριετῆς καὶ ἡ διδασκαλία γίνεται πρακτικὴ ἅμα καὶ θεωρητικὴ.

Μετὰ τριετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς σχολῆς τὸ λευκοσιδηρουργικὸν τμήμα κατηγορήθη καὶ εἶτα τὸ ξυλουργικὸν καὶ ἀντὶ τούτων συνέστησαν τμήματα τὸ ἠλεκτρικὸν καὶ τὸ τῶν Σχεδιαστῶν-Γεωμετρῶν.

Οἱ ἐγγραφόμενοι εἰς τὴν σχολὴν μαθηταὶ δέον νὰ ἔχωσιν ἀπολυτήριον τῆς ἔκτης τάξεως ἀστικῆς σχολῆς.

Τὸ πρόγραμμα τῆς σχολῆς περιλαμβάνει διὰ μὲν τὰ Ἔργοστάσια 12 ὥρας καθ' ἑβδομάδα διὰ τὸ Α', 22 διὰ τὸ Β' καὶ 24 διὰ τὸ Γ'. ἔτος, διὰ δὲ τὰ μαθήματα 24 διὰ τὸ Α', 28 διὰ τὸ Β' καὶ 35-40 ὥρας καθ' ἑβδομάδα διὰ τὸ Γ'. ἔτος.

Ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία περιλαμβάνει τὰ μαθήματα Ἑβραϊκά, Ἑλληνικά, Γαλλικά, Λογιστικὴν, Φυσικὴν, Χημείαν, Τεχνολογίαν, Ἀριθμητικὴν, Ἀλγεβραν, Γεωμετρίαν, Μηχανικὴν, Τριγωνομετρίαν, Ἀρχιτεκτονικὴν, Χωροστάθμησιν, Οἰκοδομικὴν, Ἠλεκτρισμὸν, Περιγραφικὴν,

Ἰγιογραφίαν βιομηχανικήν καὶ διακοσμητικήν, Δακτυλογραφίαν καὶ Γυμναστικήν.

Μηχανοστάσιον τελείως ἐξηρημένον μετ' ἀτμομηχανῆς καὶ ἀτμολέβητος, ὡς καὶ ἠλεκτρικὸς σταθμὸς μετὰ πυκνωτῶν, κινητήρος διὰ πετρελαίου, λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν μαθητῶν.

Τελευταίως, ὡς εἶπομεν εἰς τὸ περὶ Ἐμπορικῆς παιδείσεως κεφάλαιον, ἰδρῦθη καὶ πρακτικὴ ἐμπορικὴ σχολὴ τριετοῦς φοιτήσεως.

Οἱ μαθηταὶ οἱ φοιτῶντες τὰ Τεχνικὰ τμήματα κατὰ τὸ ἔτος 1912-13 ἀνέρχονται εἰς 98, οἱ δὲ τὴν πρακτικὴν ἐμπορικὴν σχολὴν συγχάζοντες, κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1914-15, ἀνέρχονται εἰς 117.

ΝΥΚΤΕΡΙΝΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

Ἐν Κάρφῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903 εἰς τὸ μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ 1910 εἰς τὴν δὲ, ἰδρῦθησαν νυκτεριναὶ σχολαὶ κατωτάτου βαθμοῦ ἀποσκοποῦσαι τὴν περιουλλογὴν, μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμέρας, τῶν παίδων τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς διαφόρους ἐν τῇ ἀγορᾷ βιοπαλαιστικὰς ἐργασίας καὶ τὴν παροχὴν αὐτοῖς ἐπὶ μίαν ἢ καὶ δύο ὥρας καθ' ἑκάστην τῆς στοιχειώδους παιδείσεως. Τὸ ἔργον τοῦτο, ὁποίας ὠφελείας εἶνε, νομίζομεν περιττὸν νὰ διατυπώσωμεν ἐνταῦθα· θὰ ἐπεθυμοῦμεν μόνον νὰ καταβληθῇ δραστηριωτέρα ἐνέργεια πρὸς προσέλκυσιν ὄλων τῶν πολυπληθῶν ἐκείνων παίδων καὶ νεανίσκων, οἵτινες ὡς εἴλωτες ἐργάζονται ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν δύο τούτων μεγαλουπόλεων.

Εἰς τὴν ἐν Κάρφῳ νυκτερινὴν σχολὴν φοιτῶσι κατὰ τὸ 1913 παῖδες 32, εἰς δὲ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 105.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΘΗΛῶΝ

Κατὰ τὸ ἔτος 1907, δαπάναις τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Κυρίας Ἐμμ. Μπενάκη ἰδρῦθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ὁρφανοτροφεῖον θηλέων. Τὸ ὄρφανοτροφεῖον τοῦτο ἀποτελούμενον ἐξ 125 οἰκοτρόφων περιλαμβάνει πλήρη, ἐξατάξιον ἀστικήν σχολὴν ἐν ἣ ἡμιημερησίως διδάσκεται τὸ πρόγραμμα τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ κράτους μετὰ στοιχείων ἀπλῆς λογιστικῆς δακτυλογραφίας καὶ ἐξωόρου διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Γαλλικῶν

καθ' ἑβδομάδα ἀπὸ τῆς πρώτης τάξεως. Διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν δὲ μόρφωσιν τῶν νεανίδων ἰδρύθησαν ἐργαστήσια ἀσπρορρούχων καὶ κεντημάτων, δαντελλῶν καὶ γυναικείων ἐνδυμάτων καὶ τέλος τμήματα μαγειρικῆς, σιδηρωτικῆς καὶ τῆς ἐν γένει οἰκοκυρικῆς.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΣΥΣΣΕΙΤΙΟΝ

Δὲν θὰ ἦτο πλήρης ἡ μελέτη ἡμῶν αὕτη ἂν δὲν συνεπληροῦμεν αὐτὴν προσθέτοντες ἐλάχιστα τινὰ περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ τούτου συσσίτιου, τοῦ ἰδρυθέντος κατὰ τὸ ἔτος 1906 ὑπὸ τῆς Κυρίας Βιοργινίας Ἑμμ. Μπενάκη, ἡ ὁποία ἔχουσα ἐπ' ὄψιν αὐτῆς τὸ τῶν ἀρχαίων «Mens sana in corpore sano» ἠθέλησε νὰ παράσχη τῇ Ἀλεξανδρινῇ ἀπόρῳ Ἑλληνικῇ νεολαίᾳ πρὸς τῇ πνευματικῇ τροφῇ καὶ τὴν ὑλικὴν τροφὴν ἀφθονοῦν καὶ ὑγιεινῇ, ὅλως δωρεάν.

Κατὰ τὸ περὶ οὗ πρόκειται σχολικὸν ἔτος 1912-13 τὸ Μπενάκειον Οἰκονομικὸν συσσίτιον ἐχορήγησε τοῖς μαθηταῖς τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σχολείων 60685 μερίδας φαγητοῦ καὶ ἄρτου ἀντιπροσωπεύοντος ἀξίαν φράγκων 15778.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ὡς παρατηρεῖ ὁ διεξερχόμενος τὴν βραχυτάτην ταύτην μελέτην ἡμῶν, περὶ τῆς διοργανώσεως ἐν Αἰγύπτῳ τῆς Ἑλληνίδος παιδείσεως, οὐδὲν παρέλειψεν, οὐδεμιᾶς θυσίας ὑλικῆς ἐφείσθη καὶ φεΐδεται ὁ εἰς αὐτὴν παροικῶν Ἕλλην ὅπως ἰδρύσῃ, αὐξήσῃ, συμπληρώσῃ καὶ τελειοποιήσῃ τὰ παιδευτικὰ αὐτοῦ ἰδρύματα οὕτως ὥστε νὰ μορφώσῃ ἐν αὐτοῖς ἀρτίως, ἀριώτατα τοὺς πάντας, εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς παιδείσεως τῆς γενικῆς, τῆς κλασικῆς, τῆς ἐμπορικῆς, τῆς τεχνικῆς.

Ἐπάρχει ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸ ἱερὸν πῦρ, ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία, ἡ ὁποία ὠθεῖ αὐτὸν πάντοτε πρὸς τὰ πρόσω, πρὸς τὰ ἰδεώδη, πρὸς τὴν πρόοδον.

Ἀψευδῆ δὲ μαρτύρια πρόκεινται τοῖς πᾶσιν οἱ καλλιμάρμαροι ναοὶ τῆς Ἀθηνᾶς, οὐ μόνον κατὰ ποσὸν ἀλλὰ καὶ κατὰ ποιόν.

ΜΕΡΟΣ Γ΄.

Η

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΞΕΝΟΙΣ
ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΞΕΝΟΙΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ,

Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ἢ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Οἱ Γερμανοὶ ἔχουσι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων αὐτῶν 6 ἐν ὄλῳ σχολὰς, ὧν αἱ μὲν πέντε συντηροῦνται ὑπὸ τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν ταγμάτων, μία δὲ λαϊκὴ. Ἀλλὰ καὶ τὰς ξένας σχολὰς συγχινῶσιν οἱ Γερμανόπαιδες.

Τὸ σύνολον τῶν Γερμανῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τῶν φοιτῶντων εἰς Γερμανικὰς καὶ ξένας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 541, ὧν ἄρρενες μὲν 247 θήλεις δὲ 294 (δρα ἀναλυτικὸν πίνακα).

Πλὴν ὅμως τῶν Γερμανοπαίδων φοιτῶσιν τὰς Γερμανικὰς σχολὰς καὶ μαθηταὶ ἄλλων ἐθνικοτήτων.

Τὸ ὅλον τῶν Γερμανῶν καὶ ξένων μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων τὰς Γερμανικὰς σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 1128, ὧν ἄρρενες μὲν εἶνε 384 καὶ θήλεις 744. Διανέμονται δὲ εἰς

Γερμανοὺς	ἄρρενας	81	θήλεις	117
Αἰγυπτίους	»	65	»	185
Ἄγγλους	»	26	»	44
Ἀυστριακοὺς	»	64	»	115
Γάλλους	»	9	»	22
Ἑλληνας	»	17	»	39
Ἰταλοὺς	»	60	»	111
Ὀθωμανοὺς	»	38	»	79
Ἄλλους	»	24	»	32

Τὸ ὅλον

384

744

1128

Ἄρα Γερμανοὶ μαθηταὶ, φοιτῶντες τὰς Γερμανικὰς σχολὰς εἶνε 198, ὧν ἄρρενες μὲν 81 καὶ θήλειαι 117.

Τὰς ξέναις σχολαῖς συχνάζουσι 343 Γερμανοὶ, ὧν 166 ἄρρενες καὶ 177 θήλειαι καὶ δὴ φοιτῶσιν

εἰς Αἰγυπτιακὰς	ἄρρενες	21	θήλειαι	19	
» Ἀμερικανικὰς	»	1	»	9	
» Ἀγγλικὰς	»	28	»	19	
» Αὐστριακὰς	»	4	»	6	
» Γαλιικὰς	»	103	»	109	
» Ἑλληνικὰς	»	—	»	1	
» Ἰταλικὰς	»	9	»	14	
Τὸ ὅλον		<u>166</u>		<u>177</u>	<u>343</u>

Ἐκ τῶν ἕξ Γερμανικῶν σχολείων, ἀρρένων καὶ θηλέων τὰ τέσσαρα περιλαμβάνουσι καὶ τμήματα διὰ τὴν μέσην ἐκπαίδεισιν, ὧν δύο μὲν εἶνε μικτὰ καὶ δύο θηλέων μόνον.

Τὰς κατωτέρου βαθμοῦ σχολὰς συχνάζουσιν 855 μαθηταὶ, ὧν ἄρρενες μὲν 343, θήλειαι δὲ 512. Τὰς μέσου βαθμοῦ σχολὰς φοιτῶσι 273 μαθηταὶ, ὧν ἄρρενες μὲν 71 καὶ θήλειαι 202.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Ἐκ τῶν μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς σχολὰς καὶ ἀνερχομένον εἰς 5303, εἶνε ἄρρενες 2111 καὶ θήλειαι 3192. Εἶνε δ' οὗτοι

Αἰγύπτιοι	ἄρρενες	1995	θήλειαι	2651
Γερμανοὶ	»	1	»	9
Ἀγγλοὶ	»	3	»	8
Αὐστριακοὶ	»	1	»	2
Γάλλοι	»	1	»	12
Ἑλληνας	»	17	»	46
Ἰταλοὶ	»	4	»	17
Ἰθωμανοὶ	»	51	»	346
Ἄλλοι	»	38	»	101

Τὸ ὅλον 2111 3192 5303

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν 5303 τούτων μαθητῶν, ὑπάρχουσι 31 παντὸς βαθμοῦ σχολαὶ τῆς Ἀμερικανικῆς ἀποστολῆς καὶ 1 μόνον ἰδιωτικὴ, ἥτοι ἐν ὅλῳ 32.

Ἐκ τῶν 32 τούτων σχολῶν ἀρρένων καὶ θηλέων, 3 εἶνε μέσης παιδείσεως ἀρρένων, 3 μέσης παιδείσεως θηλέων καὶ 1 ἐμπορικὴ ἀρρένων, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶνε ἢ μικταὶ ἢ ἀστικάι ἀρρένων καὶ ἀστικάι θηλέων.

Καὶ τὰς μὲν κατωτέρου βαθμοῦ σχολὰς συγχάζουσι 4786 μαθηταί, ὧν 1594 ἀρρένες καὶ 3192 θήλεις, τὰς μέσου βαθμοῦ 501, ὧν ἀρρένες 283 καὶ θήλεις 218 καὶ τὴν ἐμπορικὴν 16 ἀρρένες, ἥτοι τὸ ὅλον μαθηταὶ 5303.

Ἀμερικανοὶ μαθηταὶ, φοιτῶντες εἰς Ἀμερικανικὰς ἢ ξένας σχολὰς δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Αἰγύπτῳ.

ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

Τὰς Ἀγγλικὰς ἐν Αἰγύπτῳ σχολὰς συγχάζουσι μαθηταὶ, ἀνερχόμενοι εἰς 2636, ὧν ἀρρένες 1432 καὶ θήλεις 1204, εἶνε δ' οὗτοι

Αἰγύπτιοι	ἀρρένες	1026	θήλεις	819	
Γερμανοὶ	„	28	„	19	
Ἀγγλοὶ	„	168	„	151	
Αὐστριακοὶ	„	6	„	9	
Γάλλοι	„	24	„	33	
Ἑλληνες	„	33	„	33	
Ἰταλοὶ	„	49	„	45	
Ἰθθαμανοὶ	„	58	„	52	
Ἄλλοι	„	40	„	43	
Τὸ ὅλον	„	<u>1432</u>	„	<u>1204</u>	<u>2636</u>

Ἄρα Ἀγγλοὶ μαθηταὶ, φοιτῶντες τὰς Ἀγγλικὰς σχολὰς, ἀνέρχονται εἰς 319, ὧν ἀρρένες 168 καὶ θήλεις 151.

Τὰς ξένας σχολὰς φοιτῶσιν Ἀγγλόπαιδες 1638, ὧν ἄρρενες 961 καὶ θήλειαι 677 καὶ δὴ συγκαταλέγουσι

τὰς Αἰγυπτιακὰς	ἄρρενες	21	θήλειαι	6	
„ Γερμανικὰς	„	26	„	44	
„ Αὐστριακὰς	„	39	„	17	
„ Γαλλικὰς	„	750*	„	397*	
„ Ἑλληνικὰς	„	1	„	1	
„ Ἰταλικὰς	„	121*	„	204*	
„ Ἀμερικανικὰς	„	3	„	8	
Τὸ ὅλον	„	<u>961</u>	„	<u>677</u>	1638

Τὸ σύνολον τῶν Ἀγγλων μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων τὰς Ἀγγλικὰς καὶ τὰς ξένας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 1957, ὧν ἄρρενες μὲν εἶνε 1129, θήλειαι δὲ 828.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν 2636 μαθητῶν, τῶν συγκαταλέγοντων τὰς Ἀγγλικὰς σχολὰς ὑπάρχουσι 37 ἐν ὄλῳ τοιαῦται, ἐξ ὧν 4 εἶνε κυβερνητικαὶ, 27 ἐξαρτῶνται ἐκ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ταγμάτων, 1 λαϊκὴ καὶ 5 ἰδιωτικαί.

Ἐκ τῶν 37 τούτων σχολῶν, 3 μὲν εἶνε μέσης παιδείσεως ἄρρένων, 3 μέσης παιδείσεως θηλέων, 1 μέσης παιδείσεως μικτῆ, 1 ἐμπορικὴ ἄρρένων καὶ 1 εἰδικὴ σχολὴ διὰ τυφλοῦς, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶνε δημοτικαὶ ἄρρένων καὶ θηλέων, ἢ δημοτικαὶ μικταί.

Καὶ τὰς μὲν δημοτικὰς συγκαταλέγουσι 2146 μαθηταί, ὧν ἄρρενες 980 καὶ θήλειαι 1166, τὰς δὲ τῆς μέσης 421, ὧν ἄρρενες 383 καὶ θήλειαι 38, τὴν ἐμπορικὴν 21 καὶ τὴν τῶν τυφλῶν 48, ἥτοι τὸ ὅλον μαθηταί 2636.

ΑΥΣΤΡΙΑΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

Ἐκ τῶν εἰς τὰς Αὐστριακὰς σχολὰς φοιτῶντων μαθητῶν, ἀνερχομένων εἰς 1844, ἄρρενες μὲν εἶνε 847, θήλειαι δὲ 997, εἶνε δὲ

Αἰγύπτιοι	ἄρρενες	347 (1)	θήλειαι	523 (1)
Γερμανοὶ	„	4	„	6
Ἀγγλοὶ	„	<u>39 (2)</u>	„	<u>17 (2)</u>
εἰς μεταφορὰν	„	390	„	546

* Οἱ πλείστοι τούτων εἶνε Μελιταῖοι.

(1) Ἰσραηλίται, ἔχοντες τὴν Αἰγυπτιακὴν ἰθαγένειαν.

(2) Τὸ πλείστον Μελιταῖοι.

ἐκ μεταφορᾶς ἄρρενες	390	θήλεις	546	
Αὐστριακοὶ	66	„	47	
Γάλλοι	81	„	79	
Ἑλληγες	89 (1)	„	110 (1)	
Ἴταλοὶ	77	„	60	
Ὄθωμανοὶ	63	„	87	
Ἄλλοι	81	„	68	
Τὸ ὅλον	847	„	997	1844

Αὐστριακοὶ μαθηταὶ, φοιτῶντες εἰς Αὐστριακὰς σχολὰς, εἶνε 113, τῶν ὁποίων 66 ἄρρενες καὶ 47 θήλεις.

Εἰς ξένας σχολὰς φοιτῶσιν Αὐστριακοὶ 919, ὧν ἄρρενες μὲν 484 θήλεις δὲ 435 καὶ φοιτῶσιν

εἰς Αἰγυπτιακὰς ἄρρενες	27	θήλεις	20	
„ Γερμανικὰς	64	„	115	
„ Ἀγγλικὰς	6	„	9	
„ Γαλλικὰς	302 (2)	„	184 (2)	
„ Ἀμερικανικὰς	1	„	2	
„ Ἑλληνικὰς	1	„	1	
„ Ἴταλικὰς	83 (3)	„	104 (3)	
Τὸ ὅλον	484	„	435	919

Τὸ σύνολον ἄρα τῶν Αὐστριακῶν, τῶν φοιτῶντων τὰς Αὐστριακὰς καὶ ξένας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 1032, τῶν ὁποίων εἶνε ἄρρενες 550 καὶ θήλεις 482.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν 1844 μαθητῶν, τῶν συγκαζόντων τὰς Αὐστριακὰς σχολὰς ὑπάρχουσι τὸ ὅλον 12 τοιαῦτα, ἐκ τῶν ὁποίων 5 ἔξαρτῶνται ἕξ ἐκκλησιαστικῶν ταγμάτων καὶ 7 εἶνε Ἰσραηλιτικά.

Ἐκ τῶν 12 τούτων σχολῶν, αἱ μὲν τρεῖς περιλαμβάνουσι καὶ τμήματα διὰ τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν, ὧν τὰ δύο εἶνε δι' ἄρρενας καὶ τὸ ἓν διὰ τὰς θήλεις, μία εἶνε ἐμπορικὴ σχολὴ ἀρρένων, μία ἐπαγγελματικὴ

(1) Ἰσραηλίται, ἔχοντες τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν.

(2) Ἰσραηλίται, τὸ πλεῖστον ὑπὸ ζῶντων Αὐστριακοῦ.

(3) Ἴταλοὶ, τὸ πλεῖστον Αὐστριακῆς ὑπηκοότητος.

θηλέων και μία επαγγελματική ἀρρένων, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶνε ἀστικάι σχολαὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἢ καὶ μικταί.

Καὶ τὰς μὲν ἀστικάς ἢ μικτάς σχολὰς συχνάζουσι 1700 μαθηταὶ ὧν ἄρρενες 773 καὶ θήλειαι 927, τὰ τμήματα τῆς μέσης 19, ὧν 10 ἄρρενες καὶ 9 θήλειαι, τὰς ἐπαγγελματικάς 100, ὧν 39 ἄρρενες καὶ 61 θήλειαι καὶ τέλος τὴν ἐμπορικὴν σχολὴν 25, ἥτοι τὸ ὅλον μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι 1844.

ΓΑΛΛΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

Εἰς τὰς Γαλλικάς σχολὰς φοιτῶσι μαθηταὶ, ἀνερχόμενοι εἰς 22175 ἐκ τῶν ὁποίων ἄρρενες μὲν εἶνε 13416, θήλειαι δὲ 8759. Εἶνε δ' οὗτοι

Αἰγύπτιοι	ἄρρενες	5622	θήλειαι	2594	
Γερμανοὶ	„	103	„	109	
Ἄγγλοι	„	750	„	397	
Αὐστριακοὶ	„	302	„	184	
Γάλλοι	„	830	„	672	
Ἑλληγες	„	1169	„	907	
Ἰταλοὶ	„	1914	„	1244	
᾽Οθωμανοὶ	„	2127	„	1477	
Ἄλλοι	„	599	„	1175	
Τὸ ὅλον	„	<u>13416</u>	„	<u>8759</u>	<u>22175</u>

Ἄρα Γάλλοι μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι καὶ γαλλικῆς ὑπηκοότητος τοιοῦτοι, φοιτῶντες εἰς Γαλλικάς σχολὰς εἶνε 1502, ἐξ ὧν ἄρρενες 830 καὶ θήλειαι 672.

Εἰς ξέναις σχολὰς φοιτῶσι Γάλλοι 485, ὧν ἄρρενες 245 καὶ θήλειαι 240.

εἰς Αἰγυπτιακάς	σχολὰς	συχνάζουσιν	ἄρρενες	93	θήλειαι	35
„ Γερμανικάς	„	„	„	9	„	22
„ Ἀμερικανικάς	„	„	„	1	„	12
„ Ἀγγλικὰς	„	„	„	24	„	33
„ Αὐστριακάς	„	„	„	81	„	79
„ Ἑλληνικάς	„	„	„	1	„	—
„ Ἰταλικὰς	„	„	„	36	„	59
Τὸ ὅλον	„	„	„	<u>245</u>	<u>240</u>	<u>485</u>

Τὸ σύνολον ἄρα τῶν Γάλλων, τῶν φοιτῶντων εἰς Γαλλικὰς καὶ ξέ-
νας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 1987, ὧν 1075 εἶνε ἄρρενες καὶ 912 θήλεις.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν 22175 μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων τὰς
Γαλλικὰς σχολὰς, ὑπάρχουσιν ἐν ὄλῳ 145 τοιαῦται, ἐκ τῶν ὁποίων 1
κυβερνητικὴ, 115 ἀνήκουσιν εἰς διάφορα ἐκκλησιαστικὰ τάγματα, 13
λαϊκαὶ καὶ 16 ἰδιωτικά.

Ἐκ τῶν 145 τούτων σχολῶν, 1 εἶνε ἀνωτέρα σχολὴ (ἡ Νομικὴ), αἱ
25 εἶνε σχολαὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὧν 12 δι' ἄρρενας καὶ 13 διὰ θήλεις,
3 εἶνε ἐπαγγελματικά, ὧν 1 ἄρρένων καὶ 2 θηλέων καὶ 6 εἶνε ἐμπο-
ρικὰ τμήματα, προσηρημένα εἰς τὰς σχολὰς τῆς μέσης παιδεύσεως. Ἐκ
τῶν ἑξ τούτων ἐμπορικῶν τμημάτων, τὸ 1 εἶνε νυκτερινὸν ἐμπορικὸν
τμήμα. Αἱ ὑπόλοιποι σχολαὶ εἶνε ἀστικά σχολαὶ ἄρρένων καὶ θηλέων
καὶ μικταί.

Εἰς τὰς ἀστικάς συχνάζουσι	18808	μαθ.	ὧν ἄρρενες	10927	θήλεις	7881
„ τῆς μέσης	2222	„ „ „	1408	„	814	
„ ἐπαγγελματικὰς	139	„ „ „	75	„	64	
„ ἐμπορικὰς	631	„ „ „	631	„	—	
„ ἀνωτέραν	375	„ „ „	375	„	—	
ἦτοι τὸ ὅλον	<u>22175</u>		<u>13416</u>		<u>8759</u>	

ΙΤΑΛΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ

Εἰς Ἱταλικὰς σχολὰς φοιτῶσι μαθηταὶ καὶ μαθήτριά τε ἀνερχόμενοι
εἰς 6888, ἑξ ὧν ἄρρενες 3572 καὶ θήλεις 3316. Τούτων εἶνε

Αἰγύπτιοι	ἄρρενες	745	θήλεις	767
Γερμανοὶ	„	9	„	14
Ἑλλήνοι	„	121	„	204
Ἀυστριακοὶ	„	83	„	104
Γάλλοι	„	36	„	59
Ἑλληνας	„	159	„	184
Ἱτατοὶ	„	2156	„	1607
Ὀθωμανοὶ	„	102	„	266
Ἄλλοι	„	<u>161</u>	„	<u>111</u>
Τὸ ὅλον	„	<u>3572</u>	„	<u>3316</u>
				<u>6888</u>

Ἄρα οἱ φοιτῶντες εἰς Ἱταλικὰς σχολὰς Ἱταλόπαιδες ἀνέρχονται εἰς 3763, ὧν ἄρρενες 2156 καὶ θήλειες 1607.

Εἰς ξένας σχολὰς φοιτῶσιν Ἱταλοὶ 3742, ὧν ἄρρενες μὲν 2205 καὶ θήλειες 1537 καὶ δὴ φοιτῶσιν

εἰς Αἰγυπτιακὰς	ἄρρενες	73	θήλειες	46
„ Γερμανικὰς	„	60	„	111
„ Ἀμερικανικὰς	„	4	„	17
„ Ἀγγλικὰς	„	49	„	45
„ Αὐστριακὰς	„	77	„	60
„ Γαλλικὰς	„	1914	„	1244
„ Ἑλληνικὰς	„	25	„	14
„ Ἄλλας	„	3	„	—
Τὸ ὅλον	„	<u>2205</u>	„	<u>1537</u>
				<u>3742</u>

Τὸ σύνολον τῶν Ἱταλῶν, τῶν φοιτῶντων εἰς Ἱταλικὰς καὶ ξένας σχολὰς ἀνέρχεται εἰς 7505, ὧν ἄρρενες μὲν 4361 καὶ θήλειες 3144.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν 6888 μαθητῶν τούτων ὑπάρχουσιν Ἱταλικαὶ καὶ σχολαὶ τὸ ὅλον 47, ἔξ ὧν 16 εἶνε κυβερνητικαί, 23 ἐξαρτῶνται ἐξ ἰερατικῶν ταγμάτων, 4 εἶνε λαϊκαὶ καὶ 4 ἰδιωτικαί.

Ἐκ τῶν 47 τούτων σχολείων, ἐπὶ περιλαμβάνουσι καὶ τμήματα διὰ τὴν μέσσην ἐκπαίδευσιν, ἐκ τῶν ὁποίων 4 εἶνε δι' ἄρρενας καὶ 3 διὰ θήλειες, 1 εἶνε ἐπαγγελματικὴ σχολὴ ἀρρένων, 2 τεχνικοεμπορικαὶ σχολαὶ ἀρρένων καὶ 3 ἑσπεριναὶ σχολαὶ ἀρρένων.

Αἱ ἐπίλοιποι εἶνε ἀστικαὶ σχολαὶ ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ μικταί.

Καὶ φοιτῶσι μαθηταὶ

εἰς ἀστικὰς καὶ μικτὰς	6341	ὧν ἄρρενες	3117	θήλειες	3224
„ σχολὰς μέσης	227	„	135	„	92
„ ἐπαγγελματικὴν	69	„	69	„	—
„ τεχνικοεμπορικὰς	251	„	225	„	26
τὸ ὅλον	<u>6888</u>	„	<u>3546</u>	„	<u>3342</u>

ΣΧΟΛΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΩΝ

Εἰς σχολὰς, ἄλλων ἐθνικοτήτων (Ὀλλανδικῶν, Σουηδικῶν, Περσικῶν, Βελγικῶν κλπ.) φοιτῶσι 566 μαθηταί, ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε ἄρρενες μὲν 380 καὶ θήλειες 186, εἶνε δ' οὗτοι

Αἰγύπτιοι	Ἄρρενες	348	θήλειες	186	
Γερμανοὶ	”	—	”	—	
Ἄγγλοι	”	—	”	—	
Ἑλληγες	”	2	”	—	
Ἰταλοὶ	”	3	”	—	
Ὀθωμανοὶ	”	10	”	—	
Ἄλλοι	”	17	”	—	
Τὸ ὅλον	”	<u>380</u>	”	<u>186</u>	<u>566</u>

Ἄρα μαθηταὶ ἄλλων Ἐθνικοτήτων, φοιτῶντων εἰς σχολὰς διαφόρου Ἐθνικότητος εἶνε ἄρρενες 17.

Μαθηταὶ διαφόρων ἐθνικοτήτων, φοιτῶντες εἰς ξένας σχολὰς εἶνε 3612, ὧν ἄρρενες μὲν 1964 θήλειες δὲ 1648 καὶ δὴ φοιτῶσιν εἰς

Αἰγυπτιακὰς	ἄρρενες	936	θήλειες	196	
Γερμανικὰς	”	24	”	32	
Ἀμερικανικὰς	”	38	”	101	
Ἀγγλικὰς	”	40	”	43	
Ἀυστριακὰς	”	81	”	68	
Γαλλικὰς	”	599	”	1175	
Ἑλληνικὰς	”	3	”	4	
Ἰταλικὰς	”	161	”	111	
Τὸ ὅλον	”	<u>1882</u>	”	<u>1730</u>	<u>3612</u>

Τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν τῶν διαφόρων Ἐθνικοτήτων, τῶν φοιτῶντων εἰς ξένας καὶ σχολὰς ἄλλων Ἐθνικοτήτων, ἀνέρχεται εἰς 3629, ὧν ἄρρενες 1899 καὶ θήλειες 1730.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν 566 μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ὑπάρχουσι σχολαὶ διαφόρων ἐθνικοτήτων 6 ἐν ὅλῳ, ἐξ ὧν 2 ἐξαρτῶνται ἐκ διαφόρων θρησκευτικῶν ταγμάτων καὶ 4 εἶνε ἰδιωτικά.

Ἐκ τῶν 6 τούτων σχολῶν, τρεῖς εἶνε ἀστικάι ἄρρένων, δύο θηλέων, ἓν τμήμα μέσης παιδείσεως ἄρρένων καὶ μία σχολὴ τυφλῶν.

Καὶ εἰς μὲν τὰς ἀστικάς φοιτῶσι 530, ὧν ἄρρενες μὲν 344 θήλειαι δὲ 186, εἰς τὸ τμήμα τῆς μέσης παιδείσεως 19 καὶ εἰς τὴν σχολὴν τῶν τυφλῶν 17, ἤτοι τὸ ὅλον μαθηταὶ 566.

ΟΘΩΜΑΝΟΙ

Ἄσθωμανοὶ φοιτῶντες εἰς ξένας σχολὰς ἀνέρχονται εἰς 6542, ὧν ἄρρενες μὲν 3386, θήλειαι δὲ 3156.

Ἐκ τούτων φοιτῶσιν εἰς

Αἰγυπτιακὰς	σχολὰς	ἄρρενες	889	θήλειαι	827
Γερμανικὰς	„	„	38	„	79
Ἀμερικανικὰς	„	„	51	„	346
Ἀγγλικὰς	„	„	58	„	52
Ἀυστριακὰς	„	„	63	„	87
Γαλλικὰς	„	„	2127	„	1477
Ἑλληνικὰς	„	„	48	„	22
Ἰταλικὰς	„	„	102	„	266
Ἄλλας	„	„	10	„	—
			<hr/>		<hr/>
			3386	„	3156

σύνολον μαθητῶν καὶ μαθητριῶν 6542

Ἄσθωμανικαὶ σχολαὶ δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Αἰγύπτῳ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΞ Α΄.

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ

ΕΞΑΡΤΗΣΙΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ														Σύνολον σχολείων		
	ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
	Δημοτικής	Μέσης	Ανοστήρας	Εμπορικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.	Διδασκαλεία	Νύστων	Δημοτικής	Μέσης	Ανοστήρας	Εμπορικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.		Διδασκαλεία	Σύνολον
Α΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΪΡΟΥ																	
1 Σχολαί Κυβερνητικάι...	12	2	3	3	..	6	4	30	4	2	2	8	38
2 » έξαρτ. έξ el-Azhar.	1	..	2	1	..	4	4
3 » » έξ Βαζουφίων.	10	2	12	6	6	18
4 » » έξ Μουσ. Έταιρ.	11	2	1	..	14	2	1	..	3	17
5 » Μουσουλ. ιδιωτικάι	76	6	1	3	..	86	51	1	1	..	53	139
6 » Κοπ. φιλ. έταιρ....	18	2	3	..	23	12	2	..	14	37
7 » » ιδιωτικάι.....	17	1	18	7	7	25
8 » Ισραηλιτικάι.....	12	12	6	6	18
9 » μη Μουσουλμανικάι	7	7	3	1	4	11
Σύνολον.....	164	15	6	3	..	14	4	206	91	2	6	2	101	307
Β΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ																	
1 Σχολαί Κυβερνητικάι...	1	2	..	1	4	4
2 » έξαρτ. έξ el-Azhar.	14	1	1	16	16
3 » » έξ Βαζουφίων	3	1	1	5	5
4 » έξ Μουσ. φιλ. έταιρ.	23	1	..	24	14	1	..	15	39
5 » Μουσουλ. ιδιωτικ.	54	1	..	1	..	56	32	32	88
6 » Κοπτ. φιλαν. έταιρ.	4	1	5	1	1	6
7 » » ιδιωτικάι.....	3	3	2	2	5
8 » μη Μουσουλμανικάι	1	1	1	1	2
Σύνολον.....	103	5	2	2	..	2	..	114	50	1	..	51	165
Γ΄ ΔΙΟΙΚ. ΠΟΡΤ-ΣΑΪΤ																	
1 Σχολαί Κυβερνητικάι...	1	1	1
2 » Μουσ. φιλ. έταιρ....	2	2	2	2	4
3 » » ιδιωτικάι.....	6	6	4	4	10
4 » Κοπτικάι ».....	2	1	3	3
Σύνολον.....	11	1	12	6	6	18
Δ΄ ΔΙΟΙΚ. ΙΣΜΑΗΛΙΑΣ																	
1 Σχολαί Μουσ. φιλ. έταιρ.	3	3	3
Σύνολον.....	3	3	3

ΣΧΟΛΑΙ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ															
APPENΩΝ								ΘΗΛΕΩΝ							
Δημοτική	Μέσης	Ανωτέρως	Εμπορικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.	Αδισκαζαλεία	Σύνολον	Δημοτική	Μέσης	Ανωτέρως	Εμπορικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.	Αδισκαζαλεία	Σύνολον
3554	1059	530	695	..	902	682	7422	463	92	145	700
291	..	13245	354	..	13890	13890
2039	362	2401	340	340	340
1702	57	10	..	1769	215	5	..	220
4959	454	70	129	..	5612	1905	114	2	..	2021
1721	471	348	..	2540	1004	174	..	1178
1191	29	1220	199	199
1022	1022	774	774
581	581	427	14	441
17060	2432	13845	695	..	1743	682	36457	5327	128	273	145	5873
190	735	..	204	1129	1129
2273	459	84	2816	2816
297	45	45	387	387
3014	266	..	3280	801	39	..	840
2741	95	..	30	..	2866	826	826
484	78	562	117	117
99	99	29	29
242	242	262	262
9340	1317	129	299	..	296	..	11381	2035	39	..	2074
94	94	94
265	265	135	135
434	434	110	110
263	7	270
1056	7	1063	245	245
125	125	4	4
125	125	4	4

ΕΞΑΡΤΗΣΙΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ																Σύνολον σολείων
	ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
	Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Διδασκαλεία	Σύνολον	Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Διδασκαλεία	Σύνολον	
Ε΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΣΟΥΞΣ	1	1	1
Σύνολον.....	1	1	1
Σ΄ ΔΙΟΙΚ. ΔΑΜΙΕΤΤΗΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά...	1	1	1
2 „ ἔξαρτ. ἐξ el-Azhar	1	1	1
3 „ „ „ ἔπαρ. συμ.	1	..	1	1
4 „ Μουσουλμ. ιδιωτ.	4	4	1	1	5
5 „ Κοπτ. ιδιωτ.....	2	2	2
Σύνολον.....	8	8	1	1	..	2	10
Ζ΄ ΜΟΥΔ. ΒΕΧΕΡΑΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά....	1	1	1
2 „ ἔξαρτ. ἐξ Βαζουριόν.	2	2	2
3 „ „ ἔξ ἔπαρ. Συμβ.	7	1	1	1	10	2	2	12
4 „ ἐξ Μουσ. φιλ. ἔταρ.	2	2	2	2	4
5 „ Μουσουλμ. ιδιωτ....	6	6	6
6 „ Κοπτικ. φιλ. ἔταρ...	2	2	2	2	4
Σύνολον.....	20	1	1	1	23	6	6	29
Η΄ ΜΟΥΔ. ΣΑΡΚΙΑΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά....	1	1	1
2 „ ἔξαρτ. ἐξ ἔπαρ. συμ.	3	5	1	9	2	2	11
3 „ „ ἐξ Μουσ. φιλ. ἔτ	4	4	2	2	6
4 „ Μουσουλμ. ιδιωτ...	8	8	8
5 „ ἔξαρτ. ἐκ Κοπτ. φιλ. ἔτ	7	7	2	2	9
6 „ Κοπτ. Εὐαγγελικά	5	5	1	1	6
7 „ „ ιδιωτικά...	5	5	1	1	6
Σύνολον.....	33	5	1	39	8	8	47
Θ΄ ΜΟΥΔ. ΔΑΚΑΧΛΙΑΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά....	1	1	..	2	2
2 „ ἔξαρτ. ἐξ ἔπαρ. συμ.	4	1	1	6	2	1	3	9
Πρὸς μεταφορὰν.....	5	1	..	1	1	8	2	1	3	11

ΣΧΟΛΑΙ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ														Σύνολο μαθητών		
ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
Δημοτικής	Μέσης	Ανωτέρας	Εμπροχικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.	Λιδικασαλεία	Σύνολο	Δημοτικής	Μέσης	Ανωτέρας	Εμπροχικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.		Λιδικασαλεία	Σύνολο
129	129	129
129	129	129
194	194	194
362	362	362
..	49	..	49	49
370	370	34	34	404
19	19	19
945	945	34	49	..	83	1028
86	86	86
168	168	13	13	181
732	47	301	137	1217	48	48	1265
385	385	124	124	509
467	467	467
396	396	78	78	474
2234	47	301	137	2719	263	263	2982
400	400	400
251	509	100	860	83	83	943
215	215	113	113	328
943	943	2	2	945
382	382	84	84	466
84	84	5	5	89
578	578	31	31	609
2853	509	100	3462	318	318	3780
389	166	..	555	555
601	37	89	727	218	67	285	1012
990	37	..	166	89	1282	218	67	285	1567

ΕΞΑΡΤΗΣΙΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ												Σύνολον σχολείων				
	ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
	Δημοτικής	Μέσης	'Ανωτέρας	'Εμπορικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.	Διδασκαλεία	Σύνολον	Δημοτικής	Μέσης	'Ανωτέρας	Εμπορικής		Γεωργικής	Επαγγελματ.	Διδασκαλεία	Σύνολον
Έκ μεταφοράς.....	5	1	..	1	1	8	2	1	3	11
Θ'. ΜΟΥΔ. ΔΑΚΑΧΛΙΑΣ (Συνέχεια)																	
3 Σχολ. έξ έπιχ. έπαρ.σμη	1	1	3	3	4
4 " Μουσουλμ. ιδιωτικά.	5	5	4	4	9
5 " Κοπτικ. φιλ. έταιρ...	6	6	6	6
6 " " Εύαγγελικά	6	6	1	1	7
7 " " ιδιωτικά...	3	1	4	4
Σύνολον.....	26	1	..	1	..	1	1	30	10	1	11	41	
Γ'. ΜΟΥΔ. ΓΑΡΜΠΙΑΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά.....	1	1	2	2	2
2 " έξαρτ. έξ el-Azhar	2	2	2
3 " " έκ Βακουφίων...	4	4	1	1	5	5
4 " " έξ έπαρχ. Συμβ.	7	7	6	6	13	13
5 " " έπιχορ.	3	3	2	2	5	5
6 " έξαρ. έκ Μουσ. φιλ.έτ.	10	1	11	2	2	13	13
7 " Μουσουλμ. ιδιωτικά.	10	1	11	1	1	12	12
8 " Κοπτ. φιλ. έταιρ...	12	2	14	6	6	20	20
9 " " Εύαγγελικά...	10	10	10	10
10 " " ιδιωτικά.....	3	1	4	2	2	6	6
Σύνολον.....	60	6	2	68	20	20	88	
ΙΑ'. Μ. ΚΑΛΙΟΥΜΠΙΑΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά.....	1	1	2	2	2
2 " έξαρτ. έξ έπαρ. σμη.	4	1	1	1	7	2	2	9	9
3 " Κοπτικά Εύαγγελ.	5	5	1	1	6	6
4 " " ιδιωτικά	4	4	2	2	6	6
Σύνολον.....	14	2	1	1	18	5	5	23	
ΙΒ'. Μ. ΜΕΝΟΥΦΙΑΣ																	
1 Σχολαί Κυβερνητικά...	1	1	1	1
2 " έξαρτ. έξ έπαρ. σμη.	8	1	9	2	2	11	11
3 " " έκ Κοπ. φιλ.έτ.	12	12	9	9	21	21
4 " Κοπτ. Εύαγγελικά.	3	3	3	3
5 " " ιδιωτικά...	4	4	4	4
Σύνολον.....	28	1	29	11	11	40	

ΣΧΟΛΑΙ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ													Σύνολον μαθητών			
ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικής	Γεωργικής	Ἐπαγγελματ.	Λυκειακεία	Σύνολον	Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικής	Γεωργικής		Ἐπαγγελματ.	Λυκειακεία	Σύνολον
990	37	..	166	89	1282	218	67	285	1567
75	75	201	201	276
459	459	181	181	640
509	509	509
287	287	78	78	365
408	31	439	439
2728	31	..	37	..	166	89	3051	678	67	745	3796
372	190	562	562
..	..	2874	2874	2874
333	333	7	7	340
409	409	325	325	734
238	238	115	115	353
1341	27	1368	193	193	1561
645	36	681	40	40	721
1564	14	1578	304	304	1882
401	401	10	10	411
226	30	256	48	48	304
5529	297	2874	8700	1042	1042	9742
126	84	210	210
623	30	144	88	885	102	102	987
112	112	8	8	120
93	93	25	25	118
954	114	144	88	1300	135	135	1435
209	209	209
1329	362	1691	89	89	1780
664	664	258	258	922
55	55	5	5	60
117	117	8	8	125
2374	362	2736	360	360	3096

ΕΞΑΡΤΗΣΙΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ													Σύνολον σχολείων			
	ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
	Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορευτικῆς	Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Λυδασκαλεία	Σύνολον	Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορευτικῆς	Γεωργικῆς		Ἐπαγγελματ.	Λυδασκαλεία	Σύνολον
ΙΓ'. ΜΟΥΔ. ΑΣΣΙΟΥΤ																	
1 Σχολαὶ Κυβερνητικαὶ ...	1	2	2
2 » ἐξαρ. ἐκ Βακουφ.	1	1	1
3 » » ἐξ ἐπαρχ. συμβ.	4	1	6	2	2	8
4 » » Μουσ. φιλ. ἔταιρ.	3	1	4	4
5 » » Κοπ. φιλ. ἔταιρ.	33	33	6	6	39
6 » Κοπ. Εὐαγγελ...	84	84	21	21	105
7 » » ἰδιωτικαὶ ...	25	3	28	5	5	33	33
Σύνολον.....	150	4	2	1	157	35	35	192	192
ΙΔ'. ΜΟΥΔ. ΑΣΣΟΥΑΝ																	
1 Σχολαὶ Κυβερνητικαὶ ...	2	2	2
2 » ἐξαρτ. ἐξ ἐπαρχ. συμ.	2	1	..	3	3
3 » » ἐκ Μουσ. φιλ. ἔτ.	2	2	2
4 » » Μουσ. ἰδιωτικ...	4	4	4
5 » » Κοπ. ἰδιωτ. ...	3	1	4	4
6 » » » Εὐαγγελ...	2	2	2	2	4
Σύνολον.....	15	1	1	..	17	2	2	19
ΙΕ'. ΜΟΥΔ. ΜΙΝΙΑΣ																	
1 Σχολαὶ Κυβερνητικαὶ ...	1	1	1
2 » ἐξαρ. ἐκ Βακουφ.	1	1	1
3 » » ἐξ ἐπαρχ. συμ.	2	1	3	12	1	13	16
4 » ἐπιχορ. » »	5	5	5
5 » Μουσ. φιλ. ἔταιρ.	2	2	2
6 » » ἰδιωτικαὶ.....	8	8	8
7 » Κοπ. φιλ. ἔταιρ...	15	15	7	15
8 » » Εὐαγγελικαὶ ...	36	36	7	7	43
9 » » ἰδιωτικαὶ.....	12	12	4	4	16
10 » μὴ Μουσουλμανικαὶ	1	1	1
Σύνολον.....	83	1	84	23	1	24	108
ΙΣ'. ΜΟΥΔ. ΒΕΝΙ-ΣΟΥΕΦ																	
1 Σχολαὶ Κυβερνητικαὶ ...	1	1	1
2 » ἐξαρτ. ἐκ Βακουφ.	1	1	1
3 » » ἐξ ἐπαρχ. συμ.	3	1	1	1	6	3	1	1	5	11	11
Πρὸς μεταφορᾶν.....	5	1	1	1	8	3	1	1	5	13

ΣΧΟΛΑΙ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ														Σύνολον μαθητών		
ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικής	Γεωργικής	Ἐπαγγελματ.	Λειτουργικαῖα	Σύνολον	Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικής	Γεωργικής	Ἐπαγγελματ.		Λειτουργικαῖα	Σύνολον
170	195	..	365	365
517	117	92	726	141	141	141
509	8	517	105	105	831
1901	1901	435	435	2336
2597	2597	718	718	3315
2097	110	2207	441	441	2648
7791	118	312	92	8313	1840	1840	10153
166	166	166
114	75	..	189	189
114	114	114
188	188	188
279	13	292	11	11	303
23	23	58	58	81
884	13	75	..	972	69	69	1041
139	139	139
43	43	43
138	101	239	313	19	332	571
351	351	351
304	304	304
410	410	15	15	425
967	967	36	36	1003
1295	1295	295	295	1590
493	493	360	360	853
9	9	7	7	16
4149	101	4250	1026	19	1045	5295
308	308	308
199	199	199
280	16	189	75	560	125	47	41	213	773
787	16	189	75	1067	125	47	41	213	1280

ΠΙΝΑΞ Α. (Συνέχεια)

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ

ΕΞΑΡΤΗΣΙΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ														Σύνολον σχολείων		
	ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
	Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Εὐαγγελιατ.	Λυσοζαλεία	Σύνολον	Δημοτικής	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Εὐαγγελιατ.		Λυσοζαλεία	Σύνολον
Ἐκ μεταφορᾶς,	5	1	1	1	8	3	1	1	5	13
ΙΣ΄. Μ. Β. ΣΟΥΦ (Συνέχ.)																	
1 Σχολ. ἑξαρ. ἐξ Μουσουλ. φιλ. ἑτ.	2	2	2
4 " " Μουσουλ. ιδιωτ.	2	2	2
6 " " Κοπ. φιλ. ἑταιρ.	2	2	2	4
7 " " Εὐαγγελι..	4	4	1	5
8 " " ιδιωτικά.	6	6	1	7
Σύνολον.....	21	1	1	1	24	7	1	1	9	33
ΙΖ΄. ΜΟΥΔ. ΦΑΓΙΟΥΜ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά.	1	1	1
2 " ἑξαρτ. ἐξ ἑλαρ. συμ.	2	1	1	1	3	2	5
3 " ἑπιχορ. " " "	9	1	10	7	17
4 " Μουσουλ. ιδιωτικά	2	2	2
5 " Κοπ. φιλ. ἑταιρ. . . .	2	2	2	4
6 " " Εὐαγγελιατ.	15	15	3	18
7 " " ιδιωτικά	1	1	1
Σύνολον.....	30	1	1	1	1	34	14	14	48
ΙΗ΄. Μ. ΓΚΟΥΕΡΓΚΑΣ																	
1 Σχολαί Κυβερνητικά.	1	1	1
2 " ἑξαρτ. ἐξ ἑλαρ. συμ. . .	9	1	1	1	12	1	13
3 " ἑπιχορ " " "	19	19	2	21
4 " Κοπτικά Εὐαγγελι. . . .	22	22	2	24
5 " " ιδιωτικά.	8	8	4	12
Σύνολον.....	59	1	1	1	62	9	9	71
ΙΘ΄. ΜΟΥΔ. ΓΚΙΖΗΣ																	
1 Σχολ. Κυβερνητικά.	1	1	1	..	1	1	..	5	1	1	6
2 " ἑξαρτ. ἐξ ἑλαρ. συμ. . .	3	2	..	1	6	2	1	3	9
3 " Μουσουλ. ιδιωτικά	7	7	1	1	8
4 " Κοπτικά φιλ. ἑταιρ.	2	2	2
5 " " ιδιωτικά.	6	6	1	7
6 " μη Μουσουλμανικά.	1	1	7
Σύνολον.....	20	1	1	..	3	1	1	27	4	2	..	6	33
Κ΄. ΜΟΥΔ. ΚΕΝΑΣ																	
1 Σχολαί Κυβερνητικά.	2	2	2
2 " ἑξαρτ. ἐξ ἑλαρ. συμβ	2	2	1	..	5	2	7
3 " ἑπιχορ. " " "	4	1	5	3	3	8
4 " Μουσουλ. ιδιωτικά	1	1	1
5 " Κοπτικά Εὐαγγελικ.	12	12	6	6	18
6 " " ιδιωτικά.	11	11	6	6	17
Σύνολον.....	32	1	2	1	1	36	17	17	53

ΣΧΟΛΑΙ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ													Σύνολο μαθητών			
ΑΡΡΕΝΩΝ							ΘΗΛΕΩΝ									
Δημοτικής	Μέσης	Ανωτέρας	Εμπορικής	Γεωργικής	Επαγγελματ.	Διδασκαλεία	Σύνολο	Δημοτικής	Μέσης	Ανωτέρας	Εμπορικής	Γεωργικής		Επαγγελματ.	Διδασκαλεία	Σύνολο
787	16	189	75	1067	125	47	41	213	1280
115	115	115
283	283	283
142	142	118	118	260
139	139	22	22	161
243	243	67	67	310
1709	16	189	75	1989	332	47	41	420	2409
73	73	73
806	12	36	237	97	370	133	133	563
117	818	295	295	1113
136	117	117
307	136	52	52	188
15	307	71	71	378
1454	12	36	237	97	1836	551	551	2387
83	83	83
647	6	49	71	773	66	66	839
1439	1439	112	112	1551
607	607	91	91	698
355	355	276	276	631
3131	6	49	71	3257	545	545	3802
193	502	166	..	178	623	..	1662	69	..	69	1731
170	30	..	67	267	120	110	..	230	497
331	331	24	24	355
55	55	11	11	66
234	234	8	8	242
7	7	15	15	22
990	502	166	..	208	623	67	2556	178	179	..	357	2913
219	219	219
227	145	56	428	77	77	505
388	23	411	116	116	527
51	51	51
311	311	290	290	601
657	657	283	283	940
1853	23	145	56	2077	766	766	2843

** Ανακεφαλαιωτικός πίναξ αριθμού Διγυπτιακῶν Σχολείων ΑΡΡΕΝΩΝ καὶ ἀριθμοῦ μαθητῶν κατ' εἶδη
ἐκπαιδείσεως, κατὰ διοικήσεις καὶ νομούς.*

ΠΙΝΑΞ Β'.

Ἀριθμὸν ἀριθμοῦ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ										ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ							
	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ Ἡ ΝΟΜΟΣ										Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Ἱεροδικῆς	Ἐπαγγελματ.	Ἀδυσκαλῆται	Σύνολον
	Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Ἱεροδικῆς	Ἐπαγγελματ.	Ἀδυσκαλῆται	Σύνολον										
1	Διοίξεις	Κοῖνον.....	164	15	6	3	..	14	4	206	17060	2432	13845	695	..	1743	682	36457
2	"	Ἀλεξανδρείας	103	5	2	2	..	2	..	114	9340	1317	129	299	..	296	..	11381
3	"	Πύργου-Σαΐδ	11	1	12	1056	7	1063
4	"	Ἰερμολίας	3	3	125	125
5	"	Σουέζ	1	1	1	129	129
6	"	Λαμῆτης.....	8	8	945	945
7	Μονοφῶα	Βεζῆρας	20	1	1	1	23	2234	47	301	137	2719
8	"	Σαφῆας	33	5	1	1	39	2852	509	100	3462
9	"	Δακκῆλης	26	1	..	1	..	1	1	30	2728	31	..	37	..	166	89	3051
10	"	Γορκιῆς	60	6	2	68	5529	297	2874	144	88	8700
11	"	Καλινομητίας	14	2	1	1	1	18	954	114	1300
12	"	Μενουφίας	28	1	29	2374	362	2736
13	"	Ἀσισούτ.....	150	4	2	1	1	157	7791	118	312	92	..	8313
14	"	Ἀσσουάν	15	1	17	884	13	75	75	972
15	"	Μαρεῖ-Σουέφ	21	1	1	1	1	24	1709	16	189	75	1989
16	"	Φαγιουμί	30	1	..	1	1	1	1	34	1454	12	36	237	97	1836
17	"	Γκουεργκας	59	1	1	1	1	62	3131	6	49	71	3257
18	"	Γκίζης.....	20	1	1	..	3	1	1	27	990	502	166	..	208	623	67	2556
19	"	Κένας	32	1	2	1	1	36	1853	23	145	56	..	2077
20	"	Μίνιας	83	1	84	4149	101	4250
		Σύνολον.....	881	37	11	6	9	33	15	992	67288	5114	17014	1031	427	4789	1655	97318

Ανακεφαλαίωτικός πίναξ ἀριθμῶν Ἀγρυπτικῶν Σχολείων ΘΗΛΕΩΝ καὶ ἀριθμῶν καθηγητῶν καὶ εἰδη-
 ἐκπαίδευστος, κατὰ διοικήσεις καὶ νομούς.

ΠΙΝΑΞ Γ'.

Αὐξὼν ἀριθμὸς	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ἢ ΝΟΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΘΗΛΕΩΝ						ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ									
		Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Διδασκαλεῖα	Σύνολον	Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Διδασκαλεῖα	Σύνολον
1	Αὐτοκράτορος	91	2	6	2	101	5327	128	273	145	5873	
2	Ἀλεξανδρούπολις	50	6	1	..	51	2035	39	..	2074		
3	Πάρος-Σαῖος	6	6	215	245		
4	Ταπεινάς	4	4		
5	Σοφῆς		
6	Αἰγιόχης	1	1	..	2	34	49	83		
7	Βεργίνας	8	6	6	263	263		
8	Σαράκις	10	8	8	318	318		
9	Αἰτωλίας	20	1	..	11	678	745		
10	Τριφυλίας	5	5	1042	1042		
11	Καλονοτίας	11	11	135	135		
12	Μεσσηνίας	35	35	360	360		
13	Ἀργολοῦ	2	2	1840	1840		
14	Ἀρκαδίας	7	1	..	9	69	69		
15	Μεσσηνίας	14	1	..	9	392	47	420		
16	Φυφινῶν	9	9	551	551		
17	Τριφυλίας	4	4	545	545		
18	Κέρκυρας	17	2	..	6	178	179	..	357		
19	Μυτιλήνης	23	1	17	766	766		
20	Συνόλων	319	2	11	5	357	15748	128	587	272	16735		

Γενικός πίναξ ἀριθμοῦ Διγυμνασίων Σχολείων ΑΡΡΕΝΩΝ καὶ ΘΗΛΕΩΝ ἀριθμοῦ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν,
καὶ εἰδη ἐκπαιδύσεως, κατὰ διοικήσεις καὶ νομούς.

ΠΙΝΑΞ Δ'.

Αὔξων ἀριθμός	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ Η ΝΟΜΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ						ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ						Σύνολον			
		ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ		ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ		ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ		ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ		ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ		ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ					
		Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς	Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Διασκαλεῖα	Σύνολον	Δημοτικῆς	Μέσης	Ἀνωτέρας	Ἐμπορικῆς		Γεωργικῆς	Ἐπαγγελματ.	Διασκαλεῖα
1	Αἰολίαις	255	17	6	3	20	6	307	22387	2560	13845	605	..	2016	827	42330	
2	Καθαρῶν	153	5	2	2	3	..	165	11375	1317	129	299	..	335	..	13455	
3	Ἀετῶν	17	1	18	1301	7	1308	
4	Ποσειδωνίου	3	3	129	129	
5	Σουφλίου	1	1	129	129	
6	Δομοκού	9	10	979	49	..	1028	
7	Βεργίου	26	1	1	29	2197	47	301	..	2982	
8	Μουθηνίου	41	5	1	47	3171	37	..	309	100	3780	
9	Σαλαμίνας	36	1	..	1	1	2	41	3406	31	2874	166	136	3796	
10	Ασκαρῶν	80	6	2	..	1	..	88	6571	297	166	9742	3096	
11	Καλαμώνης	19	23	1089	114	144	88	1435	
12	Μεσσηνίας	39	1	..	2	1	1	40	2734	362	312	92	3096	
13	Ασπίδος	185	4	2	1	192	9631	118	75	92	10153	
14	Δομοκού	17	1	1	2	19	953	13	16	..	1041	
15	Μεσσηνίας	28	1	1	2	33	2041	16	236	116	2409	
16	Φακίων	44	1	1	1	48	2005	12	6	237	97	2387	
17	Ἰκαρίων	68	1	1	71	3676	6	49	71	3892	
18	Καλαμώνης	24	1	1	3	3	2	33	1168	502	166	..	208	802	67	2913	
19	Κέρκυρας	49	1	2	1	53	2619	23	145	56	2813	
20	Μυτιλήνης	106	2	108	5175	120	5295	
	Σύνολον	1200	39	11	6	9	44	20	1329	83036	5242	17014	1031	427	5376	1927	114053

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΠΙΝΑΞ Ε΄.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Ἀπογραφή μαθητῶν γενομένη κατὰ τὸ Σχολ. ἔτος 1912-13.

Αἰτίων ἀριθμὸς	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ	Κατωτέρα ἐκπαίδ.		Μέση ἐκπαίδ.		ἐπιτοκίη ἐκπαίδ. ἀρρένων	τεχνικὴ ἐκπαίδευσις ἀρρένων	Σύνολον μαθητῶν
		ἀρρένων	θηλέων	ἀρρένων	θηλέων			
Α΄. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΪΡΟΥ								
1	Ἀμπετέιος Σχολή.....	452	..	146	..	23	..	621
2	Ἀστική Σχολή ἀρρένων.....	370	370
3	Ἀχιλλοπούλειον Παιθναγωγεῖον	37	749	..	6	792
4	Νηπιαγωγεῖον Φαγγάλας	27	27	54
5	Σχολή Σούμπρας.....	7	6	13
6	Νυκτερινή Σχολή.....	32	32
7	Ἰδιωτικὴ Σχολὴ ὁ Ἐθαγγελισμός	63	21	84
8	” ” “Παλλας,”	46	12	58
9	” ” “Πρόοδος,”	41	26	67
10	” ” “Ἀναγέννησις,”	69	20	4	93
11	Ἑλληνο-γαλλικὴ Σχολὴ “Παλλας,”	37	25	62
12	Ἀστικὴ Σχ. Ἑλλ. Κοιν. Χελουάν.	10	14	24
	Σύνολον	1191	900	150	6	23	..	2270
Β΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ								
13	Ἀβερῳφτεῖον Γυμνάσιον.....	147	..	164	..	311
14	Σαλβάγειος Ἐπαγγελματικὴ Σχολή	98	98
15	Ἀβερῳφτεῖον Παιθναγωγεῖον...	..	802	..	81	883
16	Τοσιτσαία Ἀστικὴ Σχολή.....	858	858
17	Ζερβουδάκειος ” ”	375	305	680
18	Πρασιόκειος μικτὴ ”	80	74	154
19	Μικτὴ Σχολὴ Ραμίλιου.....	60	60	120
20	Νυκτερινὴ Σχολὴ ὁ Ἀρίων,....	105	105
21	Ἰδιωτικὴ Ἑλληνογαλλικὴ Σχολή.	87	67	154
22	Ἰδιωτικὸν Λύκειον Γκίκα.....	95	..	85	180
23	Ἰδιωτικὴ Σχολὴ Γκιμοντάκη....	25	18	43
24	Ἑλληνο-γαλλικὸν Λύκειον θηλέων	..	60	60
25	Μανοπούλειον Λύκειον.....	123	31	8	162
26	Μπενάκειον Ὁρφανοτροφεῖον....	..	125	125
	Σύνολον	1808	1542	240	81	164	98	3933
Γ΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΠΟΡΤ-ΣΑΪΔ								
27	Ἀστικὴ Σχ. Ἑλλ. Κοιν. ἀρρένων.	355	355
28	” ” ” ” θηλέων..	..	306	..	75	381
	Σύνολον.....	355	306	..	75	736
Δ΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΙΣΜΑΗΛΙΑΣ								
29	Ἀστικὴ Σχ. Ἑλλ. Κοιν. Ἰσμαηλίας	58	74	132
30	Ἰδιωτικὴ σχολὴ ὁ Πτολεμαῖος..	42	18	60
	Σύνολον	100	92	192

ΠΙΝΑΞ Ε'. (συνέχεια)

Α/Ξίον αριθμός	ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ	Κατωτέρα ἐκπαίδ.		Μέση ἐκπαίδ.		επιμορφη ἐκπαίδ. αγρένων	Συνολικὴ ἐκπαίδευσις αγρένων	Σύνολον μαθητῶν
		ἀγρένων	θηλέων	ἀγρένων	θηλέων			
Ε'.	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΣΟΥΕΖ							
31	Ἀστικὴ Σχολὴ Ἑλλην Κοινότητος	68	52	120
32 ἐν Port-Tewfik ...	33	43	76
	Σύνολον.....	101	95	196
Σ'.	ΝΟΜΟΣ ΒΕΧΕΡΑΣ
Ζ'.	ΝΟΜΟΣ ΣΑΡΚΙΑΣ							
33	Ἀστικὴ Σχολὴ Ζαχαζικίου.....	67	41	27	15	150
34	Δημοτικὴ .. μικτὴ Φαζούρς....	17	6	23
	Σύνολον.....	84	47	27	15	173
Η'.	ΝΟΜΟΣ ΔΑΚΑΧΛΙΑΣ							
35	Ἀστικὴ Σχολὴ Μανσοόρας.....	94	84	178
36	Δημοτικὴ .. μικτὴ Μίτ-γαίμφ.	13	11	24
	Σύνολον.....	107	95	202
Θ'.	ΝΟΜΟΣ ΓΑΡΜΠΙΑΣ							
37	Καφρ-ἐλ-Ζαγιατ Ἀστικὴ Σχολὴ..	58	64	122
38	Τάντας Ἀστικὴ Σχολὴ.....	98	70	168
39	Ζίφας μικτὴ	16	8	24
	Σύνολον.....	172	142	314
Ι'.	ΝΟΜΟΣ ΚΑΛΙΟΥΜΠΙΑΣ							
40	Μικτὴ δημοτικὴ Σχολὴ Βέγγας..	21	19	40
	Σύνολον.....	21	19	40
ΙΑ'.	ΝΟΜΟΣ ΜΕΝΟΥΦΙΑΣ							
41	Μικτὴ Σχολὴ Σιμπίν-ἐλ-Κόμ.....	13	18	31
42 Μπίρκετ-ἐλ-Σάμτ ..	6	6	12
	Σύνολον.....	19	24	43
ΙΒ'.	ΝΟΜΟΣ ΑΣΣΙΟΥΤ							
43	Ἰδιωτικὴ Σχολὴ Δεῦροῦτ.....	8	8
	Σύνολον.....	8	8

ΠΙΝΑΞ Ε΄. (συνέχεια)

Αύξον αριθμός	ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ	Κατωτέρα έκπαιδ.		Μέση έκπαιδ.		Επιμορφη έκπαιδ. αφορέων	Εργική έκπαιδευτός αφορέων	Σύνολον μαθητών
		αφορέων	φηλέων	αφορέων	φηλέων			
		ΙΓ΄.	ΝΟΜΟΣ ΑΣΣΟΥΑΝ			
ΙΔ΄.	ΝΟΜΟΣ ΜΠΕΝΙ-ΣΟΥΕΦ							
44	Μικτή Σχολή Μπενί-Σουέφ.....	20	20
	Σύνολον.....	20	20
ΙΕ΄.	ΝΟΜΟΣ ΦΑΓΙΟΥΜ							
45	Μικτή Σχολή Φαγιούμ.....	14	14	28
	Σύνολον.....	14	14	28
ΙΣ΄.	ΝΟΜΟΣ ΓΚΟΥΕΡΓΚΑΣ
ΙΖ΄.	ΝΟΜΟΣ ΓΚΙΖΑΣ
ΙΗ΄.	ΝΟΜΟΣ ΚΕΝΑΣ
ΙΘ΄.	ΝΟΜΟΣ ΜΙΝΙΑΣ							
46	Μικτή Σχολή Μινίας.....	15	7	22
	Σύνολον.....	15	7	22
Κ΄.	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΔΑΜΙΕΤΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1912-13

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

ΠΙΝΑΞ Σ'.

Αριθμὸς ἑταίρου	ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΙ	Αδύσων Προσπατιών	Κατωτέρα ἐκπαίδ.		Μέση ἐκπαίδ.		ἐμπροσθὴ ἐκπαίδ. ἀφρένων	τεχνικὴ ἐκπαιδευτικὴ ἀφρένων	Σύνολον μαθητῶν καὶ μαθητριῶν
			ἀφρένων	Φηλέων	ἀφρένων	Φηλέων			
Α'.	Διοίκησις Καΐρου	83	1191	900	150	6	23	..	2270
Β'.	» Ἀλεξάνδρειας	145	1808	1542	240	81	164	98	3933
Γ'.	» Πόρτ-Σαΐδ	16	355	306	..	75	736
Δ'.	» Ἰσσηλίας	5	132	60	192
Ε'.	» Σουέζ	5	101	95	196
Σ.	Νομὸς Βερχόρας
Ζ'.	» Σαορίας	7	84	47	27	15	173
Η'.	» Δακαχλίας	8	107	95	202
Θ'.	» Γαρμπίας	14	172	142	314
Ι'.	» Καλιουμπίας	2	21	19	40
ΙΑ'.	» Μενουφίας	2	19	24	43
ΙΒ'.	» Ἀσσιούτ	1	8	8
ΙΓ'.	» Ἀσσουάν
ΙΔ'.	» Μπενι-Σουέφ	1	20	20
ΙΕ'.	» Φαγιούμ	1	14	14	28
ΙΣ'.	» Γκουέργκας
ΙΖ'.	» Γκίζας
ΙΗ'.	» Κένας
ΙΘ'.	» Μίνιας	1	15	7	22
Κ'.	Διοίκησις Δαμιέττης
	Σύνολον	291	4047	3251	417	177	187	98	8177

Πίναξ ἀριθμοῦ Ἑλλήνων μαθητῶν, φοιτῶντων εἰς ξένας σχολάς.

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1907-08

ΠΙΝΑΞ Ζ΄.

Αἰξίων ἀριθμὸς	ΝΟΜΟΙ	ΣΧΟΛΑΙ								Σύνολον μαθητῶν
		Αἰγυπτιακαὶ	Ἀγγλικά	Αἰθιοπιακαὶ	Ἀμερικανικαὶ	Γαλλικαὶ	Γερμανικαὶ	Ἰταλικαὶ	Ὀλλανδικαὶ	
1	Καίρου	28	16	26	16	527	10	64	..	687
2	Ἀλεξανδρείας	6	96	133	8	613	36	144	..	1036
3	Πόρτ-Σαῖδ	10	2	157	..	3	..	172
4	Γομαηλίας	1	26	..	23	..	50
5	Σονέξ	3	74	..	1	..	78
6	Καλιουμπίας	2	1	3
7	Σαοχίας	2	1	18	21
8	Γαομίας	8	3	16	..	7	..	34
9	Δακαχλίας	5	9	41	..	14	..	69
10	Μενοφίας	2	..	1	3
11	Βεγέρας	1	4	5
12	Γκίζης	9	9
13	Φαγιούμ	4	2	..	6
14	Μπενι-Σουέφ	1	8	..	9
15	Μίνιας	1	1	8	10
16	Ασσιούτ	2	17	..	1	..	20
17	Γκουέργκας	7	1	2	10
18	Κένας	1	1	4	..	6
19	Ἀσσουάν	2	7	9
	Σύνολον	86	115	159	53	1499	53	271	1	2237

Πληθυσμός μαθητῶν ἀρρένων κατ' ἐθνικότητα.

ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΞ Η΄.

Αἰξίων ἀριθμὸς	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΑΡΡΕΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΜΑΘΗΤΑΙ ΑΡΡΕΝΕΣ ΚΑΤ' ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΩΝ								Σύνολον μαθητῶν ἀρρένων	
		Αἰγυπτιακαὶ	Γερμανικαὶ	Ἀγγλικαὶ	Αὐστριακαὶ	Γαλλικαὶ	Ἑλληνικαὶ	Ἰταλικαὶ	Ἀμερικανικαὶ		Ἄλλα
		1	Αἰγύπτιοι	95139	65	1026	347	5622	4		745
2	Γερμανοὶ	21	81	28	4	103	..	9	1	..	247
3	Ἀγγλοὶ	21	26	168	39	750	1	121	3	..	1129
4	Αὐστριακοὶ	27	64	6	66	302	1	83	1	..	550
5	Γάλλοι	93	9	24	81	830	1	36	1	..	1075
6	Ἑλληγες	119	17	33	89	1169	4666	159	17	2	6271
7	Ἰταλοὶ	73	60	49	77	1914	25	2156	4	3	4361
8	Ὀθωμανοὶ	889	38	58	63	2127	48	102	51	10	3386
9	Ἄλλοι	936	24	40	81	599	3	161	38	17	1899
	Σύνολον	97318	384	1432	847	13416	4749	3572	2111	380	124209

Πληθυσμός σχολείων θηλέων κατ' ἐθνικότητα.

ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

ΠΙΝΑΞ Θ'.

Αἰτίων ἀριθμὸς	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ	ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΘΗΛΕΙΣ ΚΑΤ' ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΩΝ									Σύνολον μαθη- τριῶν
		Αἰγυπτιακαὶ	Γερμανικαὶ	Ἀγγλικά	Αὐστριακαὶ	Γαλλικά	Ἑλληνικαὶ	Ἰταλικά	Ἀμερικανικαὶ	* Ἄλλα	
1	Αἰγύπτια	15559	185	819	523	2594	2	767	2651	186	23286
2	Γερμανίδες	19	117	19	6	109	1	14	9	..	294
3	Ἀγγλίδες	6	44	151	17	397	1	204	8	..	828
4	Αὐστριακαὶ	20	115	9	47	184	1	104	2	..	482
5	Γαλλίδες	35	22	33	79	672	..	59	12	..	912
6	Ἑλληνίδες	27	39	33	110	907	3383	184	46	..	4729
7	Ἰταλίδες	46	111	45	60	1244	14	1607	17	..	3144
8	Ὄθτομανίδες	827	79	52	87	1477	22	266	346	..	3156
9	* Ἄλλα	196	32	43	68	1175	4	111	101	..	1730
	Σύνολον	16735	744	1204	997	8759	3428	3316	3192	186	38561

Πληθυσμός σχολείων ἀμοφτέρων τῶν φύλων κατ' ἐθνικότητα.

ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΠΙΝΑΞ Ι'.

Αἰξῶν ἀριθμὸς	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ	ΜΑΘΗΤΑΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΩΝ								Σύνολον μαθητῶν καὶ μαθητριῶν	
		Αἰγυπτιακαὶ	Γερμανικαὶ	Ἀγγλικαὶ	Αἰστριακαὶ	Γαλλικαὶ	Ἑλληνικαὶ	Ἰταλικαὶ	Ἀμερικανικαὶ		Ἄλλα
		1	Αἰγύπτιοι	110698	250	1845	870	8216	6		1512
2	Γερμανοὶ	40	198	47	10	212	1	23	10	..	541
3	Ἀγγλοὶ	27	70	319	56	1147	2	325	11	..	1957
4	Αἰστριακοὶ	47	179	15	113	486	2	187	3	..	1032
5	Γάλλοι	128	31	57	160	1502	1	95	13	..	1987
6	Ἑλληνες	146	56	66	199	2076	8049	343	63	2	11000
7	Ἰταλοὶ	119	171	94	137	3158	39	3763	21	3	7505
8	Ὀθωμανοὶ	1716	117	110	150	3604	70	368	397	10	6542
9	Ἄλλοι	1132	56	83	149	1774	7	272	139	17	3629
	Σύνολον	114053	1128	2636	1844	22175	8177	6888	5303	566	162770

(1) Εἰς τὸν ὅλικόν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν πρέπει νὰ προσθῶμεν καὶ 231376 μαθητὰς καὶ μαθητριάς, φοιτῶντας εἰς 3794 κατωτάτου βαθμοῦ σχολεῖα, τὰ **Kouttabs**, (δρα σελ. 20).

Διανομή μαθητῶν κατὰ βαθμούς ἐκπαιδύσεως καὶ κατ' ἐθνικότητα.

ΠΙΝΑΞ ΙΑ΄.

Αὐξῶν ἀριθμὸς	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΥΝΟΛΟΝ		Μέσης		Ἀνοτέρας	Ἐπιτελείματ.		Ἐμπορική	Διδασκαλείων		Γεωθρηκτική	Τυφλῶν	Συνολὸν μαθητῶν καὶ μαθη- τῶν
	Ἄρσεναι	Θήλειαι	Ἄρσεναι	Θήλειαι		Ἄρσεναι	Θήλειαι		Ἄρσεναι	Θήλειαι			
1	67230	15780	5324	14	16914	4789	587	1081	1655	272	427	65	114053
2	343	512	71	202	1128
3	980	1166	383	38	21	2636
4	773	927	10	9	375	39	61	25	1844
5	10927	7881	1408	814	..	75	64	631	22175
6	3117	3224	135	92	..	320	6888
7	4047	3251	417	177	..	98	..	187	8177
8	1594	3192	501	16	5303
9	344	186	19	566
	89635	36119	8298	1346	17319	5321	712	1911	1655	272	427	65	162770
	125474		9614			6033			1927				

Ἐθνικότης καὶ συντήρησις Σχολῶν. Ἀριθμὸς Σχολῶν.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΧΟΛΩΝ

ΠΙΝΑΞ ΙΒ'.

Ἀὐξὼν ἀριθμὸς	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΧΟΛΩΝ	Ἐξάρτησις καὶ συντήρησις σχολῶν	Μαθηταὶ			Σύνολον μαθητῶν
			Ἀριθμὸς σχολῶν	Μαθηταὶ		
				Ἄρρενες	Θήλειαι	
A'	Αἰγυπτιακαὶ	Κυβερνητικαὶ	68	14005	769	14774
"	"	ἔξ Ἐπαρχιακῶν συμβουλίων	132	12753	2976	15729
"	"	ἐκ τῶν Βαζονφίων	21	3531	501	4032
"	"	ἐκ Πανεπιστημίου el-Azhar	15	19942	..	19942
"	"	ἐκ φιλανθρ. Μουσ. ἑταιρ.	50	8457	1629	10086
"	"	Ἰδιωτικαὶ Μουσουλμανικαὶ	163	13242	3253	16495
"	"	ἐκ Κοπτ φιλανθρ. ἑταιρ.	97	9832	2671	12503
"	"	Εὐαγγελικαὶ Κοιτικαὶ	150	6218	1651	7869
"	"	Ἰδιωτικαὶ	91	7577	1805	9382
"	"	Ἰσραηλιτικαὶ	12	1022	774	1796
"	"	Μὴ Μουσουλμανικαὶ	8	739	706	1445
"	"	Σύνολον	807	97318	16735	114053
B'	Γερμανικαὶ	ἔξ Ἐκκλησιαστ. ταγμάτων.	5	323	683	1006
"	"	Λαϊκαὶ	1	61	61	122
"	"	Σύνολον	6	384	744	1128
Γ'	Ἀμερικανικαὶ	Ἀμερικανικῆς ἀποστολῆς.	31	2111	3031	5142
"	"	Δημοσίαι	1	..	161	161
"	"	Σύνολον	32	2111	3192	5303
Δ'	Ἀγγλικαὶ	Κυβερνητικαὶ	4	83	93	176
"	"	ἔξ Ἐκκλησιαστ. ταγμάτων	27	816	832	1648
"	"	Λαϊκαὶ	1	29	..	29
"	"	Ἰδιωτικαὶ	5	504	279	783
"	"	Σύνολον	37	1432	1204	2636
E'	Αὐστριακαὶ	ἔξ Ἐκκλησιαστ. ταγμάτων.	5	290	146	436
"	"	Ἰσραηλιτικαὶ Κοινοτικαὶ.	7	557	851	1408
"	"	Σύνολον	12	847	997	1844
S'	Γαλλικαὶ	Κυβερνητικαὶ	1	375	..	375
"	"	ἔξ Ἐκκλησιαστ. ταγμάτων	115	10921	7111	18032
"	"	Λαϊκαὶ	13	1081	555	1636
"	"	Ἰδιωτικαὶ	16	1039	1093	2132
"	"	Σύνολον	145	13416	8759	22175

ΠΙΝΑΞ ΙΒ'. (συνέχεια)

Αύξων αριθμός	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΧΟΛΩΝ	Έξάρτησις και συντήρησις σχολῶν	Αριθμός σχολῶν	Μαθηταί		Σύνολον μαθητῶν
				Ἄρρενες	Θήλειαι	
Ζ'	Ἑλληνικαί	Κοινοτικάι	27	2904	2128	5032
”	”	Ἐκ κληροδοτημάτων	3	932	883	1815
”	”	Ἰδιωτικάι	16	913	417	1330
”	”	Σύνολον	46	4749	3428	8177
Η'	Ἰταλικαί	Κυβερνητικάι	16	1813	1202	3015
”	”	Ἐξ ἐκκλησιαστ. ταγμάτων	23	639	1802	2441
”	”	Λαϊκάι	4	1053	..	1053
”	”	Ἰδιωτικάι	4	67	312	379
”	”	Σύνολον	47	3572	3316	6888
Θ'	Ἄλλα	Ἐξ Ἐκκλησιαστ. ταγμάτων	2	88	49	137
”	”	Ἰδιωτικάι	4	292	137	429
”	”	Σύνολον	6	380	186	566

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

Ἀριθμὸς σχολείων κατ' ἐθνικότητα. Πληθυσμὸς μαθητῶν.

ΠΙΝΑΞ ΙΓ'.

Ἀξιῶν ἀριθμὸς	ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ ΣΧΟΛΩΝ	Ἀριθμὸς Σχολῶν	Μαθηταὶ		Σύνολον μαθητῶν
			Ἄρρενες	Θήλειαι	
Α'.	Αἰγυπτιακαὶ.....	807	97318	16735	114053
Β'.	Γερμανικαὶ.....	6	384	744	1128
Γ'.	Ἀμερικανικαὶ.....	32	2111	3192	5303
Δ'.	Ἀγγλικαὶ.....	37	1432	1204	2636
Ε'.	Ἀυστριακαὶ.....	12	847	997	1844
Σ'.	Γαλλικαὶ.....	145	13416	8759	22175
Ζ'.	Ἑλληνικαὶ.....	46	4749	3428	8177
Η'.	Ἰταλικαὶ.....	47	3572	3316	6888
Θ'.	Ἄλλα.....	6	380	186	566
	Σύνολον.....	1138	124209	38561	162770

(1) Εἰς τὸν ὅλκον ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν πρέπει νὰ προσθέσωμεν 231376 μαθητὰς καὶ μαθητριάς, φοιτῶντας εἰς 3791 κατωτάτου βαθμοῦ Σχολεῖα, τὰ **Koutabs** (ὄρα σελ. 20).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΩΔΕΚΑΕΤΙΑΝ 1903—14

Δυστυχῶς καθίσταται ἀδύνατος ἡ στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων ἐν Αἰγύπτῳ, κάτω τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1903.

Οἱ λόγοι εἶνε οἱ ἑξῆς.

α) Πολλὰ τῶν σχολείων τούτων λειτουργήσαντα καὶ κάτω τοῦ δωδεκαετοῦς διαστήματος 1903-14 δὲν ἐτήρουν μαθητολογία ἐν τάξει.

β) Εἰς πολλὰ, τὰ μαθητολογία ταῦτα ἀπωλέσθησαν, καίτοι ἐτηροῦντο κανονικῶς καὶ ἐν τάξει, ἔνεκα τῆς συχνῆς ἀλλαγῆς τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ.

γ) Εἰς ἄλλα σχολεῖα, πυρκαϊαὶ ἐπισυμβάσαι εἰς τὰ σχολικὰ ἰδρύματα, κατέστρεψαν ταῦτα.

καὶ δ) Εἰς ἄλλας ἐξηφανίσθησαν τὰ μαθητολογία ὑπὸ τῶν διευθυνόντων τὰς σχολὰς ταύτας.

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν στατιστικῶν πινάκων τῆς δωδεκαετίας ταύτης παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1903-04 ἀνήρχετο εἰς 3896, μετὰ δὲ πενταετίαν ἦτοι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907-08 ἀνῆλθεν οὗτος εἰς 5882, ἦτοι ἐπῆλθεν αὐξήσις 50,98 %. Μετὰ δὲ δεκαετίαν ἀπὸ τοῦ 1903, ἦτοι κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1912-13 ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἀνῆλθεν εἰς 8177, ἦτοι ἐπῆλθε κατὰ τὴν δεκαετίαν ταύτην αὐξήσις 109,63 %.

Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν 1913 καὶ 1914 παρατηρεῖται μικρὰ τις ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ μαθητικοῦ κόσμου.

Τοῦτο νομίζω ὅτι ὀφείλεται εἰς τὴν, συνεπεία τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἡμετέρας Πατρίδος, παλινόσθησιν τῶν γονέων τῶν μαθητῶν εἰς τὴν γενέτειραν αὐτῶν.

Νομίζω ὅτι οἱ παρατιθέμενοι πίνακες δὲν παριστώσι τὸν πραγματικὸν ἀκριβῆ ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων τὰς Ἑλληνικὰς σχολὰς

ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν δωδεκαετίαν ταύτην. Τοῦτο προέροχεται διότι πολλὰ σχολεῖα, κυρίως ἰδιωτικά, ἰδρυθέντα κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς κόμας, κωμοπόλεις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τῷ Καίρῳ ἠναγκάσθησαν μετὰ μῆνας τινάς ἢ καὶ ἔτη νὰ κλείσωσι τὰς πύλας αὐτῶν, τῶν ἐν αὐτοῖς μαθητῶν μὴ ἐμφαινομένων εἰς τὴν δύναμιν οὐδενὸς σχολείου.

Δυστυχῶς δὲ καθίσταται ἀπολύτως ἀδύνατον μεθ' ὅλην τὴν συνεχῆ ἡμῶν ἔρευναν νὰ εἴρωμεν ἔστω καὶ ἴχνη τινὰ μαθητολογίων τῶν κατὰ τὴν δωδεκαετίαν ταύτην λειτουργησασῶν σχολῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Ὁ εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα 101 πίναξ δεικνύει τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν, τῶν φοιτῶντων *μόνον* τὰς Ἑλληνικὰς σχολὰς.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 7/20 Ἰουνίου 1915.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ
ΠΙΝΑΞ ΙΔ'.

ΕΤΗ	ΜΑΘΗΤΑΙ		Σύνολον
	Ἄρρενες	Θήλειαι	
1903	2349	1547	3896
1904	2689	1866	4555
1905	2769	2107	4876
1906	3037	2253	5290
1907	3402	2480	5882
1908	3670	2740	6410
1909	3784	3009	6793
1910	4064	3090	7154
1911	4271	3242	7513
1912	4717	3460	8177
1913	4500	3198	7698
1914	4643	3430	8073

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Ἔνεκα τυπογραφικῆς ἀβλεψίας καὶ ταχύτητος περὶ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου παρεισέφρυσαν τὰ ἑξῆς σφάλματα :

Σελίς	στίχ.	2	ἀντὶ ἵνα	γράφε	ἵνα
15		2	ἵνα	γράφε	ἵνα
18	"	2	1555	"	15559
20	"	τελευταῖος	7951	"	7591
23	"	11	ἐν	"	ἐν
26	"	5	Ἀπλῆ	"	Ἀπλῆ
30	"	6	Ἀριθμητικῆς	"	Ἀριθμητικῆς
51	"	3	8117	"	8177
52	"	23	152	"	182
88	στήλη	7	ἐμπορικῆ	"	ἐμπορικῆ
89	"	8	ἐχνικῆ	"	τεχνικῆ
91	"	2	Ἰσμαηλίας	"	Ἰσμαηλίας
91	"	2	Ἀσσιούτ	"	Ἀσσιούτ
92	"	9	Ἰταλικαί	"	Ἰταλικαί

